

SZÁMÍTÁSTECHNIKA

COMPUTERWORLD

ICT-STRATÉGIA DÖNTÉSHOZÓKNAK • ALAPÍTVÁ 1969 • WWW.COMPUTERWORLD.HU • 2007. SZEPTEMBER 4. • XXXVIII. ÉVFOLYAM 35–36. SZÁM

25 éve gyártották az első kompakt lemezt

írta: Tököli Gábor • A világ első CD-je a Philips Hannover közeli gyárában készült el 1982. augusztus 17-én. A Philips és a Sony közös

megkezdte az új digitális hanglemez megtervezését célzó közös munkát. Az eredeti cél egyóránnyi hanganyag tárolása volt, és ehhez elegendő lett volna a 115 milliméteres átmérőjű korong. Végül a felek a kapacitás 74 percre való bővítése mellett döntöttek, amely lehetővé tette, hogy egyetlen lemezen adják ki Beethoven IX. szimfóniáját. 1980 júniusában született meg a Philips és a Sony által javasolt „Vörös könyv” szabvány – ez a CD és a CD-ROM formátumok minden technikai specifikációját tartalmazta.

Piet Kramer, aki akkoriban a Philips optikai csoportjának tagja volt, és jelentős részt vállalt a CD-technológia kifej-

lesztésében, így jellemezte a Philips és a Sony közös munkáját: „Amikor a Philips szövetkezett a Sonyval a CD kifejlesztésére, elsődleges célunk az volt, hogy megnyerjük a világot a CD-nek. Mindezt a nyitott együttműködés tette lehetővé az új szabvány kidolgozásában. A Philipsnek a nyílt fejlesztés új megközelítés volt, azonban kifizetődött. Az 1970-es évek végén és az 1980-as évek elején egyáltalán nem gondoltuk volna, hogy egy nap a számítógép és a szórakoztatóelektronikai ipar egyaránt a digitális CD-t választja a számítógépes programok és filmek növekvő mennyiségű adatának tárolására.”

folytatás az 5. oldalon ▶▶▶

fejlesztéséből 200 milliárd darabot adtak el az elmúlt 25 évben. A Philips és a Sony már 1979-ben

Meghátrált az Index

írta: Mozsik Tibor • A népszerű hírportált működtető Index.hu Zrt. kiadóvállalat a napokban ügyvédi felszólítást küldött két kis hazai weboldal üzemeltetőjének, akiket büntetőfeljelen-

téssel fenyegettek meg, amennyiben nem szedik le az oldalukról a Firefox böngésző Adblock hirdetésblokkoló kiegészítőjéhez

készített, az Index reklámszerverének nevét is tartalmazó szöveges fájlt. Az internetezők felháborodását látva az Index még aznap meghátrált: szerkesztőségi cikkben kérték elnézést a „hibáért”, és biztosították az érintetteket, hogy nem kezdeményeznek ellenük eljárást.

Kardos Gábor, az Index.hu lapigazgatója kérdésünkre elmondta: a portál oldalletöltései és reklámletöltései között több mint 20 százalékos rés

van; ennek egyik oka a reklámok blokkolása a felhasználók részéről. Már egy ideje keresik a lehetőségeket, hogy miként lehetne csökkenteni a részt, a felszólító levél néhány

jogi érvelésében nem tükrözi a menedzsment és az Index szerkesztőségének álláspontját, ezért tették közzé a levél nyilvánosságra kerülését követő rövid időn belül a szer-

A honlapok fenntartóinak általában nincsen olyan kizárólagos joguk,

amely alapján egy oldalt csak akkor nézhet meg a felhasználó, ha erre külön engedélyt kap.

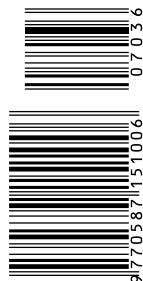
munkatárs erre történő rossz reakciójaként született. A levél azonban sem tartalmában, sem megfogalmazásában, sem

szövegeiben nem tükrözi a menedzsment és az Index szerkesztőségének álláspontját, ezért tették közzé a levél nyilvánosságra kerülését követő rövid időn belül a szer-

számát, és a hirdetőket is arra biztatják, hogy a felhasználókat kevésbé zavaró kreatívokat készítsenek.

A *Computerworld* által megkérdezett jogász szerint a felszólító levélben megfogalmazott jogi érvelés nem állta volna meg a helyét bíróság előtt: a számítógépes rendszer és adatok elleni bűncselekmény jelen esetben akkor valósulhatott volna meg, ha a felhasználó olyan adatot módosítana vagy törölné, amelyhez nincsen hozzáférési joga – mondta *Homoki Péter* ügyvéd.

folytatás 8. oldalon ▶▶▶

VÁLTSS!

AKCIÓ
A KÉSZLET EREJÉIG:
699 000 Ft+ÁFA

WorkCentre 7132 Színes Digitális Multifunkciós Rendszer

másoló – nyomtató – szkennер – fax

Fekete-fehér nyomatdíj: 0 Ft!*

Kérdése van? Nekünk válaszunk!

2006. piacvezető lézer multifunkciós berendezés forgalmazója Magyarországon. (IDC)

www.xerox.hu 1-436 8800

Technológia | Teljeskörű Dokumentumkezelés | Tanácsadás

* Üzemeltetési szerződés esetén. A részletekről kérjük, érdeklődjön márkaképviseleteinknél!

XEROX®

FÓKUSZ Windows-émlékeink

A Vista megjelenését az egész szakma feszülten várta, de megérkezése szélsőséges reakciókat váltott ki a felhasználókból. Csokorba gyűjtöttük a régi Windows-változatok megérkezésével kapcsolatos emlékeinket.

9. oldal ►

TECHNOLÓGIA Xerox nyomtatók

Közös tulajdonságuk, hogy nagyméretben bővíthetők; az alapkiépítésű, egy adagolótálcás változathoz három papíradagoló és a kész nyomatok automatikus szétválogatását és összetűzését végző finisher illeszthető.

21. oldal ►

AKTUÁLIS

- 05 ► **HARDVER** 25 éve gyártották az első CD-t
- A közös jövő
- 07 ► **RENDEZVÉNY** Architektek egymás közt
- A kormányzat és a szakma együttműködése
- **HARDVER** Plug-and-RFID

- 08 ► Meghárta az Index
- **SOFTVER** Szoftverhiba miatt állt le a Skype
- Főlényben a biztonsági cégek

FÓKUSZ

- 09 ► **SUSE Linux** a Lenovo noteszein
- **WINDOWS-EMLÉKEINK** Nem csak a szépre emlékezem! Szerkesztőségünk tagjaival azt próbáltuk felidézni, hogy milyenek voltak a korábbi Windows-váltások, és melyik verzióról milyen emlékeik maradtak.

ÜZLET

- 12 ► **Google-telefon**
- **Problémás biztonság**
- **INTELLIGENS MEGÁLLÓHELYEKET TESZTEL A BKV** Álljunk meg egy szóra! A tömegközlekedéssel szemben folyamatosan növekszenek az elvárások, és mind többen váltanak egyéni közlekedésre, ezért az utaztató társaságoknak Európa-szerte komoly fejlesztésekre kell fogniuk, hogy hosszú távon valós alternatívát kínálhassanak.
- 13 ► **VÉLEMÉNYÜNK SZERINT** Vandálok
- 15 ► **ASP-PIAC** Hármast fogatok versenye
- „...az ASP az alkalmazásplatform szoftverek legfontosabb kategóriája, amely a vállalati IT-stratégia egészének is alapja.”
- 16 ► **MEGVÁLTOZOTT FENYEGETÉSEK**
- **Vírusok szép új világa**
- 17 ► **TUDTA-E?** Nagyobb támadások
- **TÁVOKTATÁS** Mit kínál a SIGMAL Oktatás Portál?

TECHNOLÓGIA

- 18 ► **Pendrive PIN-kóddal**
- **Európai elismerés a Samsungnak**
- **GRAFIKUS TÁBLÁT MINDENKINEK!** Az egér evolúciója A grafikus táblák olyan beviteli eszközök, amelyek kézzel rajzolt, digitális ábrák elkészítését teszik lehetővé.
- **TERMÉK** Aiptek HyperPen 12000U
- 19 ► **TERMÉK** Genius G-Pen 450
- **TERMÉK** Graphire4 Classic
- **TECHNOLÓGIA** Működési elv
- 20 ► **WINDOWS LIVE MAIL** Outlook Express helyett A Windows Live Mail, ha elnevezése megtévesztő is, nem az új online levelezőfelület (a Windows Live Hotmail) neve, hanem a Microsoft új, ingyenes asztali levelezőszoftveréé.
- 21 ► **XEROX NYOMTATÓK** Alagréptől a háziomdáig
- 22 ► **HAMA M920** Mutogatós egér
- 23 ► **HAZAI PIAC** Logitech MX Air
- **HAZAI PIAC** LG Shine KE970

HORIZONT

- 24 ► **eFestival 2007**
- **Japán lecserezné az internetet**
- **GONDBAN AZ ONLINE ENCIKLOPÉDIA** Wikipedia: meddig működik a nyílt modell? Egy online szolgáltatás révén mindenki ellenőrizheti, hogy a Wikipedia mely szócikkét ki és miként módosította. Az eredmény nem meglepő: a cégek a saját magukról szóló információkat előszeretettel kozmetikázzák, de a „szerkesztők” között a CIA-t és a Vatikánt is megtaláljuk.

ÁLLANDÓ ROVATAINK

- 04 ► **VÉLEMÉNY** Dobozi Péter: e-közigazgatás Magyarországon „...olyan egységes konstrukcióra van szükség, amely regionális szinten fogja össze az e-szolgáltatásokat, ...”
- 05 ► **Események**
- **Olvasói levelek**
- **Online ajánló**
- 06 ► **Hirmozaik**
- 08 ► **Személyi hírek**

H Hirdetői index

APC	32. oldal
Budapest	
Mikroelektronika	17. oldal
CW Shop	14. oldal
Google – Pénzkeresők konferencia	25. oldal
Microsoft	31. oldal
Panda Software	5. oldal
SAP	7. oldal
StarOffice	8. oldal
Vector Iris	5. oldal
Xerox	2. oldal

Lapzárta után

Formátumok harca az IFA-n

Lapzárta idején kezdődik Berlinben az IFA szórakoztatóelektronikai kiállítás. A rendezvény várhatóan a nagy felbontású formátumok közötti harcra is hatással lesz.

Habár a Blu-ray és a HD DVD közötti harc világszinten inkább az előbbi javára látszik eldőlni, az európai piacon ez még nem egyértelmű. *Frank Simonis*, a Blu-ray Disc Association elnöke nemrég úgy nyilatkozott, hogy mindenki az IFA-t várja, ahol sok új terméket jelentenek majd be. Úgy tűnik, a Blu-ray számára jó hátszelet adhatnak a Sony PlayStation 3 játékkonzol eladásai, ebből eddig 1,4 millió darab kelt el Európában. A Sony egyébként asztali Blu-ray lejátszóval is jelen van az európai piacon. Az IFA-n várhatóan öt újabb gyártó jelentkezik ilyen formátumú lejátszóval, ezzel tízre emelkedik az Európában Blu-ray készülékkel jelen lévő gyártók száma. Tény ugyanakkor, hogy mind a HD

DVD, mind a Blu-ray lejátszók ára meglehetősen magas Európában, 599 és 899 euró között, emiatt még nem sok ilyen készüléket értékesítettek – mondta *Frank Simonis*.

Természetesen a HD DVD tábor is jelen lesz az IFA-n, új termékekkel, illetve új funkciókkal a korábbi modellekben. Míg a Blu-ray terjedését a PS3 segíti, a HD DVD számára jó hír, hogy nemrégiben a Paramount Pictures és a DreamWorks Animation is bejelentette, kizárólag ezt a formátumot fogják támogatni. A nagy felbontású technológia elfogadását segítik az egyéb készülékek is, például a HD-kamerák, fényképezőgépek, MP3-lejátszók és notebookok. A Samsung például minden termékkategóriában képviselti magát az IFA-n, és a Sony is visszatér a kiállításra (tavaly nem szerepelt Berlinben) Blu-ray lejátszókkal, új Walkman zenelejátszókkal és HDTV-készülékekkel. ▼*B.B.*

Következő számunk tartalmából

Útkereső

Ősszel döntik el, hogy pontosan hogyan is finanszírozza az Európai Unió az európai GPS-rendszer, a Galileo kiépítését. Jacques Barrot, a szállításért felelős biztos szerint a globális helymeghatározó rendszerek területén az EU nem maradhat el az Amerikai Egyesült Államoktól, Oroszországtól vagy Ázsiától. ▼*Ven*

Építsünk NAS-t!

Ha hálózati eszközökről van szó, sokan lesütik a szemüket, mert tudják, hogy a számla jobb alsó sarkában bizony nem egy kódszámot látnak majd, hanem az árat. De talán nem minden esetben kell ennyire mélyen zsebbe nyúlni – még akkor sem, ha megbízható hálózati tárolót kívánunk építeni. ▼*H.Á.*

VÉLEMÉNY

e-közigazgatás Magyarországon: hogyan tovább?

Az Európai Bizottság i2010-es direktívája szerint 2010-ig el kell érni, hogy az unió valamennyi állampolgára könnyen hozzáférhessen a megbízható, biztonságos és egymással együttműködő elektronikus szolgáltatásokhoz. Egy nemrég elhangzott hazai kormányzati jóslat ezt a dátumot nálunk már 2009-re teszi.

Az első Nemzeti Fejlesztési Tervnek (NFT 1) köszönhetően a nagyobb önkormányzatok és néhány kistérségi társulás oldalán komolyabb fejlesztések történtek. Amíg 2003-ban az e-közigazgatási szolgáltatások mindössze az önkormányzatok 15%-ában voltak jelen, addig 2006-ban ez a szám már elérte a 80%-ot, és a teljes mértékben online elérhető önkormányzati megoldások aránya is 50%-ra emelkedett. Így az uniós rangsorban a 23. helyről a 14.-re tudtunk előrelépni.

Azonban míg a nagyobb társulások, önkormányzatok jól jártak, a másik oldalon megtorpant a fejlődés: eltérő szintű megoldások jöttek létre, sokszor nem komplex vagy nem jól működő funkciókkal.

Minthogy az önkormányzatoknak nincs további forrásuk e-közigazgatásukat fejleszteni, nagy kérdés, hogy milyen forrásokból folytassák a már megkezdett munkát.

Véleményem szerint három szempont figyelembevételével lehet előrelépni.

A jól működő megoldások legközvetlenebb érdekeltje az önkormányzat. Ügyfeleinek érdeke a gyors és hatékony kiszolgálás. Ehhez azonban elengedhetetlen a motiváció is az önkormányzatok részéről: a jól működő rendszerek alapját a szükséges szervezeti változások teremthetik meg, a papíralapú ügyintézéshez szokott dolgozók motiváltsága, tanulásra és újításra való buzdítása elengedhetetlen. A folyamatok átláthatósága pedig az e-ügyintézésrel folyamatosan nő, tehát hamar elnyerheti a szervezet osztatlan támogatását is. Ezért fontos, hogy az önkormányzatok megfelelő képvisellel részt vegyenek az elektronikus közigazgatási megoldások előkészítésében, illetve a rendszerek megvalósításával kapcsolatos döntésekben.

A kormányzat számára a legfőbb szempont, hogy a központi elvárások érvényesüljenek az egységes szolgáltatások létrejöttében, valamint, hogy az elektronikus közigazgatás támogatásával megvalósuljanak a gazdasági fejlődésre is komoly hatással bíró magas szintű közszolgáltatások. A megfelelő döntési mechanizmusok, valamint a koncepció és a forrásallokálás módjának helyes megválasztásával biztosítani tudja a források hatékony, nem túl szétaprózott felhasználását.

Harmadikként pedig meg kell vizsgálni a szolgáltatók szempontjait is. Ma Magyarországon kb. 10-15 cég tud jó ügyviteli megoldásokkal szolgálni, de természetesen ennél jóval többen kínálnak részleges megoldásokat. Tudásukra, tudásunkra (ezután is) szükség lesz, hiszen a multik ebben a speciálisan magyar környezetben

nem tudnak jó megoldást kínálni. Emiatt iparpolitikai szempontból is nagyon fontos, hogy a szektorban az elektronikus közigazgatási szolgáltatásokat magas színvonalon nyújtani képes cégek tovább tudjanak fejlődni.

Az eddigi heterogén, sokszor egyedi fejlesztésekkel szemben a következő modellben látom a megoldást: olyan egységes konstrukcióra van szükség, amely regionális szinten fogja össze az e-szolgáltatásokat, és olyan ASP-modellt hoz létre, amely a kistérségek, kisebb önkormányzatok számára is költséghatékony lehet. Az így kialakított platformon az alkalmazások és a szolgáltatások versenyével az önkormányzatok kiválaszthatják azokat a megoldásokat, amelyek a legjobban támogatják az ő közszolgáltatási tevékenységüket. A közös felületek mellett szól az is, hogy a kis önkormányzatoknak nem kellene külön-külön gondoskodniuk a hardver- és szoftvereszközök fenntartásáról, sőt még a pályázatírás feladatai is a (regionálisan) központi üzemeltetőhöz kerülnének. A központi kormányzat szerepe ebben a modellben any-

Olyan egységes konstrukcióra van szükség, amely regionális szinten fogja össze az e-szolgáltatásokat.

nyi, hogy meghatározza az együttműködésre vonatkozó szabályokat, azonban az irányítás és a működtetés terén az önkormányzatoknak, felhasználóknak, vállalatoknak, oktatási és fejlesztési központoknak legyen beleszólási jogköre.

A számos kisebb projekt több dolgot feltételez: jól kezelhető méretű részpiacokat és ott több, egymással is versenyző szereplőt. Ennek egyik előfutárának tekinthető pl. az Első Magyar e-Közigazgatási Klaszter. Az alapító okiratot aláíró – velünk együtt – 22 partner összefogásával létrejött önkéntes, nonprofit szerveződés célja, hogy tagjai együtt lényegesen magasabb szolgáltatási szintet nyújtsanak a kormányzati és az önkormányzati szférában.

Egy jól megtalált modellel csak nyerhet az IT-szektor: profitot termel magának, az önkormányzatok pedig jól működő és költséghatékony modellel kapnak. A kormányzat szempontja is megvalósul: mindenki érdeke érvényesül, és egységes modellek jönnek létre.

Az elképzelés megfelel az EU-s kívánalmaknak is: olyan egymással összekapcsolt, egységes, felhasználóközpontú e-közigazgatási megoldások jöhetnek létre több (kisebb) cég részvételével, amelyek uniós forrásokból is finanszírozhatók lehetnek.

Ha beválnak legoptimistább reményeink, a modell a későbbiekben más iparágakra is átültethető.

Dobózi Péter
vezérigazgató
AQUIS Informatika Zrt.

IMPRESSZUM	
COMPUTERWORLD	COMPUTERWORLD-Számítástechnika
ICT-stratégia döntéshozóknak • április 1969 • 2007. szeptember 4. • XXXVIII. évfolyam 35-36. szám	
Kiadja	IDG Hungary Kft.
	1075 Budapest Madách Imre út 13-14. A ép.
HU ISSN 0237-7837	Postacím: 1374 Budapest 5, Pf. 578
	Internet: www.idg.hu
Felelős kiadó	Bíró István ügyvezető – ibiro@idg.hu
Lapigazgató	Szigetvári József – jszigetv@idg.hu <i>s.z.</i>
Műszaki vezető	Birkus Imre – ibirkus@idg.hu
Nyomás és kötészet	D-Plus Kft.
	1037 Budapest, Csillaghegyi út 19-21.
Ügyvezető igazgató	Németh László
	Szerkesztőség
Főszerkesztő	Csontos Péter – pcsontos@idg.hu <i>c.p.</i>
Főszerkesztő-helyettes	Dervenkár István – idervenkar@idg.hu <i>d.i.</i>
Lapszerkesztő	Barabás Balázs – bbarabas@idg.hu <i>b.a.</i>
Online-szerkesztő	Tököli Gábor – gtokoli@idg.hu
Olvasószerkesztő	Egyed Zsóka – zsegyed@idg.hu
Munkatársak	Árokszállási Gábor – garokszallasi@idg.hu <i>a.g.</i>
	Bata László – lbata@idg.hu <i>b.l.</i>
	Csórián Sándor – scsorian@idg.hu <i>cs.s.</i>
	Horváth Ádám – ahorvath@idg.hu <i>h.a.</i>
	Kis Endre – ekis@idg.hu <i>k.e.</i>
	Makk Attila – amakk@idg.hu <i>m.a.</i>
	Mozsik Tibor – mtibor@idg.hu <i>m.t.</i>
	Samu József – samu.jozsef@idg.hu <i>s.j.</i>
	Trautmann Balázs – trau@idg.hu <i>trau</i>
	Vass Enikő – evass@idg.hu <i>evass</i>
	Bödör Eszter – ebodor@idg.hu
Szerkesztőségi ügyelet	Telefon: 577-4343, fax: 266-4343
	Internet: www.computerworld.hu
	e-mail: levelek@idg.hu
Újságíróink szakmai képzésének háttérét a NetAcademia Oktatóközpont biztosítja. www.netacademia.net	
Tipográfia: IDG Grafikai Stúdió	
Stúdióvezető	Palotai Árpád – apalotai@idg.hu
	Berényi Teréz – tberenyi@idg.hu
	Berényi István – iberenyi@idg.hu
	Béres Gábor – gberes@idg.hu
	Lázárfalvi Tamás – tlazarfalvi@idg.hu
	Lukács Gergely – glukacs@idg.hu
	Végh Ágnes – avegh@idg.hu
Korrektúra: IDG Nyelvi Labor	
	Havadi Krisztina – khavadi@idg.hu
	Sz. Erdős Judit – jerdos@idg.hu
Hirdetésefelvétel	
Hirdetési osztályvezető	Radácsy Katalin – kradacsy@idg.hu
Lapreferens	Telefon: 577-4310, fax: 266-4274
	Rodríguez Nelsonné – irodriguez@idg.hu
	Telefon: 577-4311
Kereskedelmi asszisztens	Bohn Andrea – abohn@idg.hu
	Telefon: 577-4316, fax: 266-4274
	e-mail: keriroda@idg.hu
Terjesztés és ügyfélszolgálat	
Terjesztési igazgató	Babinecz Mónika – mbabinecz@idg.hu
	Telefon: 577-4301, fax: 266-4343
	MediaShop: mediashop.idg.hu
	e-mail cím: terjesztes@idg.hu
Marketing	
PR-munkatárs	Kovács Judit – jkovacs@idg.hu
Konferencia	
Rendezvényszervező	Kovács Orsolya – okovacs@idg.hu
	Odrovics Szonja – szodrovics@idg.hu
Jogi közlemények	
Szerkesztőségünk a kéziratokat lehetőségei szerint gondozza, de nem vállalja azok visszaküldését, megőrzését.	
A COMPUTERWORLD-ben megjelenő valamennyi cikk (eredetiben vagy fordításban), minden megjelölt képet, táblázatot stb. szerzői jog véd. Bármilyen másodlagos terjesztésük, nyilvános vagy üzleti felhasználásuk kizárólag a kiadó előzetes engedélyével történhet.	
A hirdetéseket a kiadó a legnagyobb körültekintéssel kezeli, ám azok tartalmáért felelősséget nem vállal.	
Terjesztési, előfizetési, ügyfélszolgálati információk	
A lapot a Lapker Rt., alternatív terjesztők és egyes számítástechnikai szaküzletek terjesztik. Előfizethető a kiadó terjesztési osztályán, az InterTicketnél (266-0000 9-20 óra között), a postai kézbesítőknel (06/80-444-4444; hirlapelofizetes@posta.hu , fax: 303-3440)	
Előfizetési díj egy évre 15 624 forint, fél évre 7812 forint, negyed évre 3906 forint.	
Lapunkat a MATESZ auditálja	
Olvasóink szokásait a Nemzeti Médiaanalízis mérő fel.	

ESEMÉNYNAPTÁR

SEPTEMBER 5-13.

Szeptember 5., Budapest • Bevezetés a McAfee vírusvédelmi rendszerek hatékony üzemeltetésébe ➔ www.niksys.hu

Szeptember 6-8., Sopron • MENTA 2007 – Kormányzati reformok és informatika ➔ www.lvsz.hu

Szeptember 8-11., Budapest • Mobil a virtuális világ – Mobilshow kiállítás ➔ www.mobilshow.hu

Szeptember 8-11., Budapest • INFOmarket 6. Információtechnológiai és telekommunikációs vásár ➔ www.infomarket.hu

Szeptember 10-14., Budapest • Implementing and Managing Microsoft Exchange Server 2003 ➔ www.netacademia.net

Szeptember 12., Budapest • Integrált PLM-megoldások ➔ www.ibm.hu

Szeptember 12., Budapest • PGP – Vállalati titkosítórendszer kialakítása ➔ www.niksys.hu

Szeptember 13., Budapest • Oracle Database 11g-bemutató ➔ www.oracle.hu

TOVÁBBI ESEMÉNYEK

www.computerworld.hu/esemenynaptar

Hardver

25 éve gyártották az első CD-t

folytatás az első oldalról ►►►

A Royal Philips Electronics a németországi Langenhagenben lévő üzemében gyártotta le a világ első kompakt lemezét. A cég azzal, hogy a CD nem volt érzékeny a karcolásokra, és hangminősége kiemelkedő volt, megtette az első lépést az analóg technológia felől a digitális zenei technológiák irányába, és katalizátora lett a további digitális szórakoztatóelektronikai fejlesztéseknek, előkészítve a DVD és a viszonylag új keletű HD DVD vagy Blu-ray optikai adattárolók megjelenését.

A langenhageni gyár a Philips tulajdonában lévő Polygram zenekiadóhoz tartozott. Az első CD, amelyet a gyár készített, a The Visitors című ABBA-album volt. 1982 novemberéig, vagyis addig, amíg a CD-t bevezették a piacra, egy százötven tételből, főként klasszikus lemezekből álló szortiment készült el. Az első CD-k és CD-lejátszók – beleértve a Philips által készített CD100-ast – Japánban mutatkoztak be, majd ezt követte

1983 márciusában az amerikai és európai bevezetés. Amikor a CD-k forgalmazását világszerte megkezdte a zeneipar, több mint 1000 lemez volt a piacon. 1985-ben a Dire Straits is áttért a CD-n való megjelenésre; a híres Brothers in Arms album egyike volt az első, teljesen digitális (DDD) felvételeknek. A Philips és a Dire Straits szövetsége tette lehetővé, hogy a vásárlók között a CD-k hangminősége népszerűvé váljon, s ez ahhoz is hozzájárult, hogy a Brothers in Arms az új formátum első, több mint egymillió példányban eladott albuma legyen.

A kompakt lemez a CD-ROM, a CD-R és CD-RW, DVD, DVD R, DVD RW, a HD DVD és Blu-ray előfutára. A Philips becslései szerint az elmúlt negyed század során több mint 200 milliárd CD-t adtak el világszerte. Egy korong mindössze 1,2 milliméter vastag, de ha az összes, valaha gyártott lemezt egymásra pakolnánk, az így kapott spagetti hatszor érné körbe a Földet. ▼

A közös jövő

John Chambers, a Cisco ügyvezető igazgatója és Steve Ballmer, a Microsoft ügyvezető igazgatója augusztus 20-án egy new york-i találkozáson jelentette be, hogy a két cég szorosabbra fűzi együttműködését. A két cég együttműködésének alapja, hogy többnyire ugyanazokat az ügyfeleket szolgálják ki termékeikkel. Steve Ballmer szerint, ha a két cég termékei gond nélkül együttműködnek, az ügyfelek a stratégiai előny elérésére tudnak összpontosítani ahelyett, hogy azokkal a problémákkal foglalkoznának, amelyeket a két cég termékeinek összekapadása okozhat.

A Budapesten tartózkodó Milo Scacher, a Cisco alelnöke a Computerworld kérdésére válaszolva elmondta: a két cég közötti stratégiai partnerség megerősítése logikus lépés volt, hiszen a Microsoft az a cég, amellyel a legtöbbet és a legtöbb területen működnek együtt. Ennek ellenére maradnak a területek, amelyeken a verseny megmarad, hiszen ez teszi lehetővé a folyamatos innovációt és újítást. ▼

LEVELEZÉS

Tisztelt Olvasóink!

Továbbra is várjuk kérdéseiket, felvetéseiket és véleményüket a levelek@idg.hu címre.

Viták a fájlcséréről: (<http://computerworld.hu/cikkek/fajlvita>)

Tökéletes végszó! Egyébként ebben az országban mindenki tisztában van a jogaival, de a kötelességeivel senki. (Zaxxon)

Elég vicces a helyzet, a hubot támadják, amikor azon nincs is adat. A hubot meg direkt

úgy írják, hogy ne kövesse a felhasználókat. Ez a probléma minden szinten fennáll – mások ellopkodják a jelzőtáblákat, a csatornafeleket, egyszerűen nem érdekli őket, hogy ki miből él. Remélem, egyszerűen arra ébredünk, hogy fel sem merül, mennyire kihasználjuk egymást. Mert szívesen segítünk egymáson. Az embernek kell megváltoznia ahhoz, hogy ezek a problémák megszűnjenek, és hát ez bizony nem 2 nap. A törvények hatástalanok lesznek a warez ellen, a törvény minél keményebb, a warez annál nagyobb lesz. A szabadságot meg nem korlátozhatja.

(NaB)

30 év börtönt kapott a gyógyszer-spammer (<http://computerworld.hu/cikkek/gvspammer>):

Egy emberölésért kapnak 10-15 évet, de 7 év után kiengedik őket. 15 éven belül elévül az ügy, és még priuszuk sincs, ez meg ilyenért kap 30 évet. Az igazság az, hogy ha valami kereskedelmi vétségem érem valakit, amiből az államnak kára származik, azt jobban büntetik, mint egy emberélet kioltását. (HangOwer)

A fekete Google című online hírünk (<http://computerworld.hu/cikkek/bgoogle>) mondani-valójával nem minden olvasónk értett egyet.

Mivel a mobilok és a laptopok FIX háttérvilágításúak, az ötlet jó, csak tökhülyeség. A háttérvilágítás akkor is megy, ha fekete a képernyő, és csak 1 fehér pixel van rajta. (AE)

A különbség természetesen a CRT esetében igazán jelentős. A forrásul szolgáló blogon eltérő LCD-s mérési eredményeket találtunk: van, aki 1-2 W különbséget talált a hagyományos Google és a Blackle között, van, aki semmit. Viszont már megjelentek olyan LCD-kijelzők, amelyek nem fix háttérvilágításúak, például a Samsung Local Dimming. (S.J.)

Online híreinkre is várjuk megjegyzéseiket (www.computerworld.hu)

VECTOR IRIS KFT.
INFORMATIKAI SZOLGÁLTATÁSOK EGY HELYEN
info@vectoriris.hu
Tel.:06-20 467-8737

Szoftverfejlesztő cégek, vállalkozások jelentkezését várjuk projekt munkákra.
Feladat: multimédiás és játékszoftverek fejlesztése mobiltelefonokra, PDA-kra és más kézi készülékekre.

Elvárások:

- Java - J2ME platform magas szintű ismerete
- Nagyfokú tapasztalat portolásban
- Határidők pontos betartása, precizitás

A jelentkezéseket az alábbi címre várjuk:
info@vectoriris.hu

A Panda Többet véd

Auditálja hálózata védetségét
Válassza a MalwareRadart™
a Panda Security új audit szolgáltatását.

Ne foglalkozzon a logok bogarászásával.
Ne kutasson biztonsági rések után.
Bízsa a profikra!

Biztos benne hogy hálózata nem fertőzött?
Bizonyítsa be!

Nem biztos benne hogy hálózata nem fertőzött?
Ellenőrizze!

Munkafolyamat:

- Gyűjtse be az adatokat a MalwareRadar központ segítségével.
- Indítsa el az audit szolgáltatást.
- Fertőtlenítse hálózatait.

Az eredmény:

- 24 óra belül a Panda Software elkészíti a Vezetői és a Technikai Audit Raporatot.

Felderíti és eltávolítja az összes a hálózatban aktív és inaktív fenyegetést.
Felderíti az összes vírusvédelem szempontjából érintett biztonsági rést.

PANDA SECURITY | One step ahead.
www.pandasecurity.hu

CÉGINFO HÍRMOZAIK

A BalaBit a hagyományos kereskedelmi csatornák fejlesztése mellett a jövőben erőteljes online jelenlétre törekszik a biztonságtechnikai szoftverek piacán, amelynek érdekében az utóbbi hónapokban számos beruházást hajtott végre. A hazai biztonságtechnikai szoftverfejlesztő cég a fejlesztésektől azt várja, hogy a jövőben alacsony költségen tud a világ legtovábbi országaiban is piacra lépni.

Az új stratégia első lépéseként áprilisban teljes mértékben megújult a BalaBit honlapja. A váltás nemcsak a designt, hanem a struktúrát is érintette, emellett a tartalom is bővült. Majd a nyár elején egy külső tanácsadó cég segítségével a keresők szempontjából optimalizálták a honlapot, amely következtében már az első hónapban 20 százalék fölé nőtt a termékoldalak külföldi látogatottsága. A napokban pedig megnyílt a BalaBit Webáruház, ahol a cég külföldön legismertebb termékét, a syslog-ng-t, valamint a hozzá tartozó szolgáltatásokat lehet megvásárolni.

A BalaBit épít a nyílt forrású közösségekben betöltött jelentős szerepére is, és ezután közösségi oldalként is kívánja üzemeltetni honlapját – elsősorban a biztonságos napló infrastruktúrák témában. Ennek megfelelően a tartalom olyan Web 2.0-s eszközökkel bővül, mint blogok, wikik, illetve RSS-feedek. ▽

A HP nyilvánosságra hozta 2007. július 31-én lezárult harmadik pénzügyi negyedévének eredményeit. A vállalat 25,4 milliárd dollár nettó értékesítési árbevételről számolt be a vizsgált időszakban, amely 16 százalékkal (az árfolyamhatást korrigálva 12 százalékkal) magasabb a 2006 harmadik negyedévi értékénél.

Az Egyesült Államok Általánosán Elfogadott Számviteli Irányelvei (GAAP) szerint számított üzemi eredmény 2,1 milliárd dollár volt a harmadik negyedévben. A GAAP szerinti, korrigált részvényegységre jutó nyeresége (EPS) 66 dollárcentet tett ki – egy évvel korábban ez 48 cent volt. Ugyanebben az időszakban a cég nem GAAP szerinti üzemi eredménye 2,3 milliárd dollár, korrigált EPS-értéke pedig 71 dollárcent lett – szemben a 12 hónappal korábbi 52 centes értékkel. A nem GAAP

szerinti pénzügyi adatok nem tartalmazták azt a 134 millió dollár (részvényenként 5 cent) korrekciót, amelyet a beszerzett immateriális javak amortizációját figyelembe véve hajtottak végre az adózás utáni eredmény szintjén. A GAAP és nem GAAP szerinti pénzügyi adatok mind a vizsgált, mind pedig az előző évre nézve tartalmazták a részvényalapú kompenzáció teljes összegét.

A HP 27,0 és 27,2 milliárd dollár közötti árbevételre számít a 2007. pénzügyi év negyedik negyedévében. A cég előrejelzése szerint a teljes 2007. pénzügyi év árbevétele 103,0 és 103,2 milliárd dollár között várható. ▽

A Novell és a Lenovo együttműködési megállapodást kötött arról, hogy a Lenovo előtelepített Linux operációs rendszerrel kínálja a jövőben ThinkPad noteszgépeit, és ahhoz támogatást is ad. A két vállalat a negyedik negyedévtől a Novell SUSE Linux Enterprise Desktop 10-zel előtelepített általános üzleti felhasználásra szánt, népszerű ThinkPad T sorozatot az egyéni felhasználók számára is elérhetővé teszi.

A két vállalat több mint öt éve végző közös kutatásokat és fejlesztéseket. A Lenovo évek óta ad Linux-tanúsítványokat a ThinkPad termékcsaládjához, emellett olyan eszközöket kínál ügyfeleinek, amelyek lehetővé teszik a ThinkPad noteszgépeken futó Linux rendszerek optimális használatát. A Lenovo a ThinkPad T60p mobil munkaállomáshoz biztosított Help Center támogatási szolgáltatást a SUSE Linux Enterprise Desktop 10 rendszerre is kiterjeszti. ▽

A Gartner Dataquest „Market Share: Business Intelligence Platforms, Worldwide 2006” (Piaci részesedés: Üzleti intelligencia platformok világszerte 2006) című tanulmánya szerint az SAP NetWeaver Business Intelligence (SAP NetWeaver BI) értékesítése érte el a legnagyobb növekedést a beágyazott üzleti intelligencia (BI) platformszállítók között. Ennek alapján az SAP piaci részesedése 8,2 százalékos, s ez 60 százalékos emelkedés a tavalyi évhez képest.

A tanulmányban az olvasható, hogy a teljes BI-platformpiac – az összes

szoftvert és árbevételét is beleértve – 14,9 százalékot növekedett 2006-ban, amely csaknem 4,7 milliárd dollárt tesz ki. A beágyazott BI (embedded BI) piaci szegmens pedig 41,3 százalékkal bővült 2006-ban, jóval felülmúlva ezzel a különálló BI (stand-alone BI) szegmens 9,9 százalékos növekedését. A Gartner értelmezése szerint a beágyazott BI a nem BI-termékekbe beágyazott BI funkcionalitást jelenti, míg a különálló BI alatt a kifejezetten BI-megoldásokat érti. ▽

Az SMC Networks kibővítette 802.11n vezeték nélküli hálózatokhoz készülő termékeinek kínálatát. Az új termékek a nagy sebesség, hatótávolság és sávszélesség előnyeit kínálják az otthoni felhasználóknak, miközben 802.11b, illetve g kompatibilisek és magas rendszerkövetelményeket támasztó alkalmazások használatára vannak tervezve, mint például az online játékok, nagy felbontású video streaming, állományok megosztása és VoIP. Hatótávolságukat megnövelték és képesek a 300 megabit/másodperc adatátviteli sebesség elérésére – ez majdnem hatszorosa a 802.11g-nek.

A „Works with Vista” logóval ellátott Barricade™ N Wireless 4-port Gigabit broadband útválasztó (SMC-CWGBR14-N) a nagy sebességű kábel vagy xDSL internetkapcsolat létrehozására, illetve megosztására szolgáló komplett hálózati megoldás. A platformfüggetlen, multifunkciós útválasztó magában foglal egy nagy sebességű, 300 Mbps Wireless-N hozzáférési pontot, egy 4 kapus Gigabit Switchet, egy tűzfalat Stateful Packet Inspectionnel (SPI), intelligens streamkezelési technológiával, valamint egy USB 2.0-s multifunkciós nyomtatókiszolgálóval.

Az SMC EZ Connect 802.11n draft v2.0 Wireless Access Point/Ethernet Client (SMCWEB-N) multifunkciós

készülék, amely akár Acces Point, akár Ethernet Client módban működik és nagy sebességű vezeték nélküli kapcsolat kiépítésére alkalmas, vagy több Ethernet-képes készüléket köt össze, beleértve a játékkonzolokat, media playereket és Network Attached Storage készülékeket. Multimédiás alkalmazásokra optimalizált SMCWEB-N-nek 4 gyors Ethernet LAN-kapuja van, és tartalmazza a Wi-Fi Protected Setupot (WPS) és a Wireless Intelligent Stream Handling Technologyt (WISH) is. ▽

Már kapható a Sun StorageTek Virtual Tape Library Value („VTL Value”) rendszer, a Sun Fire X4500 szerverekhez kínált első tárolási termék. A Sun StorageTek VTL termékcsalád legújabb tagja a Solaris operációs rendszerre és a Sun új, nagy teljesítményű fájlrendszerére, a ZFS-re épül.

A VTL Value megoldások egyszerű használatukkal, szerény helyigényükkel és kedvező árukkal a kis- és közepes cégek igényeit, illetve a nagyvállalatok távoli irodai vagy háttérirodai tevékenységeit célozzák meg. A valamennyi szükséges komponens magukban foglaló, előre konfigurált Sun StorageTek VTL Value eszközök könnyen telepíthetők és hégzagmentesen integrálhatók a vezető mentési termékekhez. Egyetlen, könnyen áttekinthető felhasználói interfészük leegyszerűsíti a tárolófeladatok, míg a ZFS fájlrendszer révén szinte teljesen kiváltják a kötetmenedzsmentet. A Sun Fire X4500 Thumper szerver nagy sűrűségű, 24 terabájtos SATA-lemezterületet biztosít egy négyegységes (4U) rackhelyen. Kedvező listaárával (84 995 USD) a Sun VTL Value csomag a szűkebb költségvetési lehetőségű, kisebb szervezetek számára is elérhetővé teszi VTL-megoldások bevezetését. ▽

REGISZTRÁLJON!

Ha szeretné hétről hétre figyelemmel követni az IT-szakma legfrissebb eseményeit, ha szeretné, hogy a legfontosabb szakmai résztvevőkhöz eljussanak az Ön cégével kapcsolatos információk, ne habozzon: regisztráljon a ceginfo.computerworld.hu oldalon!

Computerworld Céginfo – Tudjunk többet egymásról!

Rendezvény

Architektek egymás közt

A szoftveriparban architektnek (latin, főépítész) nevezik azt az embert, aki rögtön az elején bekapcsolódik egy informatikai rendszer tervezésébe – ő az, aki az igényeket a végrehajtók által kezelhető követelményekké alakítja, és széles rálátása révén a megvalósítást is irányítani tudja.

A folyamatokat mélyrehatóan ismeri, így elejét tudja venni annak, hogy a rendszerrel szemben támasztott követelmé-

nyek helytelenek, ellentétesek, bizonytalanok vagy akár zavarba ejtők legyenek. Ért a különböző módszertanokhoz és eljárásokhoz, amelyeket a rendszer létrehozása során alkalmaznak. Ezáltal a lehető legjobb kompromisszumot tudja kötni a megrendelővel az ár és a rendelkezésre álló idő szabta keretek között.

A Magyar Architektúra Fórum, az architektteket tömörítő szervezet weboldala-

lán (<http://architekturaforum.hu>) a szoftverarchitektúrák iránt érdeklődők számos kérdésre kaphatnak választ, és a fórumon zajló eszmecserehez is csatlakozhatnak.

A tagság kéthavonta találkozik, hogy személyesen is megvitassa az újdonságokat, véleményt cseréljen és érdekes előadásokon vegyen részt. Az előadások videofelvétele további videointerjúkkal együtt később a szervezet honlapjára is kikerülnek.

Aki maga is szeretne architekt lenni, vagy valaki mást azzá tenni, illetve ilyen szakembert keres cégébe, az látogassa meg a MAF honlapját, vagy a szervezet valamelyik rendezvényét! **▼A.G.**

Hardver

Plug-and-RFID

Egy új fejlesztésű DSPI-megoldással az RFID-termékek beilleszthetők a Microsoft BizTalk RFID-platformba. A rádiófrekvenciás azonosítás (RFID) széles körű elterjedésének eddigi legfőbb akadálya az volt, hogy az RFID-terméket rendszerint nehezen lehetett integrálni a vállalatok meglévő rendszereibe. A BizTalk RFID-vel együttműködő DSPI (Device Service Provider Interface) révén a Windows-alapú eszközök felismerik, konfigurálják és felügyelik a Zebra nyomtatókat, így azok kapcsolatot tudnak teremteni a Windows-környezettel a Microsoft BizTalk RFID-platformon keresztül.

A Zebra RFID nyomtatói/kódolói elvégzik az RFID-olvasókra vezeték nélkül továbbítható RFID tagek vagy intelligens címkék hibamentes programozását. A Zebra BizTalk RFID-t támogató RFID-termékei: R110Xi, R110Xi HF, R170Xi, R4Mplus, R110Pax4. **▼A.G.**

A kormányzat és a szakma együttműködése

Az Informatikai Vállalkozások Szövetsége (IVSZ) 14. alkalommal rendezi meg évi hagyományos menedzsmenttalálkozóját, a MENTÁT, ezúttal szeptember 6. és 8. között Sopronban, a Hotel Fagusban. A „Kormányzati reformok és informatika” című szakmai konferencián a hazai IKT-vállalatok vezetői és szakemberei, továbbá a kormányzati döntéshozók

cserélhetnek véleményt az informatika és a távközlés területének aktuális szakmai kérdéseiről, valamint az informatika kormányzati szerepéről. Idén külön szekció foglalkozik majd az egészségügy és az informatika kapcsolatával, valamint a kormányzati informatika korszerűsítésével, a kritikus infrastruktúrák védelmével és az előrelátható kormányzati infor-

matikai beruházásokkal. Emellett még két fontos téma elemzésére vállalkoztak a szervezők: az egyik az iparágat jellemző konvergencia, amely a telekommunikáció, a média és az informatika közös fejlődési irányait vizsgálja, a másik pedig a multinacionális cégek és a hazai kis- és közepes vállalatok (kkv) együttműködési lehetőségei. **▼A.G.**

Együtt
a nagy
X-generáció

SAP TIHANY'07

2007. szeptember 16-19.

www.sap.hu/tihany

Meghátrált az Index

folytatás az első oldalról >>>

Jelen esetben a reklámok letiltása az ügyféloldalon valósul meg, a felhasználóknak pedig általában hozzáférési joguk van ahhoz, hogy a saját rendszerük adatait módosítsák. Az is kérdéses, hogy a hírportál a „felhasználási” vagy „szerzői jogi” feltételekben érvényesen kikötheti-e, hogy tilos a reklámokat blokkolni. *Homoki Péter* szerint a honlapok fenntartóinak általában nincs olyan kizárólagos joguk, amely alapján egy oldalt csak akkor nézhet meg a felhasználó, ha erre külön engedélyt kap, hiszen a honlapok többsége éppen azt a célt szolgálja, hogy a tartalmakat a nyilvánossághoz közvetítse. Nem

lehet önmagában a honlap felhasználását, vagyis az elolvasást olyan ráutaló magatartásként értelmezni, amely a feltételek elfogadását is jelenti.

A Magyar Reklámszövetség alelnöke és Internet Tagozatának vezetője, *Novák Péter* úgy véli: a jelenleg elterjedt internetes tartalomszolgáltatási modell – ingyenes tartalom reklámokért cserébe – fair ajánlatnak tekinthető; az olvasók többségét nem is a reklámok, hanem azok mennyisége zavarja. Magyarországon is folyamatosan nő a reklámzaj, amelynek most az internetes médiumok isszák meg a levét, mivel egyedül itt lehet kikapcsolni a reklámo-

kat. A reklámpiaci szereplőknek ezért egyre inkább olyan megoldásokon kell törniük a fejüket, amelyek nem akadályozzák a tartalom fogyasztását, ugyanakkor a reklám iránti érdeklődést mutató felhasználókkal közvetlen, célzott, interaktív kapcsolatot tesznek lehetővé. Ilyen eszközök lehetnek például a vírusmarketing, a social media marketing, márkasite-ok, ár-összehasonlító oldalak, de a keresőmarketing vagy az úgynevezett behaviour-targeting is, azaz a felhasználók viselkedését nyomon követő online marketingeszközök. Valamennyi médiatulajdonos számára érdekes lehet, hogy az internetes médiumok hogyan birkóznak meg a feladattal, mivel a digitálalázódás előbb-utóbb a média többségét el fogja érni – hangsúlyozta *Novák Péter*. ▽

Szoftver

Szoftverhiba miatt állt le a Skype

Augusztus 16-án a Skype VoIP-szolgáltatásai elérhetetlenné váltak, ugyanis a szoftver nem tudta elvégezni a szükséges bejelentkezési feladatokat. A rendszert végül szombaton sikerült újra üzemképes állapotba hozni.

A Skype a rendszerbénulással kapcsolatban hivatalosan is elismerte, hogy egy szoftverhiba miatt következett be a kellemetlen esemény. A cég azonban a Microsoft kedden kiadott frissítéseit is okolta, szerintük a hibajavítások után nagyon sok felhasználó indította újra a számítógépét, majd próbált ismét bejelentkezni a Skype hálózatába. A keletkező túlterheléssel a Skype önjavító megoldásai nem tudtak megbirkózni. A Skype szakemberei hangsúlyozták, hogy a rendszerleállítás egy fejlesztési hibára volt visszavezethető, és nem külső támadás okozta. A hibát teljes

mértékben kijavították, de a cég arra nem adott magyarázatot, hogy az előző hónapokban kiadott Microsoft-frissítések vajon miért nem okoztak hasonló gondokat.

Ian Fogg, a Jupiter Research egyik szakértője szerint a Skype-nak és a hasonló

szolgáltatócégeknek át kell tekinteniük fejlesztői erőforrásaikat, valamint meg kell győződniük arról, hogy megbízhatóan végzik-e a tevékenységüket. Laptársunk, a *PC World* online oldalán – az internetes közösségek véleményét idézve – felhívja a figyelmet arra, hogy egy évek óta rendszeresen lezajló frissítésnél merül fel a probléma, és a Skype-nak ezek után sokat kell tennie azért, hogy visszaszerezhesse felhasználóinak bizalmát. ▽ *Kristóf Csaba*

Fölényben a biztonsági cégek

A Kaspersky szerint a vírusírók az utóbbi időben mintha kifogytak volna a nagy ötletekből: az elmúlt negyedévben nem történt olyan jelentős vírus-terjedés, amely forradalmian új védelmi megoldásokat követelne. *Alexander Gostev*, a cég egyik víruselemzője elmondta, hogy több év után először ismét a vírusvédelmi termékeket fejlesztő vállalatok kerülhetnek fölénybe. A szakember azonban felhívta a figyelmet arra is, hogy miközben a kártevők minősége és ötletessége csökken, addig a számuk folyamatosan emelkedik. Ugyancsak változás, hogy napjainkban már nem az e-mail az elsődleges vírus-terjesztési „csatorna”, hiszen a webes kártevők száma jelentősen nőtt. ▽ *Kristóf Csaba*

latok kerülhetnek fölénybe. A szakember azonban felhívta a figyelmet arra is, hogy miközben a kártevők minősége és ötletessége csökken, addig a számuk folyamatosan emelkedik. Ugyancsak változás, hogy napjainkban már nem az e-mail az elsődleges vírus-terjesztési „csatorna”, hiszen a webes kártevők száma jelentősen nőtt. ▽ *Kristóf Csaba*

SZEMÉLYI HÍREK

Németh István

Augusztus 9-től *Németh István* tölti be a Microsoft Magyarország gazdasági és adminisztrációs igazgatói posztját. A 39 éves szakember a Budapesti Műszaki Egyetem villamosmérnöki szakán szerzte diplomáját.

Nagy Enikő

Július végén távozott a Pannon vezető PR-szakértője, *Nagy Enikő*. A kommunikációs szakember 12 évig dolgozott a mobilszolgáltatónál. Új munkahelyéről nincs hír, utódja kiválasztása folyamatban van.

Pásztorné Beri Erzsébet

Júliustól *Pásztorné Beri Erzsébet* értékesítési menedzserként erősíti a Kvint-R Kft. értékesítési csapatát. A szakember a Lansoft Kft.-től érkezett, ahol RICOH-termékmenedzserként dolgozott.

Novák Gábor

Júliustól *Novák Gábor* érkezett a Kvint-R Kft.-hez, ahol értékesítési menedzserként dolgozik. Szakmai tapasztalatait korábban az OCÉ Hungária Kft.-nél és a Toshiba Technotrade Informatikai Rt.-nél gyarapította.

Nyíltan, szabadon...
StarOffice 8
 Teljes, magyar nyelvű irodai szoftvercsomag
 www.staroffice8.hu
 Az okos választás

SUSE Linux a Lenovo noteszein

A Novell-el való együttműködés keretei között a Lenovo a jövőben Linux operációs rendszerrel is kínálja ThinkPad noteszgépeit. A negyedik negyedévtől a Novell SUSE Linux Enterprise Desktop 10-zel előtelepített, általános üzleti felhasználásra szánt ThinkPad T sorozatot

az egyéni felhasználók számára is elérhetővé teszik. A Lenovo mind a hardverhez, mind az operációs rendszerhez támogatást nyújt, a Novell pedig közvetlen hozzáférést biztosít a karbantartási frissítésekhez a ThinkPad noteszgépek vásárlóinak.

computerworld.hu/cikkek/lenovo-suse10 ►

Összeállította:
SAMU JÓZSEF

Úgy tűnik, a Vista már beférközt a végfelhasználók kegyeibe, de a cégek ma még ódzkodnak tőle. Szerkesztőségünk tagjaival azt próbáltuk felidézni, hogy milyenek voltak a korábbi Windows-váltások, melyik verzióról milyen emlékeik maradtak.

Nem csak a szépre emlékezem!

A Vista megjelenését az egész szakma feszülten várta, de megérkezése egészen szélsőséges reakciókat váltott ki a felhasználókból. Mi két végletet látunk: a felhasználók vagy imádják, vagy gyűlölik. Csokorba gyűjtöttük a régi Windows-változatok megérkezésével kapcsolatos emlékeinket, hogy lássuk, a korábbi változatok fogadtatása is ilyen szélsőséges volt-e?

Windows 3.x-ek

1985. november 20-án került az üzletekbe a Microsoft Windows 1.0-s változata, de a legelső változat, amely nyomokat hagyott bennünk, a 3.0-s volt. 1990. májusi megjelenéséig 1987 legvégén még megjelent a 2.0-s, illetve 1988 közepén a 2.10-es, ezekről azonban nem maradtak emlékeink.

Csórián Sándor: „Az első Windows, amelyet rendszeresen, munkához használtam, a 3.0-s volt, és én bizony örültem neki, mert megszabadított az alkalmazásonkénti képernyő- és nyomtatómeghajtók nyűgjétől. A DOS ugyanis még késői változataiban sem kezelte sem a képernyő, sem a nyomtató grafikus üzemmodját, így minden alkalmazáshoz külön grafikus képernyő- és nyomtatómeghajtó kellett. Egyszer az egyik kiadónál csak többnapos kínládással tudtam kideríteni, hogy a Venturához adott négy grafikus képer-

volt, a DOS alatt sokszor a gombhoz kerestünk kabátot, azaz olyan videokártyát és nyomtatót vetettünk az ügyféllel, amelyről tudtuk, hogy jól kezel a használandó program, mondjuk a Word 5.0-t. Kezdetben a grafikus mód és az egér viszonylag megbízható kezelése volt az a fő előny, amelyért a legtöbben elkezdtek használni a Microsoft Windowst. Az asztali használatra szánt akkori Unixok (Xenix, Coherent stb.) és Linuxok, ha volt is grafikus (X-windows) felületük, telepítésük türelmet és az alacsony sikerszázalék miatt nagy elszántságot igényelt. Kevés program volt a Windowshoz, de azok viszonylag stabilan működtek, igaz, sokkal kevesebb szolgáltatást is nyújtott; virtuális memóriakezelésről, védett üzemmódról szó sem volt.”

Samu József: „A 3.0-s Windows az XT noteszgéppemmel érkezett. Vicces volt, hogy 5,25 hüvelykes, 1,2 megabájtos lemezeken, miközben a gépemben az akkor szupermodernnek számító, 3,5 hüvelykes meghajtó volt; ez ráadásul valami hihetetlen öszvér megoldásként kezelte az 1,44 megabájtosra formázott lemezeket is. Nagyon nehéz volt olyan gépet találni, amelyben mindkét meghajtó volt, és áttenni mindent kis lemezekre. Telepítés után néztem: mi a fené ez? Eleve akkor mindent DOS-ból intéztünk, nem értettem, hogy minek

Csokorba gyűjtöttük a régi Windows-változatok megérkezésével kapcsolatos emlékeinket, hogy lássuk:

a korábbi változatokat is ilyen szélsőségesen fogadtuk-e, mint az IT-világ mostanában a Vistát?

nyőmeghajtó közül háromnak olyan memóriaszivárgása van, hogy hiába telepítettem – és vettem meg az ügyféllel – az akkor hatalmasnak számító, 4 megabájtnyi memóriát a gépbe, 2–3 óra munka után mindig újra kellett indítani az egészet. Mivel akkoriban az internet Magyarországról még elérhetetlen

nekem ez az egész. Ráadásul a monokróm CGA-kijelzőn borzasztó csúnya volt. Kicsit játszottam az analóg órával, meg a számológéppel és azt hiszem, aztán soha többé nem használtam semmi-re. Persze akkor még egy 20 megabájtos merevlemezen bőven elfért a többi programom mellett.”

FÓKUSZ WINDOWS-EMLÉKEINK

Az első találkozása azonban legtöbbünknek a 3.1-es változattal volt.

Arokszállási Gábor: „A 90-es évek közepé táján nyári munkára jelentkeztem egy reklámcéghez, ott használtam Windows 3.1-et először. Erről sok minden elmondható, csak az nem, hogy elveszik az ember a lehetőségek között, így a számomra fontos 3-4 ablak megkülönböztetése nem okozott különösebb gondot – a fiókos szekrény ikonon illusztrált állománykezelőről, a pasziánszról és az aknakeresőről beszélünk –, míg az egérhasználatba a Jezzball segítségével rázódtam bele, amikor éppen nem volt más dolgom. Kísérletező kedvem már ekkoriban is kibontakozóban volt, hamar nekifogtam az ikonelrendezés testre szabásának, amelynek az lett a vége – ki tudja, miért –, hogy a Word szövegszerkesztő ikonjára kattintva a már említett kártyajáték indult el. Kaptam is érte hideget és meleget, mivel az egyik kolléga gépét szabtam testre. Egy szó, mint száz, a 3.1-gyel munkára nem igazán használtam.”

Vass Enikő: „Még a középiskolában, az utolsó évben találkoztam a Windows 3.11-gyel. Sajnos nem igazán volt mire használni, mert DOS-t, meg programnyelvek olyan interpretereit tanultuk, amelyek azon futottak. Bár egy Win alatt futó sielős játékot később szeretettel mutogattam az évfolyamtársaimnak.”

Barabás Balázs: „Első találkozásom a Windows 3.1-gyel valamikor 1992 körül történt. Az aknakereső játékon kívül legnagyobb hasznát a Word megjelenésekor láttam, amikor végre el lehetett felejteni a DOS-os kínlódást. A DOS-os Wordben ugyanis nem WYSIWYG-alapon ment a formázás, hanem billentyűkombinációval át kellett váltani a Preview módba ahhoz, hogy lássuk az eredményt. Ha pedig valami nem tetszett, akkor vissza a karakteres módba, majd megint Preview és így tovább. Egy évvel később, akkori barátnőmmel megvettük az első saját gépünket, egy AMD-alapú 386DX40-es ESCOM gépet, 4 megabájt RAM-mal, 170 megabájtos merevlemezzel – ez egyébként nagyon számított, akkoriban inkább 80 megásakat használtak –, színes (!) monitorral. Ahhoz már járt Windows is, sőt, az Office Light is, a Microsoft Works.”

Csontos Péter: „PC-s emlékeim legmélyére kell visszautazni, hogy felidézem a 3.1 hangulatát. Egy dolog krízistálysztán előttem van: volt benne számítógép-funkció, amit akkor ugyan még nem értékeltem sokra, de mai fejemmel már az operációs rendszerek egyik leghasznosabb alkalmazásának tartom. S mivel akkoriban még nem

Windows 3.0. Tetemes mennyiségű dokumentáció és 5,25" lemezek

volt nagy igény háromdimenziós folyamatábrák készítésére, sem arra, hogy a számítógép legyen a hifi, így a 3.1 nálam erős négyest érdemel.”

Samu József: „A Win 3.1-et már aktívan használtam, de csak és kizárólag a Word miatt. Sohasem nőtt ki a DOS melletti kiegészítő szerepből, de gyanítom, nem csak én voltam ezzel így. Akkoriban egyetlen embert ismertem, akinél a Windows 3.11 volt az operációs rendszer, amely a gép bekapcsolása után betöltődött. Ő CD-ket írt, és ez még akkor volt, amikor egy CD-író csodaszámba ment – még egy CD-olvasó is ritka jószág volt – és annyiba került, mint egy középkategóriás autó.”

Windows 95

Úgy tűnik, hogy a Windows 95 jókora fordulatot hozott mindannyiunk Windows-felhasználási szokásaiban.

Vass Enikő: „Az első saját gépemem Win 95 futott. Gyakran használtam a Word szövegszerkesztőt szakdolgozatok megírására. Emellett a Vikings nevű játékot nyüstöltem. Az nagyon tetszett, hogy a számítógép lezárási folyamata végén egy üzenetablak tájékoztatót arról, hogy most kikapcsolhatom a számítógépet. Az itt megjelenő

üzenetet saját üzenetere lehetett kicsérélni, gyakran meg is tettem, olyan üzenetekre cseréltem ki, hogy a *Számítógép három másodperc után felrobban*, vagy *Most már lehet tévézni*. Ez volt ugye az az operációs rendszer, amelyben nyolcnál több betűt is meg lehetett adni fájlnevként, de a DOS-os nyolcbetűs beidéződés miatt ezt soha sem tudtam kihasználni. Az öngyilkosjelölt állományoknak olyan nevet is lehetett adni, amely hosszú ű és ő betűt tartalmazott, de ezt sem mertem kipróbálni.”

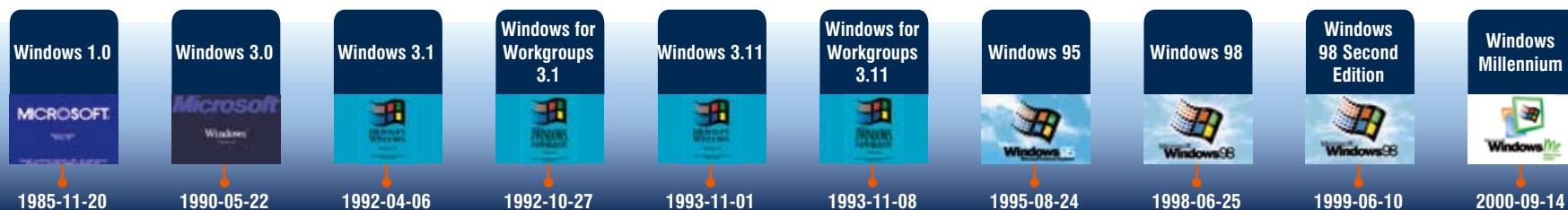
Arokszállási Gábor: „A Windows 95 megjelenésekor a felhasználók reakcióját leginkább a Vista-felhasználókéhoz tudnám hasonlítani: akiket ismertem, mind erős ellenszenvvel beszéltek az új operációs rendszerről, és a PC-s játékok végét látták benne. A lincshangulat akkor hágtott a tetőfokára, amikor kiderült, a jövő játékaik már csak azon a platformon futnak majd. Vállalkozó szellemem nem nyugodott, gondoltam, „hiszem, ha látom”, és kipróbáltam. Rémhírek ide, kritikák oda, első pillanattól kezdve szerettem az új operációs rendszert. Tetszett a felület, a logikusabb elrendezés, az új funkciók. Sőt, játszani is jobb volt alatta, mivel végre nem kellett órákat tölteni a hangkártya IRQ és DMA adatainak a módosításával, minden program gond nélkül futott. Szerencsére kék halállal sem találkoztam oly gyakran, de ha mégis megesett, akkor sem csináltam belőle drámát.”

Csontos Péter: „A nagy kedvenc. Grafikai megjelenítése már képes volt arra a vizuális minimumra, amit elfogadhatónak tartok egy olyan operációs rendszertől, amelyet nap mint nap, akár 10-12 órában is használ(ni kénytelen) az ember. Külön öröm volt, hogy 1995-ben már nem kellett számolgatni, hogy hány karakter hosszú a fájlnev. Sokan kifogásolták a 95-ös stabilitását, de én különösen szerencsés csillagzat alatt szülehettem, mert nagyon ritkán szembesültem a kék halállal. Elismerem, a fiatalabb generáció tagjai (akár 98-ról, akár XP-ről, akár Vistáról beszélünk) egyre színesebbek, egyre többet adnak, de nekem mégis a rút kiskacska, a 95 marad a szívem csücske.”

Horváth Ádám: „Bárhogy is közelítjük, a 32 bites Windows megjelenésével, avagy a Windows NT/95-tel hatal-

masat lépett elő a fejlesztési platform fogalma. A háttérben megjelent egy részletesen kidolgozott API, memóriamenedzsment, COM-komponensek támogatása. Ez olyan egységet jelentett, amely más, elterjedt asztali rendszereken addig nem volt tapasztalható. Az egységes platform mellé ugyan várni kellett még egy egységes fejlesztőeszköze, ám ez 1997-98 táján meg is érkezett Visual Studio néven. Az operációs rendszert és a fejlesztőeszközt is egy cég készítette, s ez jóval könnyebbé és tervezhetőbbé tette a fejlesztést már akkor, amikor sem a programozási nyelvek, sem a processzorok, sőt maga az operációs rendszer sem volt olyan fejlett. A trend azóta is folytatódik. Az egyre korszerűbb operációs rendszerhez egyre korszerűbb eszközöket ad ki a redmondi csapat, amellyel egyre inkább a „futottak még” kategóriába nyomja vissza a többi eszközt/rendszert, hiszen azok jobb esetben is csak követni tudják a rendszert/eszközt együtt fejlesztő cég ötleteit. Fejlesztői szempontból tehát már évek óta a legkényelmesebb platform a Windows; ezt a piac résztvevőinek csak speciális szegmensekben sikerült itt-ott leelőznie (mint például a mobiltelefonokban, célhardverekben).”

Samu József: „A Win95 megjelenésének idején egy multimédiás CD fejlesztésében vettem részt. A fejlesztőkörnyezet futtatására már a Win95 bétáit, RC1-változatát használtuk, és a 3.1 után a megbízható, stabil multitasking egy csoda volt. Akkoriban teljesen szokatlan volt, hogy az ember ide-oda ugrol a különböző alkalmazások közt, adatokat visz át az egyikből a másikba naponta több mint nyolc órában anélkül, hogy a legkisebb gondja lenne, vagy lefagyna alatta a gép. Ráadásul akkor még 486-osokon dolgoztunk! Arra is emlékszem, hogy teljesen elképzelhetetlennek tűnt, hogy Windows alatt játszunk. Akkoriban az teljesen normális volt, hogy a DOS alatt futó játékoknak QEMM segítségével kellett hozzáférést vajakolni a felső memóriatartományokhoz, meg szenvedni kellett a hangkártyák, IRQ és DMA beállításával, a programozóknak meg minden elterjedtebb grafikus kártyához és hangkártyá-

WINDOWS-EMLÉKEINK

hoz külön kellett megírni a támogatást. Állítom, a Microsoft egyik legnagyobb ötlete az volt, hogy megértette a felhasználókkal és a programozókkal: a Windows és a DirectX áldás a játékoknak és nem átok.”

Windows 98, 98SE és ME

Barabás Balázs: „Nagy változás volt a Win95, bár ezzel nagyjából véget is ér az, amire emlékszem belőle. Ez valószínűleg pozitívum, mert a Win98-cal rengeteget kínlódtam. Csetlett-botlott, nem zárt le, rengeteg volt a kék halál, és amit még el lehet képzelni – ez már később volt, nem a 386-os gépen. A Second Edition (SE) sem volt jobb. Tény viszont, hogy egyre jobb játékok jelentek meg, Doom 2, na meg a Star Wars – el sem tudtuk képzelni a koleszban, milyen lehet egy 700 megás játék.”

Árokszállási Gábor: „Ez az az operációs rendszer, amely mellett a legtovább kitartottam, még XP mellett is sokáig használtam: egy másik partíción lakott, mert bizonyos alkalmazások sokáig stabilabban és gyorsabban futottak rajta. Arra már nem nagyon emlékszem, hogy a 95-höz képest mennyi újdonságot hozott, de összességében teljesen rendben lévőnek találtam. 2005-ben váltam meg tőle végleg, mivel az akkor vásárolt új számítógémem jóval fejlettebb hardvereit – például nagyobb merevlemez, erősebb videokártya – már nem kezelte rendesen – szerintem sokaknál ez lett a végzete.”

Vass Enikő: „Amit nagyon nem szerettem a Windows 98-ban, hogy a később elterjedt USB-s memóriakulcsokat nagyon rosszul kezelte. A második kiadás (SE) már sokkal jobb USB-támogatással bírt, de azt is csak hosszú fejkargatások árán sikerült életre csiholnom.”

Samu József: „Bevallom, megtaláltam a Win 98-ról írt cikkemet, és onnan idéztem fel benyomásaimat, mert már képtelen voltam visszaemlékezni. Akkor ezzel zártam a cikket: *...nem kerülhetem ki a kényes kérdést, hogy érdemes váltani Win95-ről Win98-ra, avagy sem. Ha a magam bőrére – és nem utolsósorban pénztárcájára – kell véleményt mondanom, akkor azt mondom, hogy igen. Lényegesen simábban fut a rendszerem (béta) Win98-cal olyannyira, hogy már >>élesben is<< ezzel dolgozom.* Az SE azért maradt meg

bennem, mert az volt az első Windows, amely jól kezelte az USB-t, és vele teszteltem az első USB-s eszközt, egy webkamerát, ez egy olyan cégtől származott, amelyet később felvásárolt a Logitech. A Windows Millennium Editionről csak azt mondhatom, hogy az emberiség azon elenyésző részéhez tartozom, akiknek jól működött. Mindenki másnak keresztül-kasul kifagyott és inkompatibilis volt, szörnyű horrortörténeteket lehetett olvasni róla mindenhol, de nekem rendben tette a dolgát, amíg be nem köszöntött az XP-korszak.”

Windows XP

Hogy kicsit előre szaladjunk, és leljük a poént: az XP úgy tűnik, mindannyiunk kedvence.

Árokszállási Gábor: „2001 környékén lépett be az életembe. Egy microsoftos ismerősöm hosszas unszolására tettem vele egy próbát – mondanom sem kell, az egekig magasztalta. Elsőre elbűvöltek az új lehetőségek és a barátságos kezelőfelület – bár a Start menüt rövid idő után visszaállítottam klasszikus nézetre. Aztán valahogy lecsengett az első lelkesedés, és zavaróvá vált néhány tulajdonsága. Az akkori felhasználási szokásaimhoz képest nekem még sok fölösleges funkciót tartalmazott, működése túlságosan is online centrikus volt – akkor is ki akart menni a netre, amikor én azt nem szerettem volna –, lassította is a régi gépet, mindig okosabb akart lenni nálam. Úgyhogy rövid időre megváltunk egymástól, visszatértem a 98-hoz. Persze hamar adtam neki egy újabb esélyt, és azóta állandó lakója a gépemnek, sőt elmondhatom, egész jól megbarátkoztunk. Azt is megszoktam, hogy legalább évente egyszer újra kell telepíteni, biztonsági megoldások ide vagy oda, de ezzel együtt tudok élni.”

Vass Enikő: „A Windows 95 után nem kellett a 98-at és a Windows 2000-et kipróbálnom, így azokat nem is ismerem igazán. A Windows XP-nél az első beállítás az volt, hogy a szaloncukor kinézetet klasszikusra állítottam át – ezt azóta minden gépemem megteszem. Mivel az otthoni noteszgépemem nem volt beépített Bluetooth, egy USB Dongle-lel kapcsoltam össze a mobiltelefont és a gépet; ezek nem mindig

találtak rá egymásra, ezért nagyon nem szerettem, ahogy ezt kezelte az operációs rendszer. Egyébként elégedett vagyok az XP-vel.”

Barabás Balázs: „Tökéletesen érezhető rajta, hogy a Windows 2000 és a 98 termékvonal ötvözetéből született. Stabil, mint a 2000-es, de idővel lassul, mint a 98-as. Nem nagyon szereti, ha sok programot telepítünk rá. Hősiesen bírja a strapát, de azért egy idő után érezhetően lomha lesz. És hát bizony kell hozzá megfelelő gép is: ha internetezésre és irodai munkára használjuk, akkor 512 megabájt memóriával még csak-csak elvan, de ha játékot is akarunk rajta futtatni, akkor bizony 1 giga az alsó határ. Persze ma már nem nagy tétel ennyi memória vásárlása, de azért 2–3 évvel ezelőtt ez még nem így volt. Egyszóval, személyes kedvencem a Windows 2000 munkahelyi, illetve az XP otthoni használatra – ez utóbbi inkább csak a multimédiás funk-

Windows 98 SE. Már megbízhatóan kezelte az USB-t

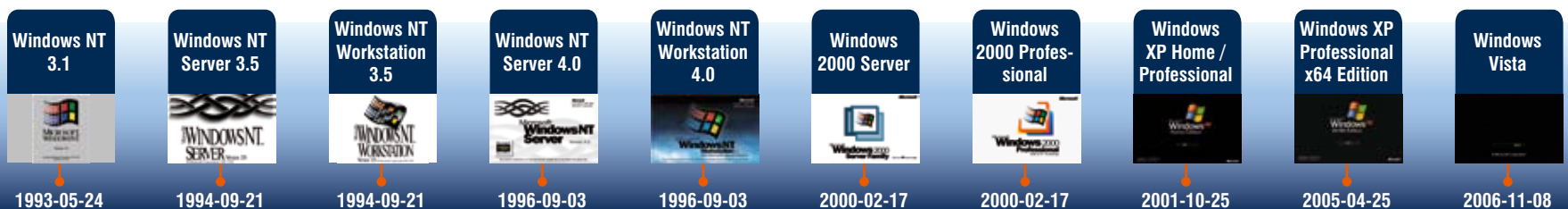
ciók támogatása miatt, a családi fotók, videók stb. kezelésére. Vistát, amennyire csak lehet, nem fogok használni, mivel az XP teljesen megfelel. Szerencsére erősen jönnek a linuxos rendszerek is. Munkahelyemen jó ideje Ubuntut használok, gyakorlatilag mindenre alkalmas, amire az XP – és teljesen ingyen. Most éppen a SUSE Linux Enterprise Edition kaptam meg, hamarosan azt is elkezdem próbálgatni.”

Vista

Meglepő – vagy éppen egyáltalán nem meglepő – módon, a Vista megítélésében is elég egységes a véleményünk.

Árokszállási Gábor: „Nem állítom, hogy nem furdal a kíváncsiság, de több nyomós érvem is van, ami miatt kivárok – előbb-utóbb (de inkább utóbb) úgyis váltani kell, ha nem Vistára, akkor majd az utódjára. Bár nem vagyok szélsőséges, magát fához láncoló környezetvédő, egyáltalán nem örülök annak, hogy most már az operációs rendszer futtatásakor is „pörög” a videokártya, és zabálja az áramot. Én elhiszem, hogy jó dolog a csilivili felület. De tényleg olyan fontos ez? A kompatibilitási kérdések is várakozásra sarkallnak; még sok víznek kell lefolyni a Dunán, hogy minden olyan alkalmazás biztosan fusson Vista alatt, amelyet mostanában használok. Egyébként sem árt, ha kiforri magát a rendszer, jön 1–2 szervizcsomag. Az otthoni gépem elvileg elbírná a Vistát, de valószínűleg lennének fennakadások, ha máshol nem, a gazdaságos üzemelés terén, úgyhogy amíg nem lesz új vas, addig nem nagyon látom értelmét erőltetni a Vistát – egyébként is, mi lenne akkor az OEM XP-vel, amelyért anno fizettem, nem is keveset – mert természetesen legális. Egyébként is, ha már Vista, ahhoz megjelenésben Office 2007 dukál, a kettő együtt pedig egyelőre egy kisebb vagyon.”

Samu József: „Idegenkedem a Vistától, mert a fejlesztés során kikerültek belőle azok az elemek, amelyek nagyon tetszettek – mindenekelőtt a megújult fájlrendszer. Amikor megérkezett, eléggé egyszerűen eldöntöttem, hogy kell-e nekem. Fogtam a kedvenc teljesítménymérő alkalmazásaimat, és ugyanazon gépet lemértem XP és Vista alatt is. Az XP nyert. A Vista nem nyújt olyan szolgáltatást, amely miatt váltani akarnék. Ha pedig csinos felületre vágyom, akkor felteszek egy WindowBlindst az XP alá. Az azonban jobban bánt, hogyha majd váltani akarok Vistára, akkor kényesrűségéből cserélnem kell egyéb programjaimat is – például a vírusirtót is – amelyek már nem kompatibilisek vele. Ez egyrészt extra költség, másrészt vannak olyan programjaim, amelyeknek nincs Vista alatt futó megfelelője. Úgyhogy most még marad nekem az XP egy darabig.”

Google-telefon

Meg nem erősített hírek szerint 100 dollár alatti készülék lesz a Google mobiltelefonja. A gPhone-t hirdetések fejében akár még ingyen is osztogathatják. A Google telefonon Linux kernel fut majd, beépített GPS-szel és Google Maps alkalmazással.

computerworld.hu/cikkek/gphone ▶

Problémás biztonság

Sok vállalat nem készül fel megfelelően az internetes biztonsági problémák kezelésére. Sokszor az informatikusok az alkalmazottakat okolják a biztonsági problémák bekövetkezéséért. Eközben azonban az informatikai rendszerek védelme gyakran korántsem kielégítő.

computerworld.hu/cikkek/bizt ▶

Álljunk meg egy szóra!

Július végén a Budapesti Közlekedési Zrt. négy intelligens utastájékoztató táblát helyezett el a 86-os busz vonalán. A beruházás egy hosszú távú modernizációs folyamat része, amely során többek között a korábbi forgalomirányító rendszereket (AVM és DIR) GPS-re cseréli a vállalat – tudtuk meg Madák Páltól, a BKV Közlekedési Igazgatóságának AVM-szolgáltatvezetőjétől. [írta: Árokszállási Gábor]

A tömegközlekedéssel szemben folyamatosan növekszenek az elvárások, és mind többen válnak egyéni közlekedésre, ezért az utastató társaságoknak Európa-szerte komoly fejlesztésekre kell fogniuk, hogy hosszú távon valós alternatívát kínálhassanak. A fejlesztések természetesen nem merülhetnek ki csupán újabb járatok indításában és a járműpark cseréjében, nagy hangsúlyt kell fektetni a forgalomirányítás és az utastájékoztató modernizációjára – az előbbi gazdaságossági kérdés is.

– A most tesztelt intelligens megállótáblákkal a BKV az utastájékoztatót kívánja dinamikusabbá tenni – mondta Madák Pál. Szerinte a nyomtatott tájékoztatók ma már elavultnak számítanak, mivel

a rajtuk szereplő fix információk nem követik a valós forgalmi viszonyokat, így például csúcsidőszakban nyilván nem lehetnek 100 százalékgig pontosak. Már csak azért sem, mert az utak többségén nincs elkülönített buszszáv, de ha van is, az sem mindig szabad, lévén közlekedési kultúrában igencsak el vagyunk maradva egyes országoktól...

A táblákat a Margit hídi két megállóban, a Batthyány téren Óbuda felé, illetve a Kiscelli utcánál láthatják az utasok. Ezek a helyeken a várakozók egy térkép segítségével tájékozódhatnak a vonalon közlekedő 16 Volvo autóbussz aktuális helyzetéről – a járművek pozícióját felvillanó LED-ek jelzik. Egy másik kijelzőről leolvasható, hogy hozzávetőleg hány perc

mulva érkezik a busz, és milyen távolságra van a megállótól.

Az utastájékoztató táblák nemcsak láthatók, hanem az információk hangosbeszélőn hallhatók is, így a látás- és hallássérültek is gond nélkül használhatják a rendszert.

A BKV-nál azt szeretnék, ha a járatokra vonatkozó információk nemcsak a busz megállóiban, hanem az interneten vagy éppen mobiltelefonon is elérhetőek lennének. Előbbi megvalósítása kapcsán a vállalat szakemberei tárgyalásba kezdtek a Topolisz Kft.-vel, amely a cég útvonaltervező szolgáltatását (<http://utvonal.bkv.hu>) is működteti. Utóbbi pedig már ki is próbálható a <http://gpsutfir.bkv.hu/wap> címen. A tárolt menetrend és a járművekről be-

érkező valós adatok alapján a WAP-oldal folyamatosan megbecsüli és megjelenti a várható érkezési időt. Emellett olyan rendkívüli információk is olvashatók, mint az esetleges útfelújítás miatti elterelések.

Kapcsolati háló

A szolgáltatás háttérében egy igen összetett kommunikációs megoldás áll. A helymeghatározás GPS-, míg a hang- és adatátvitel GPRS-kapcsolaton keresztül zajlik.

A helymeghatározáshoz szükséges műholdvevő a járműveken lévő fedélzeti berendezésben található. Az adatok innen GPRS-adatkapcsolaton jutnak el a diszpécserközpontba, majd onnan a megállókba. A járművek nincsenek közvetlen GPRS-kapcsolatban a megállókbal, az összeköttetést kis teljesítményű rádiós kapcsolat szolgálja. A GPRS révén a buszvezetők az adatátvitelen kívül hangkapcsolatot is létesíthetnek a központtal, ehhez természetesen SIM-kártya szükséges, amely ugyancsak a fedélzeti berendezésbe helyezhető. Madák Pál szerint a legtöbb flottakövetési rendszernél elfeledkeznek a hangkapcsolatról, holott szóban sokkal hatékonyabb az információcseré, mint a száraz adatokkal. A GPRS-kapcsolatot egyébként a Pannon GSM Távközlési Zrt. biztosítja. A vállalat kiemelt ügyfélként kezeli a BKV-t, amely több szolgáltatását használja évek óta, és elégedett vele. – Még folynak a tárgyalások az intelligens megállók létrehozásához szükséges kommunikációs megoldásokról – mondta Majorosi Emese sajtó- és információs igazgató.

Az új rendszerben a buszokon hallható – korábban a sofőr által manuálisan kezelt – utastájékoztatót is a fedélzeti berendezés vezérli, amely a korábbiakkal ellentétben, férfihangon szólal meg.

Zöld út a buszoknak

Az említett kis teljesítményű rádiós jeladó számos lehetőséget rejt; az egyik legérdekesebb a zöld út kérése, vagyis a közúti jelzőlámpák befolyásolása. Amikor a jármű hozzávetőleg 300 méterre megközelíti

ÜZLET

lehetőség, azért így is gyorsabb a közlekedés.

A funkciónak hálózati szinten rengeteg, számszerűsíthető előnye van. Egyrészt csökken az üzemanyag-fogyasztás, hiszen nem jár fölöslegesen a motor; éves szinten ez több százezer forintos megtakarítást jelenthet. Továbbá a felszabadított idő révén jobban tartható a menetrend, kevesebb a torlódás – persze ez feltételezi a buszszávet. A be-

állítások variálhatók – például, hogy csak akkor részesítse előnyben a jelzőlámpa a buszt, ha az késésben van. A kis teljesítményű rádiós kapcsolatra azért volt szükség, mert a GPRS-adatátvitellel nem lehetett volna gazdaságosan megvalósítani a jelzőlámpákkal folytatott kommunikációt. Ugyancsak pénzügyi okokból a járművek és a központ közötti kapcsolat eseményorientált, nem állandó – a busz 100 méterenként küldi el a pozícióját a központnak, vagy csak akkor, ha megérkezik a megállóba. Amennyiben áll a jármű, akkor percenként küld magáról információt.

állítások variálhatók – például, hogy csak akkor részesítse előnyben a jelzőlámpa a buszt, ha az késésben van.

A kis teljesítményű rádiós kapcsolatra azért volt szükség, mert a GPRS-adatátvitellel nem lehetett volna gazdaságosan megvalósítani a jelzőlámpákkal folytatott kommunikációt. Ugyancsak pénzügyi okokból a járművek és a központ közötti kapcsolat eseményorientált, nem állandó – a busz 100 méterenként küldi el a pozícióját a központnak, vagy csak akkor, ha megérkezik a megállóba. Amennyiben áll a jármű, akkor percenként küld magáról információt.

50–70 méter) átveheti a megállóhely vezérlését a központtól, így pontosítva az információkat.

Gyorsuló adminisztráció

A technológia segítségével számos folyamat automatizálható, így gyorsítható az adminisztráció, és csökkenthető a papírhasználat. Például nem kell a járművezetőnek menetlevelet írnia, mivel a központi egység automatikusan naplózza a sofőr teljesítményét és azt, hogy mennyi üzemanyagot használt el. A vezetők azonosítására névre szóló mágneskártya szolgál, amellyel ki/be jelentkezhetnek a járműre. Ez utaspasz esetében (például nem nyitott ajtót a sofőr) is jól jöhet, mivel visszakereshető, hogy a bejelentett időpontban és helyszínen ki vezette a járművet. Térkép és vonalas ábrán egyaránt visszakövethető a busz napi mozgása.

Az üzemanyag-fogyasztás és egyéb technikai paraméterek (olajhőmérséklet, légszűrők állapota) monitorozását a járművön elhelyezett érzékelők segítségével végzik, a jelek mind a fedélzeti berendezésbe futnak be. A most tesztelt eszköznek 16 digitális és 8 analóg bemenete van. A monitorozás előnye, hogy a karbantartási munkákat a jármű állapotának megfelelően

pontokra vagy forgalmasabb, bekamerázott helyekre tervezi a cég az intelligens megállóhelyek telepítését; semmiképpen sem elhagyott területekre, mivel – ahogy keretes írásunkban is olvasható – számolni kell a rongálással.

Fontos tudnivaló, hogy teljesen hazai fejlesztésről van szó – a Pécsi Közlekedési Zrt.-vel szerződött a BKV. Pécsen 2004 óta üzemel élesben egy hasonló rendszer, persze a budapestinél jóval kisebb hálózatban.

Mennyi az annyi?

A pilot projekt 50 millió forintba került. Az egyedi fejlesztésű megállótáblák ára egyenként 1 millió forint körül mozog (ez az ár a teljes felszereltségű megállóhelyekre vonatkozik), de ebben nincs benne az aszfaltozás, az áram odavezetése és az egyéb telepítési munkálatok. Ezekkel együtt megközelítőleg 2 millió forintba jön ki egy megállóhely átépítése.

A járművekbe szerelt fedélzeti eszközök mintegy félmillió forintba kerülnek. Ha azt vesszük, hogy a most működő AVM-rendszert támogató, jóval kisebb tudású fedélzeti eszközök nagyjából 2 millió forintért szerezhetők be (lévén már nem gyártják őket), akkor a műholdvevős megoldás nem is olyan drága.

A teljes projekt várhatóan 8 milliárd forintba kerül majd. Madák Pál hangsúlyozta: ez nemcsak az utastájékoztató fejlesztését, hanem a teljes forgalomirányítás modernizálását tartalmazza, amely uniós elvárás is – a többi EU-országban ugyancsak hasonló fejlesztéseket láthatunk. ▽

Általában nagyobb csomópontokra vagy forgalmasabb,

bekamerázott helyekre tervezi a cég az intelligens megállóhelyek telepítését; semmiképpen sem elhagyott területekre, mivel számolni kell a rongálással.

A megállóhelyek pillanatnyilag a központból kapják a buszra vonatkozó információkat, így elképzelhető némi késés (számolni kell az adatátviteli idővel is), vagyis a busz pár másodperccel hamarabb érkezik a jósoltnál. A kis teljesítményű rádióadó e problémára is megoldást adhat; bizonyos távolságon belül (praktikusan

lehet ütemezni, elejét véve sok meghibásodásnak. Madák Pál szerint érdemes mérni a jármű súlyát is, mivel abból kiszámítható a járat kihasználtsága (utasszám), és ezáltal is optimalizálható a menetrend.

Mint már említettük, modernizációs folyamatról van szó, amelynek része lesz az elektronikus jegyrendszer kialakítása is. A fedélzeti egység kiválasztásánál szempont volt, hogy támogassa e funkciót.

Hosszú távú tervek

A tesztekkel párhuzamosan készülnek azok a tanulmányok, amelyekkel uniós forrásokra pályázhat majd a vállalat, amennyiben a kormányülés 2008 elején megvalósíthatónak ítéli a projektet. A megvalósítás – a közbeszerzési pályázat kiírásával, a járműpark felszerelésével (mintegy 2500 buszról van szó) és a központ kiépítésével – előreláthatólag 3 évet vesz majd igénybe. A fejlesztés a teljes felszíni közlekedést érinti, tehát az autóbuszok mellett a villamosokat és a trolibuszokat is.

Budapest-szerte közel 5000 megállóhely van, ezek közül néhány százat szeretne a BKV hasonló utastájékoztatóval felszerelni. Általában nagyobb csomó-

VÉLEMÉNYÜNK SZERINT

Vandálok!

Jellemző, hogy az egyik tesztmegállót már az első éjszaka összefirkálták. Az sem lett volna meglepő, ha szétverik vagy a fémtolvajok szétszerelik. Mindezt nem hibáztatható a BKV, mint ahogy a MÁV sem tehető egyedül felelőssé a koszos, szakadt (szó szerint) és hiányos felszereltségű vasúti kocsikért, vagy az eldobott csikkkel és szeméttel teli pályaudvarokért, illetve megállókért.

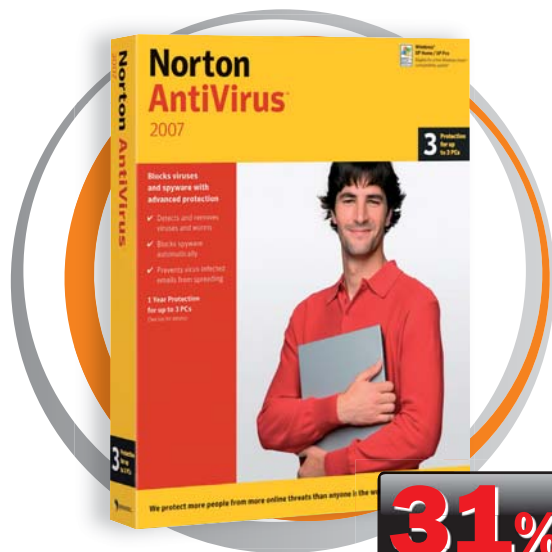
Érdekes, hogy külföldön már megtanulta megbecsülni az utazóközönség és az utca embere a köz vagyonát, és megértette: ha kárt okoz benne, akkor nem elsősorban

a tulajdonos céget bünteti, hanem a civilizált társadalmat. Őlbe tett kézzel hiába várjuk türelmetlenül, hogy a mindenkori vezetés majd eljuttat minket Európába. Ezért bizony nekünk is tenni kellene valamit, például egy kicsit odafigyelni egymásra és a környezetünkre.

Ami a hatóságokat illeti, nekik is reagálni kellene, mivel amíg bocsánatos bűnként kezelik a hasonló eseteket még visszaeső elkövetőknél is, és folyamatosan csökkentik a szankciókat, addig aligha lesz fejlődés az önállóan változni képtelen társadalmi rétegeknél. Pillanatnyilag nincs elég visszatartó erő...

Vásároljon a Computerworld szoftveráruházban!

> <http://shop.computerworld.hu>

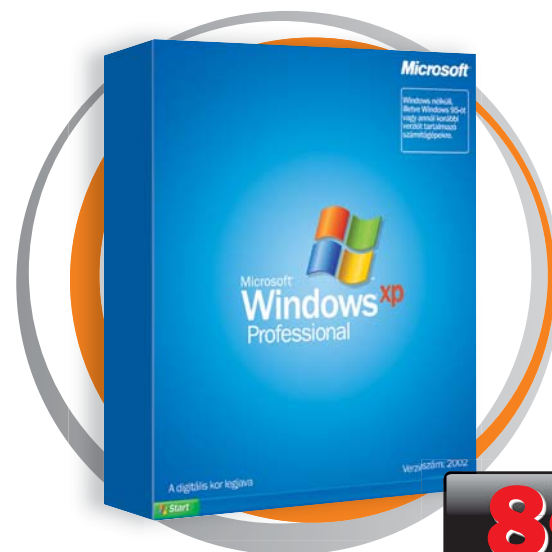

~~12 990 Ft~~

31%
megtakarítás!

8990 Ft

Norton Antivirus 2007 vírusirtó

~~37 990 Ft~~

8%
megtakarítás!

34 990 Ft

Windows XP Professional SP2 OEM

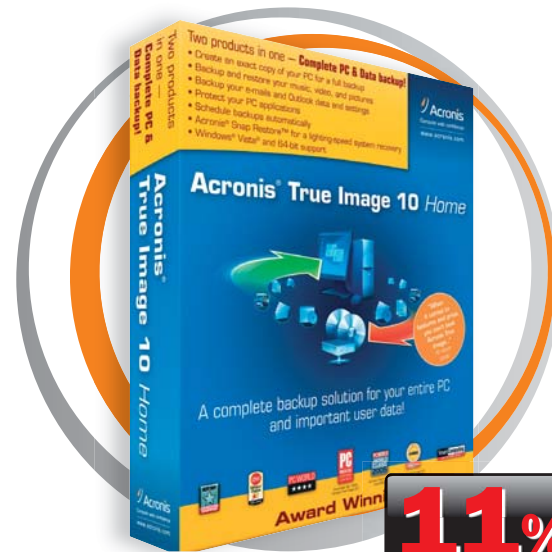

~~329 900 Ft~~

76%
megtakarítás!

80 400 Ft

**QuarkXpress 7.2
kiadványszerkesztő**

~~13 440 Ft~~

11%
megtakarítás!

11 990 Ft

**Acronis True Image 10.0
merevlemez archiváló**

A Windows XP OEM változat használati feltételeiről tájékozódjon webáruházunk Windows XP termék aloldalán. Akciónk 2007. szeptember 30-ig, a készlet erejéig vagy visszavonásig érvényes. Áraink minden esetben tartalmazzák az áfát. Megrendelését csak online üzletünkben tudjuk fogadni.

shop.computerworld.hu

ASP-PIAC

Hármasfogatok versenye

Az alkalmazáserver-platformok piacát egyértelműen az IBM, a Microsoft és az Oracle uralja, de kihívók – közöttük a JBoss, az SAP és a Sun Microsystems – esélyeit sem szabad lebecsülni – mutat rá a Forrester Research harmadik negyedévi jelentésében. A piacelemző szerint a termék kategória jövőjét a szolgáltatásorientált architektúra határozza meg. [írta: Kis Endre]

A Forrester Research kilenc szállító – BEA Systems, IBM, Magic Software, Microsoft, Oracle, Pegasystems, Red Hat JBoss üzletág, SAP és Sun Microsystems –, szállítónként két-két referencia-ügyfél és további huszonhét felhasználó vállalat bevonásával térképezte fel az alkalmazáserver-platformok (ASP-k) piacát meghatározó erőviszonyokat és trendeket. A kérdőíves felmérés (*The Forrester Wave: Application Server Platforms, Q3 2007*) közel száznyolcvan szempont és öt felhasználói forgatókönyv alapján értékelt a szállítók termékeit és stratégiáját.

A vállalati IT-stratégia pillére

Az ASP a felhasználói kéréseket, az adathozzáférést, valamint az üzleti logikát menedzselő alkalmazáserver portálkiszolgálóval és az üzleti folyamatok felügyeletére szolgáló (BPM) szerverrel integrálja, de gyakran további funkciókat is kínál. A nagyvállalatok többségénél az alkalmazáserver-platform szolgáltatja a szoftver-infrastruktúrát a web- és a kompozit alkalmazások fejlesztéséhez, valamint a szolgáltatásorientált architektúra (SOA) elvei szerint tervezett alkalmazások készítéséhez. Így elmondható, hogy az ASP az alkalmazásplatform-szoftverek legfontosabb kategóriája, amely a vállalati IT-stratégia egészének is alapja.

A Forrester felméréseiben a Java/J2EE és a Microsoft .NET rendre a legszélesebb körben használt fejlesztői platformként szerepel, és a legtöbb alkalmazáserver-platformnak is a kettő valamelyike

adja az alaptéchnológiáját. A megkérdezett észak-amerikai vállalatok 46 százaléka a Microsoft .NET alapjain készíti egyedi alkalmazásait, míg 30 százalékuk a Javára és a J2EE-re épít. Az európai szervezetek körében 34, illetve 28 százalék az arány. Egyéb Microsoft-platformokat használ Észak-Amerikában a cégek 22, Európában 23 százaléka. Az olyan feltörekvő platformok, mint a Ruby on Rails, a Java Spring és a PHP, valamint a salesforce.com hosztolt platformjához, az Apexhez hasonló alternatívák egyelőre nem veszélyeztetik a három piacvezető szállító pozícióját. A régebbi, ún. legacy platformok, közöttük a 4GL részesedése pedig az Atlanti-óceán mindkét partján 10 százalék alá esett.

A kérdésekre adott válaszokból kiderült, hogy számos vállalat a konszolidációra – és az elérhető költségcsökkentésre – irányuló törekvéssel kereszttül jutott el az alkalmazáserver-platform bevezetéséig. Ezek a szervezetek gyakran a kategóriájukban legjobbnak számító alkalmazásokat használták korábban, most ASP-csomagokra cserélik őket. Az alkalmazáserver-platformok ugyanis kedvezőbb feltételek mellett licencelhetők, és a megcélzott termékintegráció is költségkímélőbb módon valósítható meg segítségükkel.

Az üzleti alkalmazáscsomagok – például az integrált vállalatirányítási rendszerek – felhasználói sokszor egyúttal ASP-t is bevezetnek, vagy ha még nem tették meg, rövidesen sort kerítenek erre. Az SAP ERP-rendszerei a szállító saját NetWeaver platformjára épülnek, a Microsoft Dynamics termékcsalád .NET alapú, míg az Oracle Fusion alkalmazásai részben a szoftvercég Fusion Middleware platformján készültek. Az alkalmazáserver-platformok tehát egyre több alkalmazás alapjául szolgálnak, ami csak növeli a termék kategória jelentőségét.

Kettőn áll a világ

A .NET platformot egyedül a Microsoft szállítja, míg a másik tábor jóval népesebb, mivel a BEA, az IBM, az Oracle, a Red Hat/JBoss, az SAP és a Sun Microsystems is a Java, a J2EE – illetve újab-

ban a Java EE 5 – alapjaira építi alkalmazáserver-platformját. A nagyvállalatok zöme e két világ közül választ, amikor egyedi fejlesztéseikhez és dobozos alkalmazásainak bevezetéséhez platformot keres.

Erre a választásra a vállalatok rendszerint hosszú távú befektetésként tekintenek. A Java, J2EE vagy Java EE 5 platformot használó szervezetek többségénél az első bevezetésre még az ezredfordulón került sor. Ezek a vállalatok még sok éven át hasznosítani kívánják a Java platform körül kiépített szakértelmüket, szervezeti fejlesztéseiket és adatközpont-infrastruktúrájukat. A .NET platform felhasználói nem kevésbé elkötelezettek, az egyedüli eltérés, hogy ezeknél a vállalatoknál valamivel később indult a Microsoft platformjának bevezetése.

Bármelyik táborba is tartoznak, a felhasználók biztosan számíthatnak rá, hogy a SOA, az emberi kapcsolatok hasznosítását segítő, ún. social computing megoldások és a Web 2.0 technológiák vonatkozásában minden új funkciót megkapnak meglévő alkalmazáserver-platformjukon. Váltásra aligha lesz szükség, mert a szállítók a hosszú távra szóló platformválasztás miatt mindent megtesznek felhasználóik megtartása érdekében.

Vezetők és kihívók

A Forrester felmérésében mind az öt felhasználói forgatókönyv – általános platform, web- és SOA-fejlesztés, Java/J2EE platformok, valamint önálló SOA-platform – versenyében az Oracle kapta a legtöbb pontot, nyomában a Microsofttal és az IBM-mel. A kapott válaszok elemzése további meglepetéssel is szolgált. Az önmagát mind kifejezettebben szoftvercégeként definiáló Sun Microsystems teljesítménye megközelítette az ezen a piacon veteránnak számító BEA Systems eredményét. Legvonzóbb árstratégiája ellenére a Red Hat-hoz tartozó JBoss, valamint az SAP is lemaradt a dobogós helyezettek mögött, ami a Forrester szerint mindkét esetben a platform viszonylag szűkebb funkcionalitásával magyarázható.

Ennek alapján az ASP-piac szereplői két csoportba sorolhatók. Az IBM, a Microsoft és az Oracle egyre határozottabban uralja a porondot. A nagyvállalatok szeg-

mensében az alkalmazáserver-platformra költött pénz oroszlánrészén az IBM és az Oracle osztozik, míg a Microsoft elsősorban a középvállalatok vezető ASP-szállítója, amely azonban a nagyvállalatok körében is ügyfeleket szerez. A felhasználók közül sokan a legnagyobb szállítót igyekeznek választani: mivel hosszú távú beruházásról van szó, a megbízhatóság a funkcionalitásnál is fontosabb szempont lehet. Az IBM, a Microsoft és az Oracle ügyfélkörét vállalatok tízezrei alkotják, és az iparág legnagyobb partnerhálózatait is ezek a cégek építették ki.

A BEA Systems és az SAP ugyancsak meghatározó szereplőnek számít az ASP-piacon. A Java/J2EE táborba tartozó BEA az ASP-piac fejlődésének kezdeti szakaszában vezető helyet vívott ki magának, és ma is erős a piaci jelenléte. Különösen a nagy léptékű teljesítménykritikus alkalmazások fejlesztéséhez választják előszeretettel a távközlési cégek, a bankok és biztosítók, valamint a kormányzati intézmények. Az SAP, a világ negyedik legnagyobb szoftvercége ugyancsak szilárdan áll az ASP-piacon, ami elsősorban annak köszönhető, hogy mintegy harmincezer ERP-felhasználó ügyfele megkezdte a NetWeaver bevezetését. Mindazonáltal a BEA-nak és az SAP-nak is kevesebb ügyfele, kisebb partnerköre van, mint a három dobogós helyezettnek.

Amíg a BEA és az SAP a három legnagyobb szállítóéhoz hasonló értékesítési és termékfejlesztési stratégiát alkalmaz, addig a kihívók, a kisebb – de gyakran keményebb – versenyzők megpróbálják átírni a játékszabályokat – állapította meg a Forrester. A Red Hat JBoss üzletága és a Sun Microsystems egyaránt nyílt forráskódra épülő licenccpolitikát, a hagyományostól jelentősen eltérő árkonstrukciókat alkalmaz. A legnagyobb szállítók által felszámolt licenccdíjak töredékéért kínált szoftver pedig arra készítheti a felhasználókat, hogy még egyszer fontolóra vegyék a dolgot ASP-kérdésben.

Ezt a választást a felhasználói igények változása is döntő módon befolyásolja. A nagy alkalmazáserver-platformok a webalkalmazások és a SOA által támasztott kettős követelményrendszer mentén fejlődnek. Napjainkban a vállalatok elsősorban azt várják az ASP-ktől és a hozzájuk tartozó fejlesztőtől, illetve felügyeleti eszközöktől, hogy az egyszerűbb webalkalmazások készítését könnyebbé és gyorsabbá, míg a nagy és összetett alkalmazások futtatását megbízhatóvá tegyék, méghozzá költségkímélő módon. A jövőben viszont a SOA-ra jellemző kompozit alkalmazások fejlesztésével, valamint azok gyors változtathatóságával összefüggésben jelentkező igények kerülnek előtérbe. ▀

MEGVÁLTOZOTT FENYEGETÉSEK

Vírusok szép új világa

A mai számítástechnika – noteszgépestül, PDA-stul és internetestül – néhány évtized alatt kerekedett ki, szinte a semmiből. Ahogy az informatika egyre nagyobb teret foglal el, egyre több árnyoldala is lesz. [írta: Makk Attila]

A számítástechnika, pontosabban az informatika mára túl van azon az időszakon, hogy csak játékszer – érdekes játékszer – lenne. Nagyjából most jutott el abba a korba, hogy fontos részt alkosszon az üzletben, a termelésben. Mára az üzlet a termelés hajtóerejévé vált: most már nem az a kérdés, hogy alkalmas-e ennek vagy annak a tevékenységnek, folyamatnak a támogatására – és ha igen, akkor hogyan –, hanem már új, sosem látott megoldásokat, üzleti folyamatokat alakít ki. Az informatika lehetőségei és eszközei új eljárásokat, megoldásokat tettek lehetővé – jellegzetesen ilyen mondjuk, a mindenkori számára elérhető GPS-navigáció.

A veszélyek – és fenyegetések – ezzel együtt fejlődtek. Évtizedekkel ezelőtt az adatok elvesztése rendkívül bosszantó volt, de lehetett őket pótolni, s esetenként az sem volt olyan nagy baj, ha nem. Egy elvesztett BASIC programot még fejből is lehetett reprodukálni. A fontos adatok mind megvoltak papíron, az informa-

tikai eljárások csak arra szolgáltak, hogy a papírok rubrikáit ügyesen, pontosan lehessen kitölteni. Amikor az informatika fontos alkotóelemévé vált az üzleti folyamatoknak, akkor már érzékenyebb kárt okozott az adatok elvesztése, illetékelen kezekbe jutása, de egy időben elég jó módszereket fejlesztettek arra, hogy a cég túlélje ezeket a csapásokat. Ma azonban, mivel az informatika több a cégnek egyszerű infrastrukturális elemnél, minden apró kiesés komoly anyagi következménnyel jár, és az adatok elvesztése nemcsak a cég kisebb-nagyobb hányadát sújtja, hanem az egészet, sőt a közreműködőket sem kíméli.

A mai fenyegetések teljesen mások, mint mondjuk, a két évvel ezelőttiek: mások a veszélyek, és másképpen is kell védekezni ellenük.

A fenyegetéseket a támadás módja szerint két nagy csoportra lehet osztani: technikai és emberi támadásokra. Régebben többnyire jól el lehetett őket válasz-

tani egymástól, mára egymásba fonódtak. A klasszikus vírusok, az első rosszindulatú kódok általában azért íródtak, mert a szerző ki akarta próbálni az ügyességét, megakarta mutatni a képességeit. Az csak szerencsétlen mellékhatás volt, hogy a vírus esetleg hamar világméretű fertőzést okozott.

Mára a rosszindulatú szoftverek készítése és terjesztése valóságos iparággá vált.

Megjelentek a specifikus támadások is:

a támadók ilyenkor olyan rosszindulatú kódot készítenek, amely a kiszemelt cégnél lép majd működésbe, esetleg bizonyos adatot igyekszik megszerezni.

A klasszikus hacker afféle graffitiző volt, aki ha bejutott egy rendszerbe, kíváncsian körülnézett, jelét is adta ennek, mondjuk, megváltoztatta a weblap tartalmát, és ropant büszke volt erre; de ebből egy fillért sem lehetett keresni. Aztán rájöttek – valószínűleg nem is a hackerok –, hogy ha már bent vannak, akkor például az ott tárolt adatokból pénzt lehet csinálni vagy túsul lehet ejteni a gépek működőképességét.

Ma az internetes bűnözés már nem az unatkozó tizenévesek világa. Az általános fertőzéseket felváltották a nagyon határozott célú és nagyon is célzatos támadások. Az általános támadások megmaradtak, de már csak ugródeszkaként szolgálnak a további próbálkozásokhoz. A tendencia elég világos: a semmibe kiküldött rosszindulatú kódok után jöttek az adott termékek fogyatékosságait kihasználó kódok, majd ezekre épülve, az ezekkel szerzett tapasztalatokkal készülnek manapság a konkrét cégeket, intézményeket, esetleg személyeket megtámadó kódok, pontosabban eljárások.

A rosszindulatú kódok világában ma nagy általánosságban az történik, hogy kisebb-nagyobb szervezetek szereznek hatalmat számítógépek, hálózatok fölött, és azokat bérbe lehet venni. Az általános támadások – egyszerű trójaiakkal, vírusokkal – már nem oroszláncörmeiket próbálgató programozók munkái, hanem nagyon is céltudatos eljárások: ezek a kisebb-nagyobb szervezetek ilyen eljárásokkal fésülnek végig időről időre az internetet, gyenge, védtelen pontokat keresve –, hogy bővíthessék a birtokukba került hálózatot. A védtelen (pontosabban: csak elégtelenül védett) gépeket pedig megfertőzik.

A megfertőzött gépekből álló hálózatot botnetnek, más szóval zombigépek hálózatának szokás nevezni.

Megjelentek a specifikus támadások is: a támadók ilyenkor olyan rosszindulatú kódot készítenek, amely a kiszemelt cégnél lép majd működésbe, esetleg bizonyos adatot igyekszik megszerezni. Ilyesfajta támadásnak tekinthető az adathalászat is: egy levéllel hamisított weboldalra irányítják a felhasználót, s ott igyekeznek rávenni adatainak megadására.

A rosszindulatú kódokat technikai okokból is igyekeznek egyedivé tenni: a víruskereső szoftverek készítői nehéz feladattal szembesülnek, mert a ma – még – széles körben használt szignatúraalapú megoldások egyes előrejelzések szerint már az idén a kiszűrendő kódok 30 százaléka ellen hatástalanok lesznek.

Régebben a rosszindulatú programok hatalmas tömegben terjedtek, viszonylag állandó formában. Ma egyre inkább célzottan, kis mennyiségben és nagyon különböző formában támadnak.

Az egyik legújabb ilyen kód a kiszolgálóoldali Storm nevű vírus: rövid idő alatt mintegy 40 ezer (!) variánsa képződött. A vírus már önmaga is több változatot tartalmaz. A támadást úgy végzi, hogy igen rövid idő alatt rengeteg példányt bocsát ki magából, majd megváltozik. Mire tehát elkészülne róla a „személyleírás”, addigra már más alakot ölt. Ha egy gépre letöltődik, elemzi a forgalmát, és megfertőzi a felhasználó által beírt blogmegjegyzéseket, fórumhozzászólásokat, webes felületű levelezést – folyamatosan változó alakban.

Eugene Kaspersky számol be egy ehhez hasonlóan működő trójai programról. Ez a weboldalon ül és várja, hogy letöltsék. És van annyira okos, hogy minden letöltéskor más alakot ölt. Így minden megfertőzött gép teljesen egyedi trójait kap – ehhez készítsen valaki szignatúrát. Az elődjének tekinthető Swizzor óránként újrafordította magát, hogy kikerülhesse az esetleges vírusvédelmi szoftvereket. Ha a kódok viszonylag egyediek maradnak, akkor a sok-sok különböző kód nem éri el a víruskereső cégek ingerküszöbét, mert nem tömeges fertőzést észlelnek; a másik következmény az, hogy szignatúra alapján gyakorlatilag nem lehet dolgozni.

Egy másik ma használatos megoldás szerint a rosszindulatú program több részre van széthasítva. Ezek a részek csak együtt működhetnek, de az a lényegük, hogy pótolhatják a hiányzó részt: ha az

TUDTA-E?

Észtország–Oroszország

Ez nem EB-selejtező volt. Észtország április végén elszállította a szovjet hősi emlékművet addigi helyéről; Oroszország tiltakozott, kisebb-nagyobb intézkedéseket hozott, illetve nem hozott. Május elején aztán az észti szerverek soha nem látott támadáshullámot szenvedtek el. Ez két dolog miatt nagyon fontos, mondhatjuk, történelmi: egyrészt még nem volt rá soha példa, hogy egy ország fontos kiszolgálóit egyszerre, nagyon hevesen megtámadják, s hosszú napokon át, másrészt ez éppen egy olyan országban történt, ahol nagyon elterjedt az internet használata.

A támadás zömmel DDoS támadás volt: túlterhelték a kiszolgálókat; emellett több észti kormányzati szerv weboldalának képét is megváltoztatták.

A támadás annyira súlyos volt, hogy némelek egyenesen azt mondták: Észtországot támadás érte. A cyberháborúnak ez volt az első, nagy nyilvánosság előtt is látható aktsa. Észtországban úgy vélik, a támadás mögött az orosz kormány is állhat,

mert a támadók között felfedeztek orosz kormányzat által használt IP-címeket is. Valószínűbb, hogy a botneteket üzemeltető orosz hackerok indították a támadást – és nem biztos, hogy ehhez kellett az orosz kormány megrendelése. (Az orosz bürokrácia és a hackerok rugalmasságának összevetéséből valószínűbbnek tűnik egy önkéntesen indított támadás.)

Persze a NATO rögtön küldött szakértőket a támadás elhárítására – de nyilván jól jött az is, hogy akkor könnyedén hozzá lehetett férni az észti kormány informatikai infrastruktúrájához.

A célpontok a következők voltak:

- elnök és parlament
- minisztériumok
- pártok
- a hat legnagyobb hírugynökség
- két nagy bank, kommunikációra szakosodott cégek

Látszik, hogy a bankok közül keveset ért támadás: nekik valószínűleg jó volt az infrastruktúrájuk.

TUDTA-E?

Nagyobb támadások

Tavaly év elején megtámadták az internet DNS root-kiszolgálóit. Szerencsére csak töltött sikerült harcképtelenné tenni és csak ideiglenesen; a többi pusztán lelassult. A nyomozás megállapította, hogy a támadók ezt reklámnak (vizsgamunkának) szánták: a botnetjüket reklámozták vele.

A 2002. évi téli olimpián, amikor gyorskorcsolyában kizárták a dél-koreai versenyzőt, Dél-Koreából rengeteg támadás érte az Egyesült Államok kiszolgálóit. Hasonló állan-dó virtuális birkózás folyik India és Pakisztán,

továbbá arab és izraeli számítógépek közt. Putyin weboldalát 80 ezerszer támadták meg. Tavaly év végén az openDemocracy.org oldalán lévő legrosszabb demokrata dí-jért folyt renghagyó küzdelem: Gyurcsány Ferenc vezetett 76 százalékkal, majd fő-ként magyarországi szervezetről rengeteg szavazat érkezett a másik két jelöltre: kö-rülbelül 3 millió. A szerver leállt, az üzemel-tetők megváltoztatták a kiírást, és az októ-beri bad democracy díjat ki nem értékelt-nek nevezték.

egyik részt eltávolítjuk, letöröljük, akkor egy másik megmaradt gyakorlatilag repro-dukálhatja azt, ami elveszett.

A biztonsági szoftverek készítőire az új eljárások új feladatot rónak, mivel egyre nagyobb figyelmet kell fordítaniuk a szoft-verekek működésének elemzésére; a betö-rések elhárításáért azonban a felhasználók is tehetnek valamit: betartják a biztonsá-gi szabályokat – például használnak vala-milyen víruskeresőt, tűzfalat –, s nem vála-szolnak minden kéretlen levélre.

Ma kevesebb fertőzést, különösen ke-vezebb nagy, világméretű fertőzést ismer-ünk, mivel a célzott támadásoknak már mások az eszközeik. Sőt a célzott táma-dások sikerét veszélyeztetheti is egy-egy, a média által felkapott óriási fertőzészul-lám. Erre a nem szakmai vezetők is reagál-nak, adnak pénzt, eszközt az informatikai biztonság megerősítésére. Rádásul a cél-zott támadásoknak az a sajátosságuk, hogy még ritkábban kerülnek nyilvánosságra: egy bank, nagyvállalat nem fogja beismer-ni, hogy megtámadták, ha sikeres volt a tá-madás, ha nem. A döntéshozók tehát ab-ban a hitben ringathatják magukat, hogy a mai védőeszközök lenyomták a víruso-kat és készítőiket – holott egyáltalán nem

ez a helyzet. Csak már nem a nyilvánosság előtt zajlik a küzdelem.

Emberi tényező

A technikai fenyegetések változnak, ki-forrottabbak lesznek, az ember azonban lassabban változik, és sokszor ő a leg-gyengébb láncszem. Manipulációképpen nem kell feltétlenül betörni más gépé-re, lehallgatni, kilesni. Egy-egy jól elhe-lyezett hírrrel, illetve hírnek látszó szö-veggel is lehet bajt okozni – s könnyű pénzhez jutni. Májusban jelent meg egy hír, amely szerint az Apple két termé-két később dobja piacra, s erre érzéke-nyen reagáltak a cég részvényei. A hír-ről persze kiderült, hogy alaptalan, de a részvények árának változása nagyon is valóságos volt.

Ahogy a biztonsági szoftverek, eszkö-zök fejlődnek, s egyre több cég szerez be ilyesmit, egyre fontosabb lesz az ember. Jól beállított tűzfal, jól beállított kiszol-gálók mögött a cég adatai biztonságban vannak, de egy elégedetlen, fegyelme-zetlen dolgozó semmivé teheti az egész védelmet: ne az informatikával foglalko-zókra gondoljunk, hanem bárkire, aki-nek van hozzáférése valamelyik számí-tógéphez vagy a hálózat végpontjaihoz. A fenyegetések közt is egyre gyakrab-ban, egyre nagyobb súllyal jelennek meg az emberek hiszékenységére és együtt-működésre való hajlamára támaszkodó vonások. Jellegzetes ebből a szempont-ból a phishing, az adathalászat: nyugod-tan ráírhatnak, hogy „köszönjük a közre-működést”.

Ez ellen csak a felhasználók oktata-sával lehet védekezni: nem könnyű, de meg kell találni az egyensúlyt az ügy-félbarát, segítőkész felfogás és a kellő éberség között. Magyarországon talán éppen a hagyományos ügyfélkapcsolati stílus miatt ritkább a sikeres, emberi tényezőre alapuló támadás, mert itthon egy ügyfélszolgálatról még azt sem le-het megtudni, amire szükség lenne. ▀

Városi forgalom-ellenőrzés

A hazai önkormányzatok számá-ra egyre nagyobb problémát jelent a településeken fokoza-tosan növekvő forgalom és az ezzel já-ró közlekedési terhelés. A légszennye-zés, az állandósult közlekedési dugók, a romló statisztikák mind megoldás-ra várnak. A nem kívánt átmenő forga-lom, valamint a megnövekedett gépjár-műpark okozta közlekedési problémák-ra a települések önkormányzatainak új megoldásokat kell keresniük.

Az országszerte felmerülő közlekedé-si problémák kezelésére a Budapest Mikroelektronika ZRt. – közel egy év-tizedes forgalomtechnikai tapasztalata-it felhasználva – elkészítette autópályá-ka kifejlesztett rendszerének városi adap-tációját, a Carina City megoldást. A cég célja egy olyan átfogó városi forgalmi adatgyűjtő rendszer létrehozása, amely megoldást nyújt a közlekedési nehézsé-gekkel küszködő települések lakosai szá-mára. A már régóta hatékonyan (>95%) alkalmazott rendszámfelismerést fel-használva a rendszer alkalmas települé-szek biztonságtechnikai, forgalomszámlá-ló, buszsáv-figyelő, útszakasz- és városi díjfizetési zóna ellenőrző, sebességmérő, valamint átlagsebesség-mérő igényeinek kiszolgálására. A Carina City rendszer által szolgáltatott közlekedési statisztika-kra és egyéb információkra alapozva fejlesztési tervek dolgozhatnak ki, illetve azonnali forgalomirányítási döntések hozhatók meg. Ezáltal mind rövid, mind hosszú távon optimalizálható az adott város közlekedése.

A Carina City rendszer az általa gyűjtött közlekedési adatokat felhasználva akár automatikus dugóriasztás küldésére vagy egyéb automatizálási funkciók ellátására is alkalmas. Úthá-lózatunk sokat kritizált minőségéért nagy részben a túlsúlyos járművek fe-lelősek. A Carina City egy professzionális jármű-kategorizáló szenzor révén nagy pontossággal képes megállapíta-ni az egyes járművek típusát (pl. sze-mélyautó, kisteherautó, busz, kamion), a rendszerhez köthető súlymérő modul segítségével pedig alkalmas a jármű-vek tengelyenkénti súlyának mérésére. A Carina City rendszer továbbá alkal-mas piros lámpánál történő áthaladá-sok kiszűrésére. A rendszer ezekhez a funkciókhoz kapcsolódva képes auto-matikus szabálysértés-kiszűrés, illetve büntetési feladatok támogatására.

A Budapest Mikroelektronika ZRt. városi forgalom-ellenőrző rendszere

egyszerű felépítésének köszönhetően könnyen telepíthető forgalmas közle-kezési csomópontokra, valamint városi ki- és bevezető útszakaszokra. A ren-dszer fő alkotóeleme a cég által idén ta-

vasszal piacra dobott nagy felbontású digitális rendszámfelismerő kamera, amely könnyen telepíthető forgalmi lámpákba vagy közvilágítást biztosító oszlopokra. Az utakra telepített ka-merák rendszámfelismerésre alkalmas képeiket TCP/IP (akár Wi-Fi) háló-zat segítségével juttatják el a feldolgo-zó gépeknek, melyek világszerte hasz-nált rendszámfelismerő algoritmusuk segítségével rendszámadatokká alakít-ják a képi információt. A rendszer az így nyert adatokat (rendszám, hely, dá-tum, idő, kamera ID stb.) központi adatbázisban tárolja, és ezeket későb-bi visszakeresésre, valamint tetszőleges szempontok szerinti lekérdezésre elér-hetővé teszi.

A Budapest Mikroelektronika ZRt. Carina City forgalom-ellenőrző ren-dszere rugalmasságának köszönhetően hatékony és testre szabott megoldást kínál számos hazai település közle-kezési gondjaira. A rendszer által kínált sebességmérés, városi díjfizetés, biz-tonság- és forgalomtechnikai ellen-őrzés, valamint forgalmi statisztikai funkciók alkalmassá teszik a rendszert a városok forgalmának korszerűsíté-sére, ezáltal szolgálva mind a lakosok, mind pedig a városvezetők érdekeit. A rendszer gyors és egyszerű bevezeté-sével hamar csökkenthető a gyorshaj-tási kihágások, közlekedési balesetek valamint forgalmi dugók száma, ezál-tal javítva az adott település közle-kezésének biztonságát. A rendszerről bő-vebb információk a www.bmrt.hu web-oldalon olvashatók. ■

TUDTA-E?

A legutóbbi események

Június 17. Betörték a cseh televízió *Panorama* programjába és meghamisították a webcam képeit: atombomba-robbanást kísérelő gombafelhőket mutattak.

Június 18. Orosz szervezetet sejtettek a mögött a támadás mögött, amely több ezer olasz webkiszolgálót ért. Az érintett szerverek látogatóit egy rosszindulatú kódokat tartalmazó kiszolgálóra irányították át.

Augusztus 12. Az ENSZ weboldala de-face áldozata lett: az eredeti tartalmát megváltoztatták.

Pendrive PIN-kóddal

A Corsair legújabb flashmemóriája az adatokat egy könnyen kezelhető, PIN-kód alapú megoldással védi. A Flash Padlock nevű eszközön öt gomb található, amelyek segítségével megadható a memória használatához szükséges PIN-kód, hogy a memóriából kiolvashatók legyenek az adatok. A Flash Padlock a rámásolt adatokat automatikusan zárolja: amint leválasztjuk a PC-ről, néhány másodpercen belül aktiválja a védelmi funkciót. A Flash Padlock használatához nem kellene különböző szoftverek és driverek.

computerworld.hu/cikkek/pin-pen ▶

Európai elismerés a Samsungnak

Az EISA három kategóriában is a Samsung készülékeit találta a legjobbnak. A legjobb mobiltelefon a Samsung SGH-U700; a legjobb házimozsi-rendszer a Samsung HT-TXQ120, a legjobb HD-kész LCD TV pedig a Samsung LE-40R81B.

computerworld.hu/cikkek/samsung3 ▶

Nem kellene tehát művészi ambíciók senkinek ahhoz, hogy kipróbálja a szóban forgó szerentyüket. A cél lehet az ergonomikus munkakörnyezet kialakítása, a profi prezentációk gyártása vagy éppen az ínhüvelygyulladás elkerülése – a grafikus táblák egy viszonylag nagy, lapos felületből és egy tollból (stylus) állnak: nem nehéz elképzelni, hogy bizonyos feladatokat mennyivel könnyebb elvégezni velük. Persze az egérről sem kell lemondanunk, sőt esetenként még egy újabb példányt is kapunk a táblák mellé csomagolva. Az is tény azonban, hogy a toll hegyének helyzetére a kurzor is reagál a grafikus felhasználói felületen (GUI), praktikus módon szólván a képer-

nyőn, így a digitalizáló táblák sokaknak jelentenek rugalmasabb megoldást a hagyományos egérről, lehetővé téve a precízebb – és egyesek szemében sokkal természetesebb – munkavégzést.

Méret

Végighaladva a jellemző tulajdonságokon, a legszembetűnőbb az egyes eszközök mérete. Ez lehet A/6-os, de akár A/3-as is, a méret azonban nem feltétlenül jelent minőségi különbséget, hiszen sok minden függ attól, hogy a táblát mire akarjuk használni. Amíg egy képregényrajzolónak vagy egy CAD-felhasználónak nyilván nagyobb térre van szüksége, addig van, akinek nem elengedhetetlen és nem is kényelmes a nagy

TERMÉK

Aiptek HyperPen 12000U

Ára: 19–20 ezer forint

Ha a méret is számít, de a vásárlásra szánt összeg nem növekszik azzal arányosan, akkor az Aiptek készüléke jó választás lehet. A kizárólag Windows alá telepíthető HyperPen 12000U 12×9 hüvelykes felülettel és 512 szintű nyomásérzékenységgel bír, jól együttműködik az Adobe és a Corel szoftvereivel, és vezeték nélküli egeret is kapunk hozzá – bár a stylusban szorgalmasan cserélgetnünk kell az elemet.

kézmozgásokat igénylő felület. Szintén érdekes kérdés, hogy a beviteli méző hogyan viszonyul a grafikus felhasználói felülethez. Egyébként

a monitorok 4:3 körüli méretarányát a legtöbbjük

követi, de a Wacom szélesebb táblákat is gyárt a widescreen monitorokhoz vagy a több-

monitoros munkához. Persze ez abból a szempontból nem túl érdekes, hogy az oldalárány szoftveresen is kezelhető. Mindenesetre nem árt tisztában lenni azzal, hogy új szerzeményünk mekkora helyet követel majd magának a desktopon.

Érzékenység

A táblák természetesen különféle érzékenységgel működnek a stylus hegyének nyomásától függően, és ez nemcsak a vonalvastagságot befolyásolja a megfelelő grafikus alkalmazás használata során, hanem alkalmasan a színeket vagy a transzparenciát is. Léteznek 256, 512 vagy akár 1024 érzékenységi szintű eszközök, és kézenfekvő, hogy a magasabb érték finomabb munkát és magasabb szintű kontrollt tesz lehetővé.

Csatlakozás

Már minden számítógép rendelkezik USB-kapuvall, csakúgy, mint az összes digitalizáló tábla. Ha véletlenül mégis soros csatolóra van szükségünk, ilyen eszközöket is találhatunk a piacon, de erre külön figyelniük kell a vásárláskor, mert a kihalófélben lévő megoldást nem minden modell vonultatja fel. Ha nem szeretünk vezetékkel bíbelődni, és szerencsés egybeesés folytán a gépünk is Bluetooth-képes, akkor újra csak a Wacomhoz kell fordulnunk, mivel ez az egyetlen gyártó, amelyik jelenleg alkalmas eszközöket forgalmaz.

Toll és kiegészítők

A legfontosabb periféria a toll vagy stylus, amelynek legfontosabb szem-

A grafikus táblák (más néven digitalizáló táblák vagy tollegerek) olyan beviteli eszközök, amelyek kézzel rajzolt, digitális ábrák elkészítését teszik lehetővé – tulajdonképpen a papír és a ceruza megfelelőjéről van szó. Nagy segítséget adhatnak a művészi munka során, de olyan esetekben is, amikor egy egér, hanyattgér vagy érintőképernyő speciális felhasználását akarjuk kényelmesebb eszközzel felváltani.

[írta: Tököli Gábor]

Az egér evolúciója

TECHNOLÓGIA

TERMÉK
Genius G-Pen 450

Ára: 9–10 ezer forint.

A 4×5,5 hüvelykes felület és az 1024 szintű nyomásérzékenység, vezeték nélküli toll kiválóan alkalmas kézírás bevitelére, prezentációk és dokumentumok elkészítésére. Támogatja a Messenger-szolgáltatások kézírás-funkcióját, és – a szerző szerint – jól néz ki, s ez többeknél a választás egyik feltétele. Egérrel és a nélkül is szállítják.

pontja, hogy mennyire ül kényelmesen a felhasználó kezében. Sokan hívják fel arra is a figyelmet, hogy az elemmel működő változatok nemcsak az elemcserre körüli bíbelődés miatt barátságtalanok (természetes, hogy a telep a legalkalmatlanabb helyen és időben fog lemerülni), hanem megnövelik a toll tömegét is. A különféle eszközöknek különféle járulékos szolgáltatásai is lehetnek, s ezek közül a legtöbben az iskolából jól ismert, a ceruza végére ültetett radírt imitáló *eraser* megoldást emelik ki. Ez lehetővé teszi a rajzelemek törlését, másrészt alkalmas a grafi-

TERMÉK
Graphire4 Classic

Ára: 28 ezer forint.

A Wacom (alap)modellje mindent tud, amire egy otthoni felhasználónak szüksége lehet, és még annál is többet. A/6-os felületén 512 szintű nyomásérzékenységű, elem nélküli, radírvégű tollal dolgozhatunk, átlátszó felülete alá pedig fényképeket helyezhetünk, megkönnyítve a velük való munkát. A tábla Windows és Mac OS X alatt egyaránt alkalmazható. A minőséget persze meg kell fizetni, de a Graphire4 senkinek sem fog csalódást okozni.

kus alkalmazások hasonló funkcióinak aktiválására is. Itt menetrend szerint említettem meg a Wacomot, mint az eraser-eszköz lelkes támogatóját. Apróságnak tűnhet, de azt is vizsgáljuk meg, hogy a toll össze van-e kötve a táblával; ha igen, nem mindegy, melyik oldalon. Legjobb persze, ha olyan példánnyal van dolgunk, amely lehetővé teszi a kétoldalas rögzítést. Léteznek olyan modellek, amelyekhez jár egy másik, külön programozható toll is, amit aztán kedvünkre konfigurálhatunk. Van, akinek fontos a tolltartó, amelyet – csodák csodája – egyáltalán nem pakolnak be minden tolgéger mellé a dobozba.

Szoftverek

A táblákhoz szükség van meghajtóprogramra is, és ez két szempontból fontos. Egyrészt nem árt meggyőződni arról, hogy a szoftver hajlandó-e együttműködni az operációs rendszerünkkel. Másrészt a különböző programok különböző funkciókkal vannak felszerelve, és ez megjelenik a grafikus táblák árában is – másképpen fogalmazva, a meghajtóprogram olyan értéktöbbletet adhat az eszközhöz, amelyet nem lehet figyelmen kívül hagyni. Ha képszerkesztő is jár a táblához, annál jobb (leggyakrabban a Corel Painter Essentials és az Adobe Photoshop Elements akadáhat az utunkba), és az sem szokatlan, ha a gyártók vagy a forgalmazók kézírás-felismerő programot csomagolnak termékükhöz. Természetesen ízlés vagy megfontolás dolga, hogy ezekre mennyire van szükségünk, de nem árt a szoftveres támogatással is számolni, ha számításokba kezdünk az ár/érték arány tekintetében.

Választás

Ha eldöntöttük, hogy mire akarjuk használni leendő digitalizáló-táblánkat, akkor könnyebben igazodhatunk el a technikai paraméterek között is. Az eddig felsorolt szempontokon túl érdekes lehet, hogy egy-egy eszköz milyen extrákat kínál (ilyen például a raszterkövetés lehetősége egy átlátszó felület révén), milyen lehetőségeket ad a többfelhasználós gépeken való alkalmazásra, vagy éppen az, hogy milyen feltételekkel adnak rá garanciát. Az árakkal kapcsolatban elmondhatjuk, hogy a határ a csillagos ég, de már megvetették lábukat a piacon az amatőr vagy otthoni felhasználóknak szánt modellek is. Ezek teljesítménye 100 dollár körüli árú mellett is korrekt, ezt persze nem mindig egyszerű forintra váltani – jól tudjuk, hogy a számítástechnikai eszközök valahogy mindig tér-idő görbületet okoznak a valutaárfolyamok között, és néha azon vesszük észre magunkat, hogy a dollár elhagyta a „lélektani” 500 forintos határt.

nálóknak szánt modellek is. Ezek teljesítménye 100 dollár körüli árú mellett is korrekt, ezt persze nem mindig egyszerű forintra váltani – jól tudjuk, hogy a számítástechnikai eszközök valahogy mindig tér-idő görbületet okoznak a valutaárfolyamok között, és néha azon vesszük észre magunkat, hogy a dollár elhagyta a „lélektani” 500 forintos határt.

Gyártók

Wacom: a legjelentősebb szereplő a grafikus táblák piacán, és jól megérdemelt presztízse van. A cég PC és Macintosh alá is szállít különböző eszközöket, amelyek közül a Graphire és az Intuos vonal a legismertebb. A Graphire táblák első sorban otthoni felhasználóknak készülnek; az 512 szintű nyomásérzékenység, az elem nélküli toll (a már említett radírral) és egy programozható egér mellett mind a Corel, mind az Adobe szoftvereivel hozzáférhetők. A hasznos funkciók mellett árú és méretválasztékuk miatt is ideálisak az amatőr felhasználók számára, és ma már az sem számít

negatívumnak, hogy csak USB- vagy Bluetooth-kapcsolattal csatlakoztathatók a számítógéphez. Az Intuos vonal már a profikat célozza meg, és a magasabb ár kiváló minőséggel párosul.

Aiptek

A cég HyperPen modelljei korrekt, kedvező árú termékek, és kiegészítik az Aiptek kínálatát a többi periféria tekintetében. Apróbb hiányosságai kompromisszumokra kényszerítik a vásárlókat, ezek elfogadása személyes preferencia kérdése. Az Aiptek csak Windows rendszer alá gyárt toll-egereket, bár korábban Mac OS driverek is felbukkantak a kínálatában.

Genius

A tajvani vállalat főleg a szerényebb, de határozottan olcsóbb termékek között brillírozik. Nem célja, hogy a Wacom csúcsmoделleivel rivalizáljon, saját pályáján azonban jó eséllyel megveri azokat. Hasznos szolgáltatásokat és korrekt megoldásokat kínál azoknak a felhasználóknak, akik nem szánják nagyobb összeget egy digitalizálótáblára. ▶

TECHNOLÓGIA

Működési elv

A hétköznapi grafikus táblák általában A/4-es vagy A/5-ös méretűek, és egy szátkereszttel ellátott toll vagy egér (esetleg mindkettő) tartozik hozzájuk. A technológia nem új keletű; a jelenleg használatos eszközök őse, a RAND (Grafcón) tábla 1964-ben jelent meg. A táblák működésének lényege, hogy a felszín alá ágyazott, sűrű drótháló segítségével határozzák meg az egyes pontok koordinátáit: a kurzorhoz tartozó elektromágneses tekercs a rácspontokon feszültséget indukált, maga a toll pedig ezt a jelet használja a térbeli elhelyezkedés meghatározására. Ezt azóta kiegészítette a nyomásérzékenység: a mai eszközök a toll pozícióján kívül azt is figyelembe veszik, hogy a hegyet milyen erővel nyomjuk a táblához. A digitalizálás során elérhető pontosságot rendszerint a 0,1–0,2 milliméteres tartományon belül határozzák meg.

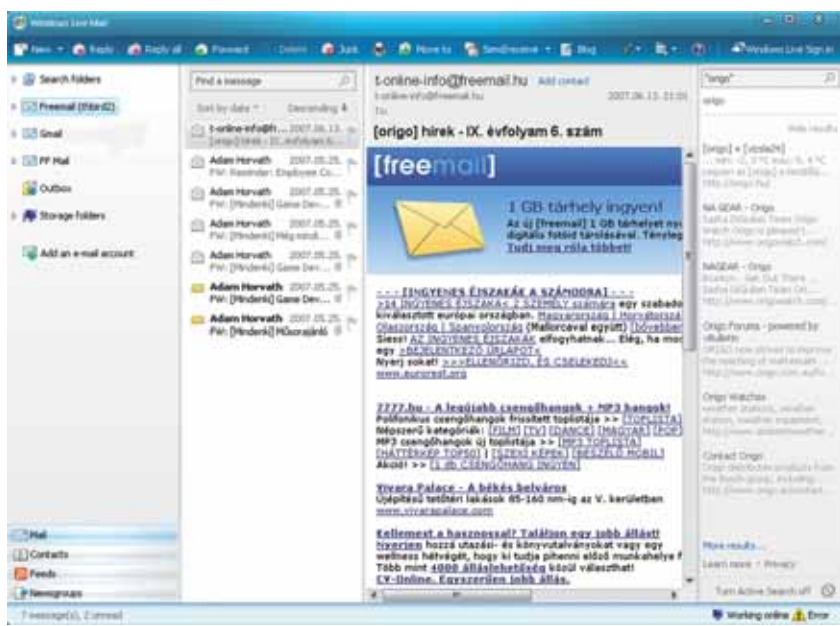
A grafikus táblákat nem feltétlenül érdemes összehasonlítani az érintőképernyős megoldásokkal, ha azonban mégis erre vállalkozunk, három szempontot kell kiemelnünk: a tolgerek sokkal precízebb munkát tesznek

lehetővé; a programozható stylusok révén többféle funkciót képesek ellátni, de drágább és specializáltabb eszközökről van szó. A hétköznapi felhasználáson túl már festékszórókkal és olyan különlegességekkel is találkozhatunk, mint az „art pen” nevű, kifejezetten művészi felhasználásra szánt tollak; ezekkel menet közben is végrehajtható az ecset elforgatása vagy méretének megváltoztatása. A tollszáron lévő, programozható gombok száma újabb és újabb rekordokat döntöget. Nem teljesen informatikai, de fontos szempont lehet a tolgerek egészségügyi vonatkozása. A hagyományos egér használata során ugyanazokat a mozdulatokat ismétljük a végtelenségig, ami megterheli a csuklót. A stylus nemcsak összetettebb, változatosabb mozgást tesz lehetővé, hanem a csuklón kívül az ember egész karját igénybe veszi. Igaz vagy sem, de sok helyen lehet olvasni arról, hogy azok, akik úgynevezett kéztálgagút szindrómában szenvednek, és az egeret tolgérré cserélték, állapotuk javulásáról számolnak be.

WINDOWS LIVE MAIL

Outlook Express helyett

A Microsoft ingyenes asztali levelezője már elavult, joggal lépett a helyébe az egyelőre béta-állapotú Windows Live Mail. [írta: Horváth Ádám]

1. ábra. Alapjában négyhasábos elrendezés – ha az utolsót lecsukjuk, egészen jól használható

A Windows Live Mail, ha elnevezése megtévesztő is, nem az új online levelezőfelület (a Windows Live Hotmail) neve, hanem a Microsoft új, ingyenes asztali levelezőszoftveré. A 14 megabájtos telepítőcsomag egyszerűen települ a gépre, és minden korábbi beállítást átvesz az Outlook Expressből. Furcsa módon még jó néhány bírósági ítélet után is ott tartunk, hogy a Windows Live Mail át akarja állítani böngészőnk kezdőlapját – kötvé hisszük, hogy ehhez valaki is foglalkozni szeretne. Sebaj, legalább ki lehet kapcsolni ezt a lehetőséget.

A béta-szoftver nem érzi magát „pótléknak”: telepítés után gondosan eltüntetett tehát az Outlook Express/Windows Mail parancsikönyt a Start menüből – mondván, hogy azokra már úgysem lesz szükség. A szoftvereket szerencsére fent hagyja a gépen...

Ha újabb levelezőfiókot szeretnénk beállítani, minden eddigienél egyszerűbb a dolgunk. A tipikus online levelezőrendszerekben elég ugyanis megadni a belépési kódot és a jelszót; az olyan furcsa kérdésekre, mint POP3 és SMTP szerver,

a Mail magától megadja a választ. Sem a Hotmail, sem a Gmail fióktulajdonosoknak nem kell tehát mást tudniuk, csak a bejelentkezési paramétereket (sajnos a freemiales felhasználóknak nincs szerencséjük, nekik ki kell tölteniük minden beállítást).

A levelezőszolgáltatónál egyre inkább nő az elérhető tárhely mérete, teljesen indokolt tehát, hogy a Windows Live Mail alapbeállításban már nem törli az üzeneteket a kiszolgálóról, mert hely van elég, és lehet, hogy máshonnan is meg szeretnénk nézni őket (a Gmaillel ez persze mindegy, mivel arról fizikailag amúgy sem törli a leveleket, de, mondjuk, a Freemail használatában már számít ez az új beállítás).

A Windows Live Mail megjelenése némileg emlékeztet a teljes Outlookéra, az ahhoz kitalált álló hasábos elrendezése miatt. Bár a Thunderbird levelezőben is van ilyen, ott azért nem használható, mert a középső, a levélistát tartalmazó hasábon egysoros a megjelenítés, normális helyen tehát nem fér ki a levél küldőjének neve és a levél tárgya is. A Live Mailben többsoros a megjelenítés, s emiatt az álló

hasábos elrendezés nagyon is jól használható vele (lásd az 1. ábrát).

Furcsa módon kaptunk azonban egy negyedik hasábot is, az Active Search-öt. Mivel ilyesmivel sehol máshol nem találkoztunk, az első percekben csodálattal néztük az új „nagyon jó valamit”. Hamar rájöttünk azonban, hogy ez teljesen felesleges funkció, mivel a rendszer a szoftver által az aktuális levélből „kitalált” kulcsszavakra keres a Live keresőn, és ennek a keresésnek az eredményét láthatjuk negyedik hasábként. De miért is jó ez? Mert a keresés tetején ott vannak a kulcsszavakra fizetett reklámok. Hát persze, végre megvan az ok! Korábban egyébként pontosan ezért szidták a Google Mailt: hogy a levél tartalma alapján mutogat reklámokat. De az legalább nem foglalja el a képernyő negyedét!

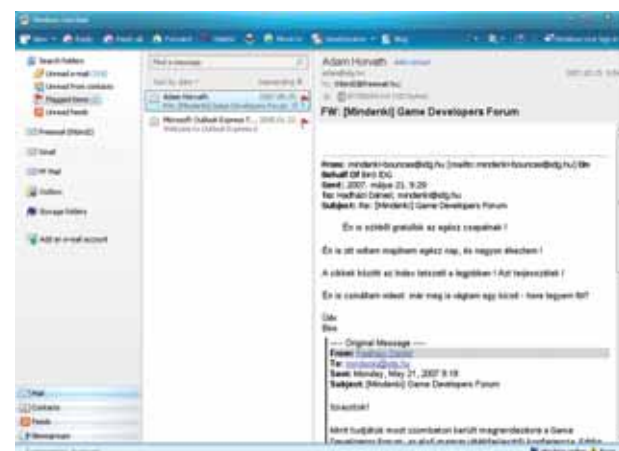
Annyi baj legyen, az új jövevényt egyetlen kattintással kikapcsolhatjuk.

Már régóta vártuk, és végre itt is megjelentek a keresőkönyvtárak, vagyis az olyan virtuális mappák, amelyek elemei valamilyen keresési feltétel eredményei: olvasatlan hírek, levelek, megjelölt levelek... Sajnos a keresőfeltételek nem szabhatók testre, csak néhány tipikusból válogathatunk, de ez mégis több a semminél. Itt érdemes megjegyezni, hogy a levelek megjelölése (kis piros zászlóval) már elérhető a Live Mailben, és erre van is keresőmappa, vagyis hatékonyan rendezhetjük a teendőinket (2. ábra). Naptárfunkció persze nincs – mert akkor mire lenne jó az Outlook?!

A levelekhez készíthetünk egészen összetett szabályokat is, már-már az Outlookéhoz hasonló szintűeket, s ez tényleges előrelépés. Érkezéskor tegye másik könyvtárba, jelölje meg, válaszoljon valamit automatikusan, vagy továbbítsa tartalomtól függően. Ez mind-mind jellegzetes üzleti funkció, és ráadásul teljesen ingyenes. Kár, hogy a HTTP- és IMAP-alapú levelekhez nem lehet ilyen szabályokat készíteni, mert... Csak a POP3-alapúhoz viszont lehet, és mivel a Gmailt a Live Mail ilyen protokollal éri el, azért ezekhez a levelekhez pont lehet szabályokat definiálni.

Szintén újdonság a gyorskereső szövegdoboz a levélhasábon felett, de az csak a levelek küldői és tárgya között hajlandó keresni. Ha mást szeretnénk, akkor használhatjuk a jól paraméterezhető összetett keresőt.

A spam- és adathalász szűrő ma már elengedhetetlen része a levelezőrendszerek-

2. ábra. Keresőmappák és zászlócskával jelölhető levelek – már nagyon hiányzott

nek. A Live Mail spamszűrőjét kicsit tanítanunk kell, különben továbbra is túl sok reklámot kell majd olvasnunk. Az adathalász szűrő működése nem volt teljesen meggyőző, mert például minden különösebb fejtorás nélkül adathalász levélnek jelölte be az egyik legismertebb fapados légitársaság levelét... De legalább hallatott magáról, tehát működik!

Szép új funkció, hogy lehet „fényképlevelet” küldeni. Ennek a szolgáltatásnak az a lényege, hogy a képet nem a felhasználónak kell csatolnia és formáznia, ezt a feladatot a Live Mail vállalja magára. Nekünk csak össze kell válogatnunk a küldendő fényképeket, s a szoftver egészen profi albumot készít belőlük. De egyelőre ne küldjünk ilyen levelet – ha nem akarunk kiszűrni az ismerőseinket –, mert a rendszer valahogyan annyira rossz HTML-kódot készít, hogy az egyetlen más rendszerben sem fog helyesen megjelenni – egyebek között sem a Thunderbirdben, sem a Gmailben.

Blogolóknak hasznos lehet, hogy a Live Mailből közvetlenül lehet üzenetet küldeni a blogra. Persze nem bárhová: a rendszer mindössze a Windows Live Space-t ismeri mint bloghelyet.

Mindent összevetve vannak tehát jó ötletek – de gyatra megvalósítással. Ne feledjük azonban, hogy a Live Mail egyelőre béta-állapotú, valószínűleg ebből fakad a fényképlevelek rossz formátuma vagy a sikertelen küldéskor köddé váló levelek (szerverhiba után sem a kiküldött, sem a piszkozat mappában nem találtuk meg az elküldendő leveleket). Ha tehát tesztelni szeretnénk a Microsoft következő ingyenes asztali levelezőjét, ne habozzunk; ám ha kiforrott megoldást keresünk, nyugodtan várjuk meg a végleges termék megjelenését! ▀

Végre itt is megjelentek a keresőkönyvtárak,

azaz az olyan virtuális mappák, amelyek elemei valamilyen keresési feltétel eredményei.

PLUSZINFÓ

computerworld.hu/linkek

XEROX NYOMTATÓK

Alapgéptől a házi nyomdáig

Két nagy teljesítményű lézeralapú multifunkciós eszközt kaptunk kipróbálásra a Xerox hazai képviselőjétől, és nem okoztak csalódást. [írta: Csórián Sándor]

A WorkCentre 4150 multifunkciós készülék nyomtatóműve A/4-es fekete-fehér, a WorkCentre 7132 pedig színes másolásra és nyomtatásra alkalmas eszköz A/3-as méretig. Közös tulajdonságuk, hogy nagymértékben bővíthetők; az alapkiépítésű, egy adagolótálcás változathoz három opcionális papíradagoló és a kész nyomatok automatikus szétválogatását és összetűzését végző úgynevezett munkabefejező (finisher) illeszthető. Ez utóbbit leszámítva mindkét típusból a legnagyobb kiépítettségű változatot teszteltük. Mindkettőnek nagyméretű 7,5x19 centiméteres érintőképernyővel ellátott kezelőpanele van, amelyen a háttérvilágítás fényereje fokozatmentesen szabályozható, és a menük nyelve magyarra is beállítható. Minden, a használathoz szükséges információt megjelenítenek, például a web-szolgáltatás telefonszámát és a gép sorozatszámát is. A panelen külön numerikus billentyűzet szolgál a számok (telefonszámok, másolatszám stb.) beírására.

WorkCentre 4150

43 oldal/perc nyomtatási és másolási sebességével a 4150 a Xerox leggyorsabb fekete-fehér multifunkciós eszköze.

Alapkonfigurációban kétoldalasan tud nyomtatni, illetve másolni. Egyes komponensei egymástól függetlenül működnek, így például nyomtatás közben lehet vele szkennelni vagy faxolni. Kétoldalasan nyomtatás/másolás esetén a sebessége kicsit csökken, de ennek mértéke nem számottevő.

Első pillantásra meglepő, hogy nincs USB interfésze, csak Ethernet hálózati kapuja, de egy munkacsoporthoz használatra szánt eszközknél ez nem igazán hátrány.

Az üzleti alkalmazást támogatják a jelszóval védhető funkciók. Nemcsak az eszközkonfigurálás, a másolás vagy

a bizalmas dokumentumok kinyomtatása köthető jelszóhoz, hanem a távolról való szkennelés és a faxolás is. A jelszóhoz kötött nyomtatandó dokumentumokat a beépített merevlemezen tárolja mindaddig, amíg a felhasználó a kezelőpanelen meg nem adja a jelszót.

A mellékelt kezelőszoftverekkel meghatározható a sorban álló nyomtatási feladatok prioritása, a nagy oldalszámú nyomtatások például hátrébb sorolhatók.

A szkennelést nem túl magas, fekete-fehér módban 600 pont/hüvelyk, de a másolatok minősége jó. A 4150-es típus megbirkózik a kisméretű, fekete alapon fehér karakterek másolásával, és a fotómásolatok minősége is elég jó, igaz ehhez a kezelőpanelen érdemes beállítani a Fotó vagy a Fotó és szöveg másolást.

A szokásos másolási funkciók mellett kérhetjük a dokumentum, pl. egy igazolvány két oldalának egy oldalra másolását, ezt sok közintézményben jól kihasználhatják.

A szkennelésnél választhatunk a PDF, JPG, TIFF és MTIFF formátumú álló-

mányok közül, a színes szkennelés felbontása azonban csupán 300 pont/hüvelyk. A szkennelt képet tárolhatjuk a beépített merevlemezen, elküldhetjük a PC-re, egy FTP-kiszolgálóra, vagy közvetlenül továbbíthatjuk e-mailben.

A böngészővel a hálózaton keresztül elérhető kezelőfelület jól áttekinthető és könnyen kezelhető. A felhasználók ezen keresztül is megnézhetik a sorban álló nyomtatási feladatokat, és törölhetik a saját munkáikat. Az eszköz minden konfigurációs beállítását elmenthető egy állományba, és ez az állomány más eszközök gyors beállítására használható vagy az adott multifunkciós beállítások visszaállítására.

Az érintőképernyőn lekérdezhető a festékkazetta és a fényhenger állapota, valamint a papíradagoló tálcák töltöttsége is. Az adagolótálcák előlapjáról azonban hiányzik a mechanikus feltöltöttségjelző, és azok a cserélhető címketartók is, amelyekkel jelezni lehetne a betöltött papír típusát. (Ezek sajnos a WorkCentre 7132 adagolótálcáiról is hiányoznak.)

Hasznos apróság, hogy ha begyűrdi a papír, erre hangjelzéssel figyelmezteti a felhasználókat, akik így nem várakoznak feleslegesen a munkáik elkészültére. A papírút, a festékkazetta és a fényhenger a kinyitható előlapon keresztül jól hozzáférhető, és a felhasználó által cserélhető, a begyűrdött papír könnyen kiszabadítható. Ebben a felhasználót az érintőképernyőn megjelenő, lépésről lépésre vezető, fotókkal illusztrált információk is segítik. A beégető élettartamáról nincs adat, de egy csavarhúzó segítségével ez is viszonylag egyszerűen cserélhető, bár a Xerox ezt csak képzett szakembernek ajánlja.

WorkCentre 7132

Alapkonfigurációja alkalmas kétoldalasan, maximum A/3-as méretű színes nyomtatásra és másolásra, egy automatikus 50 lap kapacitású dokumentumadagolóval és 520 lapos papíradagolóval. A konfiguráció két további, egyenként 520 lapos adagolóval és tűzőgépes munkabefejezővel egészíthető ki.

A Xerox WorkCentre 7132 A/3-as méretben 32 fekete-fehér oldalt, színesben 8 oldalt nyomtat és másol percenként, és jó minőségű színes szkennelt képeket állít elő 600 pont/hüvelyk felbontással. Mint a sebességadatokból látszik, a 7132 „négyemenetes” színes nyomtató, vagyis az egyes színeket külön-külön viszi fel a fényhengerre, ahonnan a közvetítő szalag révén kerülnek a papírra. Nyilvánvalóan olyan irodákba szánták, ahol a nyomtatandó/másolandó dokumentumok zöme fekete-fehér, és csak időnként van szükség a színes

nyomtatásra, másolásra. A legtöbb irodában pedig ez a helyzet. A gyártók jó része korábban a színes költségek csökkenésével a fekete-fehér nyomtatás visszaszorulását jósolta, és egymással versengve hozták piacra az „egymenetes” színes nyomtatóművel ellátott eszközöket, amelyeknél a színes nyomtatás sebessége alig valamivel kisebb a fekete-fehér nyomtatásnál. Csakhogy a kinyomtatott irodai dokumentumok jó része belső használatra szolgál, és erre tökéletesen alkalmas a fekete-fehér nyomtatás is. Bár a színes nyomtatás költsége valóban csökken, a kinyomtatott dokumentumok mennyiségének a növekedése miatt a gazdasági vezetők jogosan aggódnak a túl magas költségek miatt, és sokan úgy vélik, ezeknél az eszközöknél a felhasználók a lényegesen alacsonyabb sebesség miatt csak akkor használják a színes nyomtatást, ha valóban szükséges.

A WorkCentre 7132 szolgáltatásai és képességeinek jó része – a színes nyomtatást és az A/3-as méretet leszámítva – meglehetősen hasonló a 4150-éhez. A szkennelés vagy a faxolás itt sem lassítja le a vele párhuzamosan végzett nyomtatást, a nyomtatás menedzselése és a szkennelés lehetőségei is azonosak a 4150-ével. A színes másolásnál nemcsak a megsokszorozott három jellemző (fényerő, élesség, telítettség) állítható, hanem többféle képjavitó funkció – meleg tónusú, hideg tónusú, élénk stb. – közül választhatunk. Hasznos funkció a Könyvmásolás és a Kétoldalasan könyvmásolás, amikor a beolvasóüvegre helyezett kinyitott könyv két oldalát egy menetben olvassa be, és két külön lapra nyomtatja, illetve reprodukálni lehet vele a másolt könyvet.

TECHNOLÓGIA

Apróság, de praktikus, hogy a 230 voltos hálózati kapcsolót a készülék elején helyezték el, ellentétben a 4150-essel, ahol a hátoldalra került, így ha a fal mellé állítjuk az esz-

közt, akkor csak a gépet „átkarolva” érhető el.

A WorkCentre 7132-t is úgy tervezték, hogy valamennyi cserélendő elem, beleértve a beégetőegységet is, könnyen hoz-

záférhető és a felhasználó által cserélhető legyen. A papírút szintén jól hozzáférhető, a beszorult papír kiszabadítását itt is segíti az érintőképernyőn megjelenő útmutató. A színes toner a korábbi, zúzott

festékkor helyett kémiaiag növesztett, gömb alakú szemcsékből áll, amelyekből kevesebb mennyiség is elegendő egy terület befedéséhez, így takarékosabb tonerfelhasználást tesz lehetővé. ▼

Fontosabb műszaki adatok

Típus	Xerox WorkCentre 4150	Xerox WorkCentre 7132
Fizikai felbontás	600×600 dpi	1200×600 dpi
Sebesség (nyomtatás és másolás)	43 oldal/perc	fekete-fehér: 32 oldal/perc; színes: 8 oldal/perc
Memória alap/max.	256/384 MB	768 MB
Merevlemez	40 GB-os (opcionális)	40 GB
Lapadagoló kapacitása	520 lap	520 lap
Opcionális adagolók	3 db, egyenként 520 lapos	2 db 520 lapos, 1 db 900 lapos
Automatikus dokumentumadagoló kapacitása (szkenelés, másolás)	50 db A/4-es lap	50 db A/4-es, A/3-as vagy egyedi méretű lap
Szkenner felbontása	fekete-fehér: 600 dpi, színes: 300 dpi	színes: 600 dpi
Másolás nagyítása/kicsinyítése (%)	25–400	25–400
Leírónyelvek	PCL5e, PLC6, PostScript 3 emuláció	PCL5e, PLC6, opció: PostScript 3
Interfészek	10/100 BaseT Ethernet	10/100 BaseT Ethernet, USB 2.0
Kétoldalas funkciók	automatikus szkenelés, nyomtatás és másolás	automatikus szkenelés, nyomtatás és másolás
Havi terhelhetőség, max.	200 ezer oldal	100 ezer oldal
Festékkazetta élettartama (5%-os fedettségénél)	kezdő készlet: 10 ezer oldal; normál: 20 ezer oldal; dobkazetta: 55 ezer oldal	fekete: 21 ezer oldal; színes: 8 ezer oldal; dobkazetta: 80 ezer oldal
Alapkonfiguráció ajánlott nettó ára	430 600 Ft	767 860 Ft
Tesztelt konfiguráció ajánlott nettó ára	937 000 Ft (4150xf)	1 049 060 Ft

Hama M920

Hama M920 Presenter

Csatoló	USB
Illesztés	Vezeték nélkül, 2,4 GHz
Felbontás	800 dpi
Táplálás	egy 1,5 V-os AA
Funkciók	lézer mutatópálca ötfunkciós görgetőgomb
Forgalmazó	Hama Ker. Kft.
Ár (bruttó)	kb. 13 000 Ft
értékelés	

Hama M920
Mutogató egér

A számítógépes egérre is érvényes a szürke egér kifejezés: nem sokat törődnek vele, pedig egy jó egér nagyon megkönnyíti a munkát. A jó egér kifejezésen a fizikailag jó kialakítást és a megfelelő szoftvertámogatást kell érteni.

A Hama mindenféle ügyes kis kiegészítőket gyárt – nemcsak a számítástechnikai eszközökhöz. Mi most egy egérrel találkoztunk, amelyet különösen azok tudnak haszonnal forgatni, pontosabban tologatni, akik gyakran tartanak vetített előadásokat számítógépről. Az egér ráadásul kicsi, és vezeték nélküli kialakítású, noteszgépek mellé is befér, könnyen használható, akár a szoba másik végéből is.

Az egér apró mérete miatt női kézzel is könnyen kezelhető. A csomagban az egér, egy USB-csatoló – amelyben az egérrel kapcsolatot tartó adóvevő van – egy ceruzaelem és egy a meghajtót tartalmazó CD van. Az egér alján egy kis kialakított fészekbe pont beleillik az USB-csatoló, tehát ha nem felejtjük a noteszgépben, van helye, nem kalólik el. Az egér kétgombos, a két gomb között van egy görgő, ám ennek több

funkciója is van. Nemcsak előre-hátra, hanem jobbra-balra is elmozdítható.

Mindezzel együtt az M920-as nem lenne különösebben érdekes eszköz. Van azonban benne egy kis „lézerágyú” is, amelyet az egér alján található tolókapcsolóval aktiválhatunk. Ha az aktiválás megtörtént, attól kezdve az M920-as már nem működik egérként, hanem átalakul lézeres mutatópalcává. A lézergyár kezelésére a tetején van egy külön gomb, amelynek megnyomására a lézerezés megjelenik, és így az éppen kivetített ábra részeire mutatva tudjuk érzékletesebbé tenni az előadásunkat. A tolókapcsoló átkapcsolásával pedig visszatérhetünk egér üzemmódba, így a következő képre léphetünk és így tovább.

Egér üzemmódban a Hama eszköze egyszerű egérként működik. A saját meghajtójában a gombjaihoz mindentféle eseményeket rendelhetünk, megszüntethetjük, hogy a gombok megnyomásakor mi történjen, meg egy pár jópofa dolog még beállítható.

Am ha átkapcsoljuk mutatópalcás üzemmódba, nemcsak rámutathatunk a kivetített ábránk egy-egy részle-

tére, hanem PowerPoint bemutatónk is vezérelhetjük vele. A jellemző műveletek, amelyeket elvégezhetünk vele: a bemutató első diára ugorhatunk, az előző vagy a következő diára léphetünk, a görgővel gyorsan előre-hátra lapozhatunk a képek között. Itt kap szerepet az is, hogy a görgő oldalirányba is mozgatható: egyik oldalra nyomva ugyanis a képernyőt sötét-

A jellemző műveletek, amelyeket elvégezhetünk vele: a bemutató első diára ugorhatunk, az előző vagy a következő diára léphetünk, a görgővel gyorsan előre-hátra lapozhatunk a képek között.

títhatjuk el, a másik oldalra billentve pedig az alkalmazások közt váltogathatunk – ez utóbbi akkor nagyon hasznos, ha több bemutatót is elindítunk, ezzel az egy egérrel ugyanis tudunk uralkodni fölöttük, és a nélkül váltogathatunk az alkalmazások között, hogy oda kelle-

ne mennünk a noteszgéphez. Az egérben lévő elem töltöttségi szintjét meghajtóprogramjának az ablakában ellenőrizhetjük.

Összességében nagyon praktikus eszköz, bár minden nagyobb beviteli eszközt gyártó cég készít ilyeneket. Aki prezentációkat vetít, annak érdemes kipróbálnia a Hama eszközt is. ▼M.A.

Logitech MX Air	
Csatolófelület	USB
Kompatibilitás	Windows XP vagy újabb
Érzékelőtechnológia	lézer-optikai
Érzékelőtechnológia	Freespace térbeli
Rádió	2,4 GHz, saját szabvány
Akku	litium-ion
Extra kezelőszervek	4 funkcióbillentyű + gördítő
Garancia	3 év
Forgalmazó	Pilot-Comp Kft.
Ár (bruttó)	33 000 Ft
értékelés	

Logitech MX Air A kétéltű denevér

Emlékeznek a klasszikus viccre? Az – egyesek szerint szovjet – karóra a pontos idő mellett mutatja a szélirányt, a páratartalmat, lefőzi és ágyba is hozza a kávé, de két bőröndben kell hozzá cipelni az akkukat... A médiajátszó PC-k távirányítói is kicsit ilyenek. Teljesen betöltik a funkciójukat, de nagyobbak és kényelmetlenebbek, mint azok a távirányítók, amelyeket nap mint nap használunk a szórakoztatóelektronikai berendezéseinkhez. Az egyetlen kivétel, a Macintoshok amúgy is zseniális „háromlábás” kezelőfelületéhez tartozó apró távirányító, de az kakukktójás, lévén Mac. Az ölbe kapható médiajátszó-billentyűzetek pedig végképp jó példái annak, hogy egy eszköz ugyan betölti a feladatát, de nem praktikus, hiszen ki tud egy teljes billentyűzetet kényelmesen tartani a fotel mellett, vagy elhelyezni a polcon a többi távirányító mellett? Ideális megoldás a PC-re egyszerűen nem volt – eddig.

lis megoldás a PC-re egyszerűen nem volt – eddig.

A Logitech ugyanis megalkotta a denevért. Hogy miért bőregér? Nos, ha azt az eszközt egérnek nevezzük, amellyel az asztal lapján mozgatva, a monitorunkon vezethetjük a mutatót, akkor logikus, hogy amellyel a levegőben tartva teszszük ugyanezt, az denevér legyen? A Logitech MX Air pont ezt a trükköt tudja. Zseniális kialakítása révén, ha úgy fogjuk, mint egy távirányítót, és magunk elé tartjuk a levegőben, akkor apró csukló-

A Logitech megalkotta az eszményi beviteli eszközt a médiajátszó PC-khez, és ezzel új alfajz hozott létre az egerek közt: a denevért!

mozdulatokkal vezethetjük a tévének képernyőjén a pointert. A kezelése azonban magától értetődő, szó sincs arról, hogy olyan látványos, széles mozdulatokat kéne vele tenni, mint amilyeneket például *Tom Cruise* mutat be a *Különvéleményben* azon a látványos, jövőbeli, a semmiben lebegő felületen. Mi több, az MX Air „kétéltű”. Ha le tesszük az asztalunkra – vagy a fotelunk karfájára –, akkor úgy működik, mint egy hagyományos, vezeték nélküli egér, mivel a Logitech jól ismert, lézeres optikai technológiája is helyet kapott benne.

A csodaszép, minket a Csillagok Háborúja úrhajóira emlékeztető for-

mája egérnek is kényelmessé teszi a fekete-króm jószágot. Persze a hátán hordott, a hagyományos jobbal gombokon kívüli 4 nyomógomb és azok narancssárga háttérvilágítása a távirányító funkciónak szól. Az MX Air lítium-ion akkuját egy bölcös segítségével lehet feltöltve tartani, amelyhez természetesen hálózati adapter is jár. Ez külön egységet képez az USB-kulcs méretű és formájú vevőegységtől, így fotelunk környékén is tartható, nem kell a gép mellé elhelyezni az „etetéshez”. Mivel távirányító is, hatósugarát megnövelték a hagyományos egerekhez képest, így körülbelül 9 métert tud áthidalni.

Az egérnek nemcsak a megjelenése elegáns és fantasztikus, hanem a hozzá felhasznált anyagok is kitűnőek. Erősen emlékeztet a cég DiNovo csúcsbillentyűzetére, és éppúgy meglátszik rajta minden érintés, mint azon. Nem véletlenül mellékelte hozzá egy törölköndőt. Az MX Air ideális megoldás lehet egy olyan PC-hez, amelyet valahogy rákötöttek egy televízióra, mindeközben normál PC-feladatokra is használják, hiszen az MX Air egérként és távirányítóként is kitűnően megél. Az egyetlen gyenge pontja a meglehetősen borsos ár.

LG Shine KE970	
Hálózat	EDGE 900/1800/1900
Méret	98,8×50,6×13,8 mm
Tömeg	118 gramm
Akkumulátor	800 mAh LI-Polymer
Beszélgetési/készenléti idő	2 óra 40 perc/280 óra
Kamera	2 megapixel
Egyéb kapcsolat	Bluetooth 1,2
Ár	49 980 Ft (T-Mobile)
értékelés	

LG Shine KE970 A divatmobil

Acélborítás, fémes anyagok, tükrös kijelző, egyedi navigációs gomb – az LG Shine nevű mobilja a divatörült felhasználókat célozza meg. A telefon Chocolate utódja, az érintőbillentyűs telefon sikerét azonban nem sikerült reprodukálni – egyelőre.

Ami a szétcsúsztható telefonnál legelőször feltűnik, az a nagy tükrös képernyő. A készítőik kicsit csaltak, mert a tükrös felület nagyobb, mint maga a kijelző, de annál nagyobb a meglepetés, amikor először feltűnik a kép a tükrök alatt. A kijelző alatt gorgethető navigációs gomb található – ez csak a fel-le irányokhoz és az oké funkcióhoz elég. Jobbra és balra a középső gorgetőhenger széleit nyomogatva lehet navigálni. Emellett még van egy-egy síkba helyezett gomb a széleken, amelyek szintén a navigációt segítik.

A telefon képernyője alól csúsztható ki a billentyűzet, ez is a telefon anyagának megfelelően acélos, kicsit emlékeztet a Motorola V3-as billentyűzetére. A telefon bal oldalára,

a felső sarokba került a képernyő törlésére szolgáló kis pánt helye (nem csuklópánt, mert ahhoz túl kicsi). A készülék jobb oldalán van a fedővel védett töltő csatlakozási helye (ide dugható a headset csatlakozója is), a fényképezőgép expozíciós gombja, az MP3-lejátszó indítója, a le-fel navigáló, valamint a kihangosítót aktiváló gomb. A telefon acélfedele, valamint a SIM-kártya helye alatt diszkrétan húzódik meg a mikro SD-kártya nyílása – a megszokottól eltérően ezt semmilyen felirat nem jelzi. A leírás szerint maximum 1 gigabájtos kártyát helyezhetünk el, amely remekül kiegészíti a belső 50 megabájttal. Érdekes, hogy a SIM-kártya behelyezéséhez nem kell kivenni az akkumulátort.

A készítőik kicsit csaltak: a tükrös felület nagyobb, mint maga a kijelző

A készülék hátoldalára került a 2 megapixel kamera, amely stílusosan besimul a telefon síkjába. A kamera mellett helyezték el a Schneider – Kreuznach feliratot, illetve az LG logót. Érdekes, hogy a kameragomb megnyomására nem indul el a fényképezőszoftver, az MP3 gombra viszont már van reakció: a telefon azonnal felkínálja lejátszásra a bele-

töltött hangállományokat. Ha azonban bekapcsoljuk a kamerafunkciót és visszacsukjuk a billentyűzetet, akkor egy kis kompakt digitális kamera van a kezünkbe – amely egy kicsit lassú. Videofelvételknél lehetőség van arra, hogy általános vagy tömörebb, MMS-ben küldhető fájl készítsünk: 3gp formátumban menti el a rövid filmeket. Miután elkészül a felvétel – le-

gyen az általános vagy MMS – rögtön felkínálja az MMS-küldés lehetőségét.

A telefon menüje a ko-reai telefonoknál megszokott, számozott lista. Hogy az ikonok kedvelőinek is a kedvében járjanak, a lista elején az adott funkciók kis rajzolt mása látható. Az LG-telefonoknál kedvelt lehetőség, hogy a mobilszolgáltató nevét eltüntethetjük a telefon képernyőjéről, itt is megtalálható. Egy GSM-telefonról van szó, ezért a 3G-s funkciókat ne keressük. Nem okostelefon, így tehát irodai alkalmazások sincsenek rajta. A megszokott funkciókat – e-mailezés, internetezés, világóra ébresztő stb. – talán érdemes lett volna kiegészíteni FM-rádióval. A telefon hang- és színvilága az ázsiai ízlésnek felel meg.

eFestival 2007

Idén a Magyar Tartalomipari Szövetség immár 7. alkalommal rendezi meg a hazai online és a multimédia szakma digitális tartalomfejlesztési gyakorlatát bemutató eFestivált. A nevezési határidő: 2007. szeptember 25.

computerworld.hu/cikkek/efest07 ►

Japán lecsérélné az internetet

Japánban 2020-ra olyan rendszert akarnak kiépíteni, amellyel okán az emberek elfelejtik, mi is az az internet, és hogy létezett valaha. A japán kormány már dolgozik az új rendszeren.

computerworld.hu/cikkek/japnet ►

Wikipedia: meddig működik a nyílt modell?

Egy online szolgáltatás révén mindenki ellenőrizheti, hogy a Wikipedia mely szócikkét ki és miként módosította. Az eredmény nem meglepő: a cégek a saját magukról szóló információkat előszeretettel kozmetikázzák, de a „szerkesztők” között a CIA-t és a Vatikánt is megtaláljuk. A Wikipédiát korábban meghatározó szakemberek szerint a szolgáltatást működtető alapítvány vezetésében szakemberekre lenne szükség. [írta: Mozsik Tibor]

A Wikipedia egyéni látogatóinak száma 20 millióval növekedett az elmúlt évben, és ezzel az első számú online hír- és információs forrássá vált – derül ki a Nielsen/NetRatings nemrég közzétett jelentéséből. Idén májusban az online enciklopédiának 46,8 millió egyéni látogatója volt, ami 72 százalékos növekedést jelent 2006 júniusához képest. A Wikipedia és az információs site-ok között utána következő meteorológiai site, a Landmark Communications által szerkesztett Weather Channel között hónapról hónapra nőtt a különbség, amely májusban már 10 millió látogatót tett ki, az utóbbi rovására.

A nonprofit Wikimedia Foundation által működtetett site több ezer önkéntes szerkesztő és adminisztrátor „társadalmi” munkáján alapul – folyamatosan szerkesztik a tartalmat, felviszik az új oldalakat és javítják azokat. Bár sokan bírálják ezt a nyitottságra épülő formátumot, mivel téves információknak és az online vandalizmusnak is teret nyújt, ugyanakkor éppen ez adja az erejét is, hisz a legfontosabb hírek a világban csaknem azonnal felkerülhetnek az online enciklopédia oldalára. – A Wikipedia a legfontosabb együttműködésen alapuló online forrás. Olyan, mint egy élő amőba, folyamatosan nő és terjeszkedik

– nyilatkozta a Reutersnek a felmérés kapcsán Max Kalehoff, a Nielsen BuzzMetrics marketingvezetője.

A Wikipedia-felhasználók által szerkesztett Wikinews híroldalai az elmúlt években fontos hírforrássá váltak, így például a virginiai vérengzés, a 2005-ös londoni terrormerényletek, az egy évvel korábbi távolkeleti szökőár vagy éppen az iPhone megjelenése idején a felhasználók folyamatosan részletes információkkal látták el az olvasókat. Ugyanakkor furcsa esetek is előfordulnak: az idén júniusban 14 órával azelőtt adott hírt a site *Chris Benoit*, ismert amerikai pankrátor feleségének haláláról, hogy otthonukban megtalálták a felesége és hétéves kislánya, illetve a megölésük után öngyilkosságot elkövetett Benoit holttesteit. A mai napig nem derült ki, hogy honnan rendelkezhetett információval a gyilkosságokról az anonim szerkesztő, aki később azzal egészítette ki a hírt, hogy az oldalakon található pletykákon alapult.

Kozmetikázott cikkek

A Wikipédiát egyébként is sok kritika éri a kezdetek óta, amiért bárki ellenőrizetlenül rakhat ki, illetve módosíthat szócikket, és számos botrány kapcsán is megkérdőjeleződött a Wikipédián található információk hitelessége is. Egy ideje azonban már akár komolyabb technikai tudás nélkül is bárki utánajárhat annak, hogy egy-egy szócikket ki és milyen módon változtatott meg. A WikiScanner nevű szolgáltatást a kaliforniai CalTech egyetem diákja, *Virgil Griffith* fejlesztette ki abból a célból, hogy leleplezze: sok esetben egy cég vagy egy közszereplő maga változtatja meg a ró-

la készült beírásokat, hogy kedvezőbb színben tüntesse fel magát.

Griffith-t az a tavalyi hír inspirálta a site elkészítésére, hogy kiderült, sok kongresszusi képviselőről szóló bejegyzést a saját irodája szerkeszti, és kíváncsi volt ar-

ra, hogy a cégek körében ez mennyire számít elterjedt gyakorlatnak. A Wikipedia szócikkeit a több tízezer regisztrált szerkesztő bármelyike módosíthatja; a rendszer a szócikkek összes verzióját megtartja, a változtatások pedig IP-címhez köthetők.

GYAKORLAT

Finomhangolás

A Wikipedia kitalálója, *Jimmy Wales* a közelmúltban kijelentette, hogy készen állnak az építőelemei a már régóta beharangozott új, közösségi keresőmotorok, amely nyílt forráskódú szoftveren alapul, és a „wiki”-k kollaboratív szellemére épít. A Wikia a közelmúltban megvásárolta a forradalmian újnak mondott Grub keresőmotort, és az idei év vége felé el akarja indítani a nyilvános keresőszolgáltatást. A Wikia a legnagyobb keresőmotorokkal, a Google-lal és a Yahooval kívánja felvenni a jövőben a versenyt.

A Google rangsorolási módszere a nagyszámú webes közösség bizalmán alapul: minél több link mutat egy-egy oldalra, annál inkább megbízható információforrásnak tekinthető, és annál magasabbra kerülhet az adott honlap a Google találati oldalán. Ugyanakkor ez a módszer megbütykölhető, kijátszható, ami a találatok relevanciáját veszélyezteti. Wales tervei szerint a Search Wikia elnevezésű projekt keretein belül a hétköznapi felhasználók végeznék el a keresési eredmények rangsorolását. A nehéz munkát, mint az indexelés vagy a nyers rangsorolás, tovább-

ra is gépek végzik majd, de a finomhangolást, azaz, hogy melyik találat jelenjen meg feljebb, már teljes mértékben emberek végeznék el. A Wikia kereső az irrelevantis találatokat tudja majd kiszűrni. A keresőmotor működése hasonlít a Wikipedia online enciklopédiáéhoz: mind a Wikia keresőben található algoritmusok, mind a közösség által ehhez készített kiegészítések nyilvánosan elérhetők lesznek a projekt website-ján.

Bár az alapító Jimmy Wales személye közös, a Wikia, Inc. és a Wikimedia Foundation két különálló szervezet: az előbbi egy üzleti vállalkozás, míg az utóbbi az online enciklopédiát és más szolgáltatásokat üzemeltető nonprofit alapítványi formában működő szervezet.

A Wikia számos közösségi oldalt üzemeltet. Emellett 2006 decemberében jelentette be Openserving nevű ingyenes online alkalmazás hosting szolgáltatását, amely a gyakorlatban a MediaWiki szoftver egy egyszerűen használható online verzióján fut, és várhatóan olyan szolgáltatásokkal fog majd versenyezni, mint a Six Apart TypePad szolgáltatása.

HORIZONT

A Wikiscanner működésének lényege, hogy kiválogatja a szócikk-változtatásokhoz tartozó IP-címeket, és azokat összeveti az ARIN, illetve az IP2Location.com publikus adatbázisával. Ennek eredményeként a szervezet neve, a Wikipedia szócikk URL-je vagy akár IP-cím megadásával pillanatok alatt meg lehet nézni, hogy ki módosította a szócikkeket.

A kísérlet tulajdonképpen nem szolgált túl nagy meglepetéssel: a vállalatokról szóló bejegyzések jelentős részét maguk a cégek szerkesztik. Ha kisebb mintán is, de már korábban mások is hasonló eredményekre jutottak. A Wikipedia mögötti csapat is éberen figyel erre, és többször próbáltak már finomítani a szerkesztési alapveken, emellett pedig nemsokára egy olyan rendszert is bevezethetnek, amely könnyebbé teszi a változtatások nyomon követését. A WikiScanner ugyanakkor az eddigi próbálkozásoknál tisztább képet nyújt arról, hogy mennyire manipuláltak az online közösség által szerkesztett információk. A szolgáltatás segítségével 2,6 millió magánfelhasználó, illetve céges IP-címről érkezett 34,4 millió változtatás követhető nyomon, így például az is, hogy a CIA, az amerikai szenátus, a Microsoft vagy akár a

Vatikán gépeiről milyen változtatások érkeztek. A WikiScannernek köszönhetően derült fény többek között arra is, hogy a szavazógépek gyártásával foglalkozó amerikai Diebold munkatársai a cégről szóló bejegyzésből töröltek minden olyan információt, amely negatív színben tüntette fel a céget a 2000-es amerikai választásokkal kapcsolatban. A Wikipedia részéről egyelőre nem nyilatkoztak a WikiScannerről.

Ellenőrzött konkurencia

A Wikipedia látogatottságát, illetve a rajta található információ tömeg szédítő iramú bővülését – az angol nyelvű változat már közel 2 millió szócikket tartalmaz, emellett 250 egyéb nyelven elérhető, regisztrált felhasználóinak száma pedig meghaladja a 400 millió főt – azonban egyelőre sem a botrányok, sem az újabb és újabb konkurencák nem veszélyeztetik. Ezzel együtt nagy figyelem övezte a közelmúltban létrejött új „ellenszolgáltatás”, a Citizendium elindulását, amely online enciklopédia leginkább a Wikipédiától, hogy a szerkesztőknek valódi névvel kell regisztrálniuk, és a szócikkek hitelességét egy szerkesztőbizottság bírálja el. A Citizendium célja a lap fő-

oldala szerint, hogy a wiki-modell alapos szakértői felügyelettel készült enciklopédikus tartalommal fejlessék tovább.

A Citizendium mennyiségben valószínűleg még hosszú ideig nem fogja felvenni a versenyt a Wikipédiával: idei tavaszi indulásakor 820 szerzője és 186 szerkesztője volt, és jelenleg is csak 2600 szócikk található rajta. A site ugyanakkor azért kapott mégis kitüntetett figyelmet, mert azt *Larry Sanger*; a Wikipedia egyik alapítója és első fizetett szerkesztője indította. L. Sanger már 2003 elején otthagytta a Wikipédiát, de azóta is kereste a lehetőséget, miképpen lehetne egy megbízható forrásként használható wiki-alapú online enciklopédiát elindítani. A CNET News.com site-nak adott interjújában a Citizendium alapítója úgy nyilatkozott: jóval nagyobb ambícióik vannak, minthogy csak a Wikipédiánál jobbak legyenek, ők az oldalukat különböző megbízható információforrásokat aggregáló site-tá kívánják tenni, és reményeik szerint öt éven belül 100 ezer jóváhagyott szócikket tesznek majd közzé.

Változtatásra van szükség

A Wikipédiát mind a mai napig egy nonprofit alapítvány, a Wikimedia Foundation

működteti, amelynek irányító testületét a site-ot szerkesztő közösség tagjai közül választják ki. A testületi tagsághoz lényegében semmilyen végzettség nem szükséges, így a vezetők között genetikus, korábbi vállalatigazgató, számítástechnikus, jogászhallgató és zeneszerző is található. Egyre inkább úgy tűnik azonban, hogy a behemóttá vált Wikipedia irányításával mind nehezebben birkózik meg a laikusokból álló testület, legalábbis így nyilatkozott *Brad Patrick*, a Wikimedia Foundation korábbi vezető jogtanácsosa és megbízott igazgatója, aki az idén tavasszal lemondott erről a posztjáról.

B. Patrick a Wired Newsnak adott interjújában elmondta: lemondásához éppen az vezetett, hogy fenntartásai voltak a testület informális struktúrájával, illetve a tagok hozzáértésével kapcsolatban. A jogtanácsos szerint – bár a nyitottságra épülő wiki-modell hozzájárult a Wikipedia gyors növekedéséhez, mára olyan méretű „erőműve” vált, amelyet már csak megfelelő szakértelmű emberek irányításával lehet működtetni. ▽

PLUSZINFÓ

computerworld.hu/linkek

PÉNZKERESŐK

Azoknak, akik nemcsak keresni,
hanem találni is akarnak

Azoknak, akik Google keresőt
használnak, és többet akarnak

Azoknak, akik célirányosan
keresik az üzleti tudást

Azoknak, akik elveszték
az e-kereskedés jogi útvesztőjében

Az első konferencia a **Google titkairól**
és üzleti lehetőségeiről!

PC WORLD
KONFERENCIA

2007. szeptember 27.
Bank **Center**

Jelentkezés és program:
konferencia.computerworld.hu

Platina Partner:

Gold Partner:

Médiatámogatók:

e-GOVERNMENT

Melléklet

A Computerworld e-Government melléklet megjelenését hirdetőink támogatták.

Elkészítésében közreműködtek: Bojta János, Trautmann Balázs szerkesztő, Egyed Zsóka olvasószerkesztő, Berényi Teréz tördelőszerkesztő.

Felelős kiadó: Bíró István, az IDG Magyarország Lapkiadó Kft. ügyvezetője.

VAGYON LETT AZ ADATBÓL

Nem vállalkozik könnyű feladatra az önkormányzat, amely adatvagyonának hasznosítását tervezi. A jogszabályi buktatók, az adatformátumok sokszínűsége, a szigetrendszerek összekapcsolása komoly kihívást jelent.

28. oldal ►

Összeállította:
**TRAUTMANN
BALÁZS**

Amikor az adat vagyon

...de hogyan lehet ezt hasznosítani?

Bevezetesként talán érdemes megemlíteni, hogy a tapasztalat szerint a magánszektor sem kezeli ezt a kérdést megfelelően, de helyzetünkben adódóan mi most csak a közigazgatás oldaláról vizsgáljuk ezt a problémakört.

Mindjárt az elején le kell szögezni két dolgot: egyrészt az adatvagyon hasznosítása jogszabályok alapján is kötelező a közigazgatáson belül, másrészt nem csak üzleti szempontok alapján kell foglalkozni ezzel az ügygel. Aki meglepődik az első megállapításon, annak figyelmebe ajánlom az alábbiakat: egyrészt a közigazgatási szervezetekben (államigazgatás, illetve önkormányzatok) alapvető köteletség a közvagyonnal való eredményes gazdálkodás, másrészt a köztisztviselőknek kötelező a közadatok megfelelő hatékonysággal elérhetővé tenni a magánszemélyként vagy vállalkozóként megjelenő állampolgárok számára.

Ügyelni a részletekre!

Veszélyes felső vezetői hozzáállás, ha a feladatok globális megfogalmazása után a részletek már technikai (döntően informatika) ügynek tekinthetők. Ez hibás elképzelés, mivel végrehajtás során hoznak döntést a két legfontosabb kérdésben: milyen adatokat vonunk be a hasznosításba, és kinek adunk hozzáférést az adatokhoz.

Ha igazán komolyan vesszük a jogszabályban leírtakat, és ténylegesen a polgárok javát (ezen belül a gazdasági hatékonyságnövelést) akarjuk szolgálni, akkor érdemes az alábbiakban részletezett néhány alapelvet végig-

gondolnunk és betartanunk. Ezek intézményi szintű, őszinte és racionális megválaszolása nélkül nem érdemes belevágni adatvagyon-gazdálkodási projektbe.

Az alapok

Négy kérdésre keressük tehát a választ: Vagyon-e az adat? Hogyan lesz az? Kinek hozzon hasznot az adat? Tudunk-e, és akarunk-e az adatvagyonnal gazdálkodni?

Az első kérdésre még viszonylag könnyű választ adni. Önmagában nem minden adat tekinthető vagyonnak, de bizonyos adatok megfelelő rendezettségben már vagyonnak minősíthetők. Ez a minősítés persze kötelezettségeket (nyilvántartás, védelem, hozzáférés-szabályozás stb.) is ró a tulajdonosra, egyben jogot és lehetőséget is ad a vagyonként való hasznosításra.

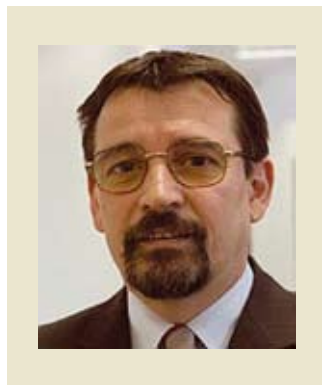
És itt már el is értünk a második kérdéshez, mert az első lépést azonosítottuk a „vagyonná válás” folyamatában. A pontos és részletes nyilvántartás elengedhetetlen az adatok vagyonná minősítéséhez. Ez jelenti többek között az adatok tar-

talmának, hitelességének és frissességének pontos meghatározását és e tulajdonságok hosszú távon való fenntartását.

Ez utóbbihoz szükséges a már említett védelem, hozzáférés-szabályozás, a kezelési jogkörök (pl. a folyamatos karbantartás!) szabályozása. Az adatok feltérképezése, adatszótár szintű leírásának elkészítése hosszú, fáradságos és jelentős pénzforrást igénylő feladat, ennek megfelelően csak alapos tervezés után érdemes belefogni. Ha fontos szempont az intézményen belül az üzleti eredményesség, tehát a befektetett összeg megtérülésének ideje, akkor a tervezés fázisában érdemes külső (szállító független) tanácsadók segítségét igénybe venni.

Kinek fűtyül a rigó?

A harmadik kérdésre – hogy kinek hozzon hasznot az adat? – a választ többféle módon lehet megfogalmazni, én a gyakorlatias megközelítést követem. Legyen hasznos annak, aki a döntést hozza, a pénzt befekteti, tehát az

önkormányzatnak, és az eredmények között jelenjen meg a választói megelégedettsége mint politikai haszon. A fenntarthatóság révén hozzon közvetlen anyagi hasznot a működtető intézménynek (hivatalnak, minisztériumnak stb.), hiszen a költségvetési lehetőségek egyre szűkülnek, ezért azok

a rendszerek működőképeseke, amelyek üzleti szempontból önfenntartók, emellett mérhető módon jelenjen meg a haszon a magánszemélyeknél és vállalkozásoknál, azoknál, akik az információt felhasználják.

És végül, ha őszintén szembe akarunk nézni a valósággal, akkor nem kerülhetjük meg az utolsó kérdést: tudunk-e és akarunk-e az adatvagyonnal gazdálkodni? Nagyon érdekes az a helyzetkép, ami az intézményekben sok időt eltöltött külső tanácsadó előtt feltárul. Sok a baj: ez még járatlan út, nincsenek kiérlelt, bevált megoldások, kevés a szakértő, a projekt is drága, és a feladat újdonsága miatt nem térül meg rövid távon, így nagy a projekt kockázata.

A fentebb feltett kérdésre a válasz a következő: a magyar közigazgatáson belül (a kivételektől eltekintve) nem tudunk, és éppen ezért nem is nagyon akarunk az adatvagyonnal gazdálkodni. Ennek megfelelően véleményem szerint az első lépés a megoldás felé a „tudás” megszerzése lehet, és e gondolat jegyében választottuk a hónap témájául az adatvagyon-hasznosítás témakörét.

Remélem, hogy az itt kapott információk (javaslatok, ötletek, figyelmeztetések stb.) előnyös indulási helyzetet teremtenek azoknak a vezetőknek akik egyrészt a vonatkozó jogszabályok betartása, másrészt az intézmény előtt álló lehetőségek kihasználása érdekében már lépni szeretnének adatvagyonuk feltérképezése és későbbi hasznosítása területén. Ha a témával kapcsolatban kérdésük vagy konkrét problémájuk merülne fel, kérem önöket, keressenek meg a megadott e-mail címen vagy a szerkesztőségen keresztül. Minden megkeresésre személyesen válaszolok.

A cikkekben leírtak konkrét hasznosíthatóságának és az őszi konferencián való személyes találkozás reményében ajánlom olvasóinknak az augusztusi e-Government mellékletet. ▼

Bojta János
AAM Tanácsadó Zrt.
bojta.janos@aam.hu

ADATVAGYON

A közszeaktor adatvagyonának másodlagos hasznosítása

Az unió tagállamaiban már 2000-ben elkezdődött az e-kormányzás és e-közigazgatás bevezetése, elterjesztése, vagyis „az infokommunikációs eszközök csatásorba állítása a jobb kormányzás érdekében” – írja Varga Csaba a Polgári Szemlében [írta: Nagy Adrienn]

Enek kapcsán gondolnunk kell arra, hogy a közszeaktorban felhalmozott információknak különösen nagy jelentőségük van az Európai Unió tagországi számára a belső piac működésében, az áruk, szolgáltatások és a személyek szabad áramlásának kérdésében. Az adatokhoz való hozzáférés az Európai Unió versenyképességének egyik elengedhetetlen feltétele, főleg ha tudjuk, hogy az unió a közszeaktor információihoz való hozzáférés területén komoly versenyhátrányban van az Egyesült Államokkal szemben.

Az iparág kínálati oldalának egyik kulcsszereplője a közszeaktor, illetve annak intézményei. Mint arra uniós kutatások is rámutattak, már a 2000-es évek elején a közszeaktor információi tették ki az elektronikus kereskedelem adatállományának 15–25 százalékát (eEurope 2002, 2001, 4.). A közszeaktor adatvagyonra egy olyan növekedési potenciál, amelynek kihasználását ösztönözni kell.

A közszeaktor értelmezése

Már annak meghatározása sem egyszerű, hogy mit is értünk közszeaktoron, mindazonáltal a jogi terminológiában és az erről folytatott vitákban három megközelítés kristályosodott ki (Grünbuch 1998). A továbbiakban azt a definíciót fogadjuk el, amely az Európai Bizottság Információs Társadalom Főigazgatósága által kiadott „A közszeaktor adatvagyonának hasznosítására kialakítandó keretek” című munkanyagában található. Eszerint: „A közszeaktor szervezetei közé tartoznak a központi, állami, regionális és helyi államháztartási szervezetek, a közjog által szabályozott szervezetek, valamint az egy vagy több államháztartási szervezetről vagy a közjog által szabályozott szervezetről létrejött egyesülés.”

A közszeaktor adatvagyon

A közszeaktor adatvagyonán a továbbiakban a közszeaktor intézményeihez begyűjtött, illetve az általuk begyűjtött adatokat, információkat értjük, függetlenül attól, hogy ezek milyen adathordozón állnak rendelkezésre.

A közszeaktor információit különböző kritériumok szerint több csoportba sorolhatjuk (Grünbuch 1998, 12). Egyrészt megkülönböztethetünk közigazgatási (törvények, bírósági ítéletek, parlamenti döntések stb.) és egyéb, a közigazgatás intézményei által, működésük során gyűjtött információkat.

Másfajta megközelítéssel, a szerint is különbséget tehetünk kiemelten közérdekű, illetve nem kiemelten közérdekű adatok között, hogy az adott információ széles körben – ide tartoznak például a parlamenti döntések –, vagy csak kisebb csoportok számára bír kiemelkedő fontossággal.

Végül potenciális gazdasági értékük alapján is osztályozhatjuk a közszeaktor információit. Cikkünk szempontjából talán ez a csoportosítás a legrelevánsabb. Ebből a szempontból a földrajzi, közlekedési és üzleti információk azok, amelyek kiemelkedő jelentőségű-

ek. A földrajzi információk üzleti célú hasznosítása példának okáért a gépjárművekben használt GPS kialakításánál képzelhető el (eEurope 2002 2001, 4).

Az adatvagyon másodlagos hasznosítása

Az adatvagyon másodlagos, üzleti célú hasznosítása kapcsán érdemes figyelmet szentelni annak, hogy párhuzamos adatgyűjtés kiküszöbölése mind az adatszolgáltatók, mind az adatfelhasználók számára kedvező.

A vállalkozások esetében a közszeaktor adatvagyonából felhasznált információkhoz való hozzáféréstől származó haszon elviekben a beszerzési költségekben elért megtakarítással válik

mérhetővé (Hüttl 2002, 744). A hozzáférés díjának meghatározására vonatkozóan az unió azt javasolja, hogy a nyers adatok esetén a díj csupán a terjesztés határköltségét fedezze, az értéknövelő szolgáltatásokért azonban már felszámíthatók díjak, illetve bizonyos adattípusokat a közszeaktor is piaci feltételekkel értékesíthet – különösen akkor, ha az az adatgyűjtés számára is költségekkel jár. Ilyen piaci jellegű információs termék lehet például a meteorológiai adatbázis. „Az általános gyakorlat szerint a közérdekű adatokat tartalmazó nyomtatott dokumentumok – szintje kivétel nélkül – ingyenesek, az adatbázisokhoz való hozzáféréskor – nagy tömegű adat lekérése esetén – a szolgáltatásért méltányos díj kérhető” (Hüttl 2002, 737). Szükséges persze, hogy az ármegethatóság adekvát és transzparens legyen.

Az adatvagyon a versenyképesség szolgálatában

A közinformációk másodlagos hasznosítására vonatkozó keretek kialakítása, az adatok digitalizálása a jobb hozzáférhetőség érdekében különösen fontos lehet a tartalomfelhasználók oldalán álló 26 millió uniós kis- és középvállalkozás számára. Magyarországon és közvetlen földrajzi környezetében a versenyszféra három foglalkoztatottja közül kettő kis- vagy középvállalkozásnál dolgozik (Kállay-Imreh 2004, 21), az újonnan induló vállalkozások többsége – méretét tekintve – ebbe a kategóriába tartozik. A foglalkoztatás mellett a jövedelemtermelésből és az exportból is jelentős részt teljesítenek. Ennek ellenére ezek a vállalkozások a GDP-ből csak 45 százalékban (Programkiegészítő dokumentum 2004, 26) részesednek. Fontos, hogy a kistélepeleken lévő kis- és középvállalkozások, egyéni vállalkozók és östermelők se maradjanak ki az információs folyamatokból, és a gazdasági lehetőségekre való megfelelő idejű reagálásból. A digitális adatkezelés és az adatok integrálása erre is megoldást szolgáltathat.

Az önkormányzati internetportálok, elektronikus ügyfélszolgálati rendszerek, adat- és információs szolgáltatók fejlesztése – mind a központi kormányzat, mind a helyi önkormányzatok

szintjén – biztosíthatja a vállalkozások számára is az ügyfélbarát elektronikus ügyintézés. Ezek az eszközök teljes körű interaktivitást is kínálnak, sokrétű hasznosítási lehetőséggel. A szolgáltató helyi önkormányzat, illetve az ügyfélbarát ügyintézéshez elengedhetetlen háttér megteremtése ekképpen mind versenyképességük szolgálatába állítható.

Az adatvagyonhoz való hozzáférés hozzájárulhat a biztonságos üzleti környezet megteremtéséhez, az üzleti bizalom fejlődéséhez. A kis- és középvállalatok a nagyvállalatokkal szemben fennálló versenyhátrányukat együttműködések kialakításával csökkenthetik, mivel méretüknél fogva

a sikeres piaci helytálláshoz szükséges egyes tevékenységek megszervezésére sokszor nem képesek. És az üzleti kapcsolatok, folyamatok elektronikus útra terelése pedig már nem lehetősékként jelentkezik, hanem minimális elvárás az információs gazdaságban.

Hivatkozott irodalom

eEurope 2002: Schaffung europäischer Rahmenbedingungen für die Nutzung der Informationen des öffentlichen Sektors. Kommission der Europäischen Gemeinschaften KOM (2001) 607 final, Brüsszel.

Elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv (2002). Az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa 2002/58/EK 2002. július 12., Brüsszel.

Hüttl A. (2002) A közszeaktor adatvagyon: Hozzáférés és hasznosítás. – Statisztikai Szemle (80. évfolyam), 8. szám, 733–751. o.

Informationen des öffentlichen Sektors – eine Schlüsselressource für Europa, Grünbuch über die Informationen des öffentlichen Sektors in der Informationsgesellschaft. – Europäische Kommission KOM(1998)585. Brüsszel.

Kállay L.– Imreh Sz. (2004) A kis- és középvállalkozás-fejlesztés gazdaságtana, Aula Kiadó, Budapest.

Programkiegészítő dokumentum – Gazdasági Versenyképesség Operatív Program 2004–2006. A GVOP Monitoring Bizottság 2004. december 14-i ülésén jóváhagyott változat (2004). Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, Budapest.

Varga Csaba: Az állam és a közigazgatás új elmélete, Polgári Szemle, 2006. március – 2. évfolyam, 3. szám. ▀

Nagy Adrienn
munkatárs
PBS
International Kft.

VAGYON LETT AZ ADATBÓL

Egy komolyan vett projekt

Szerencsés helyzetben van Újbuda Önkormányzata – mondta Ficsor Csaba, a KÖR 2004 Kht. informatikai igazgatója: a XI. kerület Újbuda Önkormányzatának vezetése komolyan vette, és teljes mértékben támogatta az adatvagyon-kezelési feladatokat. Az önkormányzat a GVOP 4.3.2-es, az Önkormányzati adatvagyon másodlagos hasznosításáról szóló pályázat segítségével tárta fel és rendszerezte a különböző szervezeteknél, egységeknél felhalmozódott adathalmazokat.

Nem véletlen az adathalmaz kifejezés: az önkormányzat hivatalainak egyes osztályai, az önkormányzathoz tartozó intézmények, egységek meglehetősen sokféle adatrögzítési és -használati módszereket alkalmaztak. A hagyományos, papíralapú adattárolástól az Excel-táblázaton át a saját, szigetzerű fejlesztés adatbázisán keresztül a komolyabb, akkreditált rendszerekig sokféle formában volt megtalálható az az adathalmaz, amelyet fel kellett dolgozni, egységesítve és rendszerezve az adatokat. Ficsor Csaba hangsúlyozta: az adatok feldolgozása valóságos célja volt a projektnek, nem csak egy kirakatcél, amely csupán a pályázat támogatási összegének elnyerésére szolgált. A polgármester, a jegyző és a különböző osztályok vezetői valóban érzékelték, hogy az önkormányzat birtokában lévő adatvagyon hasznosíthatósága informatikai eszközök nélkül borzasztóan nehéz. A vezetői információs rendszerek, amelyeknek az adatvagyon hasznosításának eredményeit kell megmutatniuk, papíralapon igencsak nehézkesen tudnak működni.

Célok definiálva

Az adatvagyon hasznosításának azonban több célja is volt. Egyrészt említendő az állampolgárok, vállalkozások, az önkormányzat ügyfeleinek tájékoztatása, információkkal való ellátása. Az önkormányzat nem titkolt célja, hogy ennek segítségével a kerület polgárai érdeklődőbbek, vállalkozásaik sikeresebbek legyenek, érezzék azt, hogy megpróbálják őket tájékoztatni. Az is fontos cél volt, hogy az ügymenetek lebonyolítását egyszerűsítsék azzal, hogy az egyszerű már rögzített, rendelkezésre álló adatokat felhasználják, és ne kelljen azokat újra elkérni, rögzíteni. Ezzel kiesik egy

hibalehetőség, hiszen az adatok újrafelvételek nem zárható ki teljesen az elírás, a hibás rögzítés sem.

A rendezett, feldolgozott adat számszerűsíthető értéket is képvisel, és ekkor válik igazából mérhető és kifejezhető vagyonná. Az adatvagyon pontos felmérésével és rendezésével a működési költségek csökkentésére is lehetőség nyílik, így az önkormányzat ügyintézőse költségkímélőbbé válhat.

A gyakorlatban a GVOP által támogatott adatvagyon-hasznosítási projekt végrehajtása nem bizonyult könnyű feladatnak. Már az adatok azonosítása is nagyon komoly feladatokat adott, hiszen rengeteg elszigetelt adathalmazt kellett összegyűjteni – ezekből meglehetősen sokat találtak. Közülük meglepően kevés volt papíralapú. Ennek az volt az oka, hogy számos kisebb nyilvántartás, helyi adatgyűjtés történt már,

hiszen az ügymenetek informatikai támogatásának ötlete sok vezető és munkatárs fejében megfordult már. Ennek eredményeként sok kisebb szigetrendszer, alkalmazás vagy egészen egyszerűen egy komplexebb Excel-táblázat jött létre, amelyeket vagy a helyi informatikusok, vagy külső szakértők hoztak létre. Az adatbázisok, adathalmazok közül ki kellett választani azokat, amelyek feldolgozásra szorultak. A feldolgozás során arra különösen kellett ügyelni, hogy az eredmény, legyen az akár egy egyszerű hiba kö-

vetkezménye is, ne teremtse lehetőséget a visszaélésre. Fontos, hogy minden lekérdezés, adatfeldolgozás csak a jogszabályoknak megfelelő módon történjen. Az egyszerűbb adatbázisok, fájlok esetén, a megfelelő felhasználói jogosultságok beállításával és kontrolljával aránylag egyszerűen megoldható akár a személyes adatok védelme is. A na-

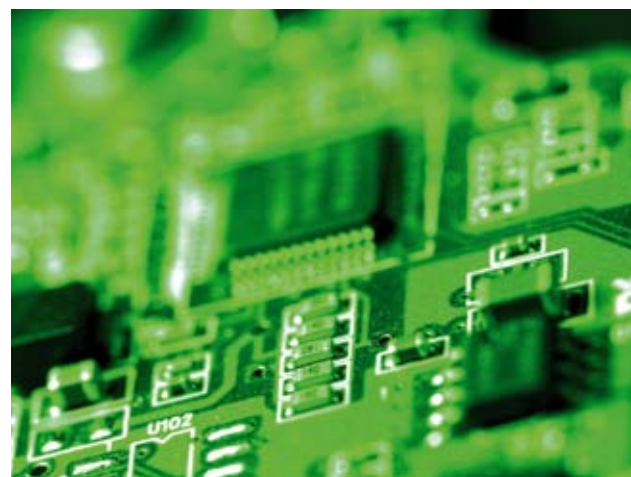
gyobb rendszereknél olyan informatikai megoldásokat kellett alkalmazni, amelyek megátolják a jogosulatlan hozzáféréseket és összevetéseket. Ez nem azt jelenti, hogy sosem lehet semmit sem összekötni: komoly jogászai munka volt a jogszabályoknak megfelelő elérhetőségek és összerendelések bonyolult rendszerének kialakítása. Az ügyintéző csak azokat az adatokat érheti el, amelyek az adott ügyben vagy információszerezésben relevánsak. Természetesen minden, az adatvagyon részét képező adat megtekinthető és használható – hiszen csak így lesz hasznosítható érték egy adat –, de ehhez egyrészt a megfelelő jogosultságokkal kell rendelkeznie a felhasználónak, másrészt biztosítani kell azt is, hogy az adatok megtekinté-

is, hogy miért is tárolják az adott információkat és annak milyen jogi vonatkozásai vannak.

Ez a tevékenység tette ki a szellemi munka igen nagy hányadát. A projekt során eleve két rendszert építettek ki. Az első rendszer feladata az adatgyűjtés volt, míg egy másik rendszer végzi az összegyűjtött adatok elemzését. Ez utóbbi rendszernek különböző sémákat lehet megadni, amelyekkel dolgozva megtörténik a kinyert adatok azonosítása, elhelyezése, rendszerezése, illetve a jogi és a biztonsági követelményeknek is megfelelő tárolása. A központi adatbázis új, rendezett struktúrában, az adatbázis-kezelési elveknek megfelelően épül fel, így az adatszerkezetek azonosíthatóan működnek, az

adatok konzisztensen tárolhatók, s ténylegesen is megvalósul az adatintegráció. Lehetőség van a több példányban létező adatok szűrésére is.

Nem történt meg még minden adat megtisztítása, hiszen ez óriási anyagi és munkaerő-ráfordítást igényelne. Az adatokat egyfajta „just-in-ti-

séből, felhasználásából nem lehet olyan következtetéseket levonni, amelyek nem az adott ügryhöz szükségesek.

Az adat azonban csak akkor használható, ha el is érhető. A szigetrendszerek, különböző adatforrások eltérő adatformátumainak, -szerkezeteinek feldolgozása igazán nehéz feladatot adott. A problémát nem is igazán az adatformátumok okozták, hiszen az egyes ismert és szabványos formátumok megfelelő alkalmazásokkal aránylag könnyen elérhetőek és kezelhetőek voltak. Sokkal nagyobb gond volt az adatok időnként jelentősen eltérő szerkezete és ezek feldolgozása, normalizálása. A küzdelemben igyekeztek bevonni azokat a szakembereket, akik az egyes szigetrendszereket, az ott alkalmazott adatszerkezetet annak idején megalkották, üzemeltették. Nem maradhattak ki a rendszereket jelenleg is használó kollégák sem, hiszen ők az adatok egy szűk köréből már tudnak információt adni arra vonatkozóan, hogy ezek mire is vonatkoznak, s hogy az adott adathalmazhoz hogyan is kellene hozzányúlni. Minden esetben vizsgálni kellett azt

me” rendszerben kezelik: azt az adatot, adatbázist tisztítják meg, amelyet valóban használnak. Így folyamatosan bővül a valamennyi szempont szerint rendezett adatok köre, és a költségek is kordában tarthatók.

Kell egy csapat

Nem volt egyszerű a közbeszerzési eljárás során kiválasztani a nyertes fővállalkozót: csak megfelelően stabil, erős, a hazai adatkezelési piac meghatározó szereplőjeként ismert megoldásszállítók jöhettek szóba. Fontos szempont volt, hogy a cég rendelkezésére álljon a megfelelő és a projekthez felszabadítható, szabadon bevonható szakembergárda is, amely kellően motivált a feladat megoldásához. Ficsor Csaba szerint csak akkor lehet sikeres egy ilyen volumenű projekt, ha a fejlesztői, szállítói oldal szakemberei is pontosan tudják és érzik (hiszen nem elhanyagolható az intuíció, ötletgazdagság szerepe sem), hogy mi a projekt célja, mit akar vele elérni az önkormányzat. A XI. kerületi önkormányzat pályázatán a Magyar Telekom Rt. lett a nyertes fővállalkozó. ▀

Ficsor Csaba
Informatikai
igazgató
KÖR 2004 Kht.

HASZNÁLHATÓ ADATVAGYON

Rendezett értékek

Változatos minőségű adatok sokféle formátumban és a különböző adatbázis-kezelő alkalmazásokban vannak elrejtve. A szigetszerű rendszerek örökségét nem könnyű leküzdeni, legyen szó akár a legnagyobb közfeladatot ellátó szervekről is.

Az öt éve alakult eGov Tanácsadó-Kft. elsősorban az elektronikus közigazgatás és a jog határterületén segíti, kalauzolja ügyfeleit. Ügyfelei között többféle, különböző méretű, különböző közfeladatot ellátó szerv is megtalálható, így a cég jól ismeri a hazai elektronikus közigazgatás fejlődését, gondjait, s az itt keletkező adatvagyon hasznosításának kérdéseit.

– Az elektronikus közigazgatás természetesen csak a jog által megszabott keretek között működik, így a jognak az informatikával együtt alapvető szerepe van az e-kormányzat működtetésében – mondta *Sikolya Zsolt*, a cég vezető tanácsadója. A közigazgatás hatékonyságának elősegítése, a szolgáltatásorientált és ügyfélbarát működés kiteljesítése fontos és sokat emlegetett feladat, amelynek egyik alapja az adatok elektronikus felvétele és kezelése, illetve a már meglévő adatvagyon minél magasabb fokú kihasználása.

Amikor egy önkormányzat azt vizsgálja, hogy az informatika segítségével milyen feladatokat tudna könnyebben, jobban, hatékonyabban ellátni, akkor a törvényi kötelezettségekre (így például a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló szabályozásra vagy az elektronikus információszabadság előírásaira) is figyelemmel kell lennie. *Sikolya Zsolt* tapasztalatai szerint a minisztériumok például komolyan veszik ezeket a jogszabályi kötelezettségeket. Azt azonban nem minden intézmény esetében lehet nyugodt szívvel állítani, hogy valódi lelkesedéssel, az információszabadság alapjogának fontosságát átérzve oldanák meg az ezzel járó feladataikat.

A minisztériumok és más hivatalok mentségére elmondható, hogy a jogszabályok sem teljesek és nem is egyértelműek minden esetben. Erről adatvédelmi biztos állásfoglalások is tanúsíthatnak, de az is igaz, hogy tökéletes jogszabály sem létezik. Ugyanakkor a jogalkotói hiányosságokat akár pótolni is lehetne, ez azonban már csak az intézményeken múlik. Az adatvédelmi biztos csak ajánlani tudta, hogy az egyes intézmények a törvényekben elő-

írt minimális szolgáltatási szintekhez, adatközlési kötelezettségekhez képest többszolgáltatást kínáljanak. Különösen nehéz helyzetben vannak az önkormányzatok, mivel itt rengeteg különböző feladatot kell napi szinten ellátni, nagyon sokféle adatot kezelnek, így erősen változó, hogy melyik önkormányzat esetén mennyi energia és pénz jut az adatvagyon felhasználására, kezelésére, a kötelező adatszolgáltatások optimális megoldására.

A képet tovább árnyalja az adatvagyon kialakulása és milyensége is. Az önkormányzatoknál, közfeladatot ellátó szervezeteknél felhalmozódó adatvagyon általában valamilyen közigazgatási feladat ellátása során keletkezik. A feladatok ellátása céljából az egyes intézmények valamilyen, a saját feladataik ellátásához szükséges módon rendszerezik, szervezik adatbázisba, és használják fel a keletkező adatokat. Az azonban egyáltalán nem biztos, hogy a nyilvánosság, illetve a külső szakmai felhasználók számára is pont a hivatalok által használt formátumú adattömeg a

A felhasználóknak fontos a kereshetőség,

legcélszerűbb, hiszen ebben az adatok az ügyintézési eljárásoknak leginkább megfelelő, esetenként nyers formában található meg. Ahhoz, hogy ezeket az adatokat a nyilvánosság, az állampolgárok által is könnyen használható formában tegyék elérhetővé, pluszenergiát és pluszköltséget kell(ene) valakinek ráfordítania. A felhasználóknak fontos a kereshetőség, az egyes, egymáshoz kapcsolódó adatok közötti kapcsolat és átjárhatóság megteremtése. Az ilyen elvárások megfelelő publikálása viszont általában nem tekinthető az említett hivatalok alapértelmezett feladatának, hiszen ez nem szerepel a közérdekű adatokról szóló általános törvényi szabályozásban. Vannak egyes területek, ahol ez törvényi kötelezettség, itt említhető a hatályos jogszabályok mindenki számára

ra elérhető publikálása. Itt pontosan meghatározták azokat az „állampolgárbarát” szolgáltatásokat (egyszerű szerkezet, kereshetőség), amelyek az egyszerű adatszolgáltatáshoz képest jelentős pluszértéket képviselnek.

Ha ilyen értéknovelt szolgáltatások kialakítására közpénzt fektetnek be, akkor jogos követelmény, hogy ez a befektetés meg is térüljön. Ezek már fizetős szolgáltatások is lehetnek, hiszen a felhasználó a kötelezettségekhez képest értéknovelt szolgáltatásokat kap. Kérdés azonban az, hogy mennyire feladata egy közszolgáltatást ellátó hivatalnak az ilyen, egyértelműen üzleti alapokon álló szolgáltatás kifejlesztése és értékesítése, vagy inkább ezt egy piacorientált, a közadatok feldolgozásában fantáziát és üzletet látó vállalkozás végezze.

Külön kell választani a már említett nyers, valamelyik közfeladat ellátása során keletkezett adatokat és ezek adatbázisba szervezett, feldolgozott, értéknovelt szolgáltatásokkal kínált változatát. A költségvetési szervek feladata elsősorban az, hogy a jogszabályok által előírt feladataikat ellássák, illetve az e tevékenység során keletkezett közérdekű adatokat elérhetővé tegyék, de általában nem az ő feladatuk az adatvagyon értéknovelt jellegű kihasználása, a külső igényekhez igazodó, jól szervezett adatbázisok üzemeltetése.

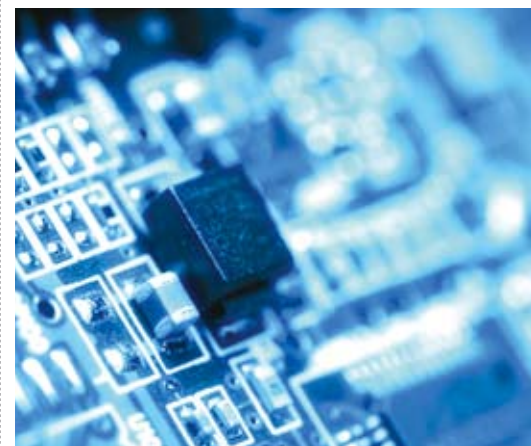
A közadatvagyon hasznosításának jogszabályi alapja is van, hiszen a közadatok közös vagyont képeznek, amelyet mindenki szabadon felhasználhat. Érthető módon felmerülhet az az elvá-

az egyes, egymáshoz kapcsolódó adatok közötti kapcsolat és átjárhatóság megteremtése.

rás is, hogy ezt az adatvagyon a közigazgatás szereplői ténylegesen hatékonyan hasznosítsák, s annak hasznosításából ne egy harmadik, külső cég nyerjen ki profitot, hanem az adatokat szolgáló szervezet (is). – A kérdésnek azonban két oldala van – tette hozzá *Kovács Tamás* vezető tanácsadó. – Ha politikai-gazdasági szempontból nézzük, akkor valóban olyan, gazdasági értékkel bíró adatokról van szó, amelyek piaci alapon jelentős hasznot tudnak hajtani. Érthető tehát, ha kritika fogalmazódik meg, amelyben az adatvagyon gazdasági hasznosításának elmaradását a közigazgatás működésének alacsony gazdasági hatékonyságával kötik össze.

Ugyanez a kérdés azonban másként is megfogalmazható: keletkezhet-e ál-

lami bevétel, elvárható-e haszon közérdekű adatok rendelkezésre bocsátásából? Ha ebből a szempontból vizsgáljuk a kérdést, egyértelmű, hogy az állam ezért a „szolgáltatásért” jelentős bevételt nem realizálhat – eltekintve az EU-ban is elfogadott és alkalmazott, ésszerű, elfogadható költségtérítéstől. Az Európai Unió vonatkozó irányelve sem az adatok

vagyonként való hasznosítása, hanem az állampolgárok információs alapjogai felől közelíti meg a kérdést, és ennek megfelelően kizárja az ilyen értelemben vett hasznosítást. *Kovács Tamás* szerint ez a filozófia az, amelyet Magyarországon a jövőben is követni kell, a gazdasági hasznosítás semmiképpen sem csorbíthatja az állampolgárok közérdekű adatokhoz való hozzáféréseinek jogát.

Az adatvagyon emellett csak akkor lehet valódi gazdasági érték, ha az adat pontos és naprakész. Ez nem mindig egyszerű feladat. Az új adatok ma már részben vagy egészben elektronikus formában keletkeznek; a régebbi adatbázisokból érkező adatokkal azonban sok gond lehet, csakúgy, mint a régi, papíralapú ügyiratok digitalizálásával nyert adatbázisokkal. Ezek kitisztítása, a már elavult adatok „kigyomlálása”, az adatbázisok megfelelő adatformátumra alakítása gyakran meghaladja az egyes közigazgatási szervek teljesítőképességét, így az állampolgárok a régi hibás vagy már elavult adatokra alapozott eljárásokkal is találkozhatnak.

Szintén felmerül a különböző adatbázisok összekapcsolhatóságának kérdése. *Sikolya Zsolt* szerint a személyes adatokat nem tartalmazó adatbázisok összekapcsolása, és ezáltal az adatvagyon értékének többszörözése jogilag lényegesen kevésbé problémás, mint a személyes adatokat tartalmazó adatbázisoké. Ugyanakkor persze itt is felbukkanhatnak akadályok, ideértve a különböző, titkosnak minősíthető adatokat, mint például az üzleti vagy adótitkot képező információkat. ▀

AZ ÖNKORMÁNYZATI ADATVAGYON TERMÉSZETE

Adatvagyon önkormányzati kezekben

A központi költségvetés legnagyobb elosztórendszerét az önkormányzati szektor alkotja. Az önkormányzatok költségvetésében a saját bevétel aránya rendszerint alacsony.

Az önkormányzatok működését, jogszabályokban meghatározott feladataik ellátását ezért többfajta, központi költségvetésből származó pénzügyi forrás segíti (kötelező feladatok ellátásának fedezete, címzett támogatások, ÖNHIKI segély stb.). A pénzügyi erőforrások pályázati úton való allokálása során a korábbi évekhez képest több lehetőséggel (EU-s társfinanszírozású, EU-s, illetve hazai pályázatokkal) rendelkeznek az önkormányzatok.

Az önkormányzatok számára potenciálisan rendelkezésre álló anyagi erőforrások körének bővülése, a beruházások növekvő mérete, valamint a területi centralizáción alapuló fejlesztések szükségessége teszik a stratégiai tervezésre épülő döntés-előkészítést és felügyeletet, illetve ellenőrzést a közigazgatás valamennyi szintjén. Az önkormányzati szektort érintő kormányzati (országgyűlési, kormány vagy tárca szintű) döntések többségéhez (a lokálishoz hasonlóan) – a hatékony előkészítés és az eredményes végrehajtás érdekében – pontos adatokra, információkra van szükség.

Adatutak

A primer adatok lokális (területi, kistérségi) szinten keletkeznek, itt gyűjtik és előzetes feldolgozásukat is itt végzik. Az adatok értékelése, a szekunder adatok (adatbázisok, metaadatok), információk, tudás (relációs adatbázisok, VIR, MI stb.) előállítását és ellenőrzését részben állami (központi, regionális) szinten történik. A lokális szereplők a kétirányú adatszolgáltatás elvi és technikai feltételei alapján, a visszacsatolás során az eredetihez képest mennyiségben és minőségben fejlettebb adatbázisokat, információkat tudnak felhasználni – már a lokális tervezéshez is. Ilyen módon teljesülnek az adatok egyszeri feldolgozásának és többszintű (többcélú) felhasználásának elvárásai.

Az adatszolgáltatás csatornáit indokolt esetben túlléphetik a közigazgatás kereteit is: a vállalkozások, a civil-

szektor és az állampolgárok egyaránt mint felhasználók jelentkezhetnek ennek a rendszernek a nyilvános alrendszereiben.

A kialakítás feltételrendszere kettős: jogszabályalkotás, illetve az információs társadalom vívmányainak kiterjesztése, technikai-technológiai fejlesztések. Önkormányzati szinten a primer adatok előállításához legfontosabb feltétel a rendelkezésre álló adatállományok átalakítása integrált adatbázisokká. Ezzel az adatmigráció és a frissítés feltételei is megteremtődnek. Központi közigazgatási szinten a szekunder adatok, illetve az információk előállításához legfontosabb feltétel a monitoring rendszerek kialakítása, míg a visszacsatoláshoz (illetve a többszintű felhasználás lehetőségének megteremtéséhez és kihasználásához) legfontosabb feltétel a

központi és területi szintű IT-alapú interfészek kiépítése.

Támogatása jövőben

A GVOP Információs társadalom fejlesztése prioritás 4.3.2. komponense – az önkormányzati adatvagyon másodlagos felhasználásának támogatása – pályázati felhívásának elsődleges célja az volt, hogy az önkormányzatoknál már rendelkezésre álló, illetve folyamatosan keletkező és előállított adatok minél inkább nyilvánossá és piacképes terméké válhassanak. (A „másodlagos felhasználás” szakkifejezés jelenti az adatok „árúként” való kezelhetőségét.) A pályázat gyakorlatilag ennek a célnak a megvalósításához szükséges számítástechnikai és informatikai fejlesztések támogatását szolgálta. Amíg a számítástechnikai fejlesztések a szükséges műszaki infrastruktúra beruházását érintették (szerverek, személyi számítógépek, adatbázis-kezelő alkalmazások, illetve egyéb szoftverek), addig az informatikai fejlesztések az önkormányzatok adatainak és adattárolásának minőségi javulását (adattisztítás, adatmigráció, adatintegráció, adatbázisok logikai modelljének tervezése, adatfrissítés eljárásai stb.)

támogatták. A pályázat másodlagos céljaként a piacképesített adatok (vagyis gondozott, pontos, gyorsan elérhető primer és szekunder információk) értékesítési eljárásainak kidolgozása volt. A pályázat kiírója (a korábbi Informatikai és Hírközlési Minisztérium) azt várta még ettől a komponenstől, hogy az önkormányzatok adataik értékesítésével olyan többletbevételre tehetnek szert, amelyet később visszaforgathatnak az elektronikus önkormányzat műszaki eszközeinek működtetési költségeinek fedezetéül szolgáló forrásokba. A célzott vevőkör a kis- és középvállalkozások voltak.

A GVOP 4.3. intézkedés valamennyi pályázati programjának végleges szakmai véleményezése a fejlesztési projektek teljes befejezése után történik, az ehhez kapcsolódó értékelések ezért most is folyamatban vannak. A már ismert és befejezett projektek eredményei azt mutatják, hogy az önkormányzati adatvagyon minőségi fejlődéséhez szükséges műszaki fejlesztések a pályázati kiírásban megfogalmazott elvárt eredményeket elérték. A pályázaton nyertes önkormányzatok adatállományaiából adatbázisok lettek, és az adatbázisok, valamint az adatbázis-kezelők integrációs szintje egyre inkább egyszilárdá vált. A projektek azonban itt szükségszerűen megtorpan- tak, ugyanis az adathasznosítás lehetőse-

geinek kialakulása és az önkormányzati „adatpiac” kiépülése lassabb folyamat.

Fontos szakmai tanulság még az önkormányzati infokommunikációs infrastruktúra szigetszerűségének változásában, hogy bár a műszaki színvonal emelkedett – a nagy értékű beruházások révén –, de az egyes önálló fejlesztések együttműködésének, összehangolt üzemeltetési feltételei nem alakulhattak ki. Ennek legfontosabb oka – és en-

nek mentén vállal szerepet a Miniszterelnöki Hivatal Elektronikus Kormányzat-központ (MeH EKK) az elektronikus önkormányzat további kiépítésében – az elektronikus közigazgatás jó működésének alapfeltételei közé tartozó műszaki szabványok megléte, illetve a megfelelés az interoperabilitás elvárásainak.

Tapasztalatok

Az e-önkormányzat korábbi támogatás- és fejlesztéspolitikai eredményeinek értékeléséből levonható legfontosabb szakmapolitikai tanulság, hogy az e-közigazgatási fejlesztések centralizálása (azaz a műszaki integráció) a fejlesztések bővítési lehetőségeinek szabványosításával (az e-közigazgatás horizontális kiterjesztésével) szoros összhangban történjen. Ennek alapján került bele az Elektronikus Közigazgatás Operatív Program (EKOP) akciótörvénybe az ASP típusú szolgáltatások fejlesztésének támogatása, amely az önkormányzatok e-közigazgatási fejlődésének, új szakmapolitikájának alappillére.

Az ASP rendszerű működés lehet annak a kulcsa, hogy fejlődjön az e-önkormányzat korszerű infokommunikációs infrastruktúrája, vagyis megvalósuljon a fentebb említett műszaki integráció. Ehhez szorosan kapcsolódó fejlesztési projekt során jön létre az az e-közigazgatási keretrendszer, amely az e-önkormányzat működtetéséhez, alkalmazásához is szükséges szakmai, elméleti és módszertani kereteket (szabványokat, szabályzatokat és ajánlásokat) fogalmazza meg, vagyis támogatja az említett horizontális kiterjesztést. ▀

Piróth István
vezető tanácsos,
főreferens
MEH
Elektronikus
Kormányzat-központ
e-Közigazgatási
Főosztály

NÉVJEGY
Piróth István

A Miskolci Egyetemen tanársegédként oktatott 2000-ig, amikor az Országos Egészségügyi Információs Intézet (MEDINFO) informatikai vezetője lett. Onnan került 2002-ben az Informatikai és Hírközlési Minisztériumba, ahol az e-Közigazgatási Főosztályt vezette. Feladata az elektronikus önkormányzat fejlesztés- és támogatáspolitikájának kidolgozása és ellenőrzése volt (önkormányzati ITP-pályázatok, MITS e-önkormányzat központi kiemelt program, GVOP 4.3. intézkedés). Jelenleg a Miniszterelnöki Hivatal Elektronikus Kormányzat-központjában dolgozik.

Az igazi szabadság most kezdődik!

Bárhová is utazol, a Windows Vista segítségével élvezetesebb lesz a kirándulás. Könnyebben tarthatod a kapcsolatot barátaiddal, és élményeidet azonnal megoszthatod velük. Akár az interneten barangolsz, akár kedvenc zenédet hallgatod a tengerparton, vagy éppen fényképeket küldesz a haveroknak, mindig közel érezheted magad hozzájuk – még akkor is, ha a világ másik felén vagy.

Fő a biztonság!

A Windows Vista számos funkciója – többek között az adatlopás és a kémprogramok elleni védelem – garantálja a számítógéped és az adataid biztonságát.

Nagy biztonság – kicsiknek is!

A szülői felügyelet segítségével biztos lehetsz abban, hogy a gyerekek a számítógépet megfelelően használják, és az interneten is csak olyat néznek, ami nekik való.

Kamera indul!

Fotóid és filmjeid számítógépre másolhatod, így szerkesztheted, majd CD-re vagy DVD-re írva következhet a nagy filmbemutató, hiszen a kész anyagokat akár asztali DVD-lejátszón is megnézheted.

Indul a buli!

A Windows Media Center használatával rengeteg szórakozási lehetőség – zene, videó vagy fénykép – áll rendelkezésedre. Egyszerű gombnyomásra. A kedvenc foteledből.

ÚJ
TANULMÁNYOK!

Közel 20 milliárd forintot költöttünk arra, hogy megtaláljuk a megoldást a jövő adatközpontokkal kapcsolatos problémáira

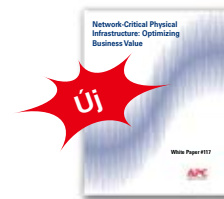
White Paper #141 (WP-141)
"Data Center Projects: Project Management"

~~€95⁰⁰~~ INGYENES

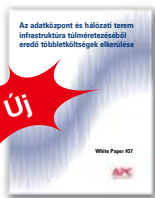
White Paper #42 (WP-42)
"Ten Steps to Solving Cooling Problems Caused by High-Density Server Deployment"

~~€55⁰⁰~~ INGYENES

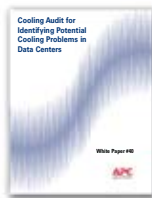
White Paper #117 (WP-117)
"Network-Critical Physical Infrastructure: Optimizing Business Value"

~~€95⁰⁰~~ INGYENES

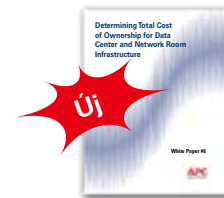
White Paper #37 (WP-37)
"Az adatközpont és hálózati terem infrastruktúra túlméretezéséből eredő többletköltségek elkerülése"

~~€55⁰⁰~~ INGYENES

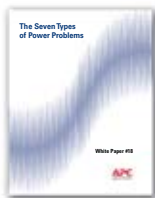
White Paper #40 (WP-40)
"Cooling Audit for Identifying Potential Cooling Problems in Data Centers"

~~€95⁰⁰~~ INGYENES

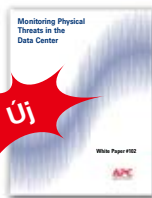
White Paper #6 (WP-6)
"Determining Total Cost of Ownership for Data Center and Network Room Infrastructure"

~~€55⁰⁰~~ INGYENES

White Paper #18 (WP-18)
"The Seven Types of Power Problems"

~~€95⁰⁰~~ INGYENES

White Paper #102 (WP-102)
"Monitoring Physical Threats in the Data Center"

~~€55⁰⁰~~ INGYENES

White Paper #82 (WP-82)
"Physical Security in Mission Critical Facilities"

~~€95⁰⁰~~ INGYENES

Ön már megtalálta a megoldást?

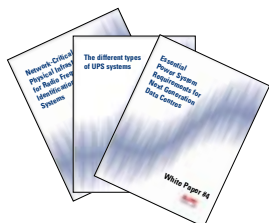
Több ezer ügyfelünket kérdeztük meg Birminghamtól Pekingig, hogy egészen pontosan megismerjük az adatközpont-tervezéssel kapcsolatos jó és rossz tapasztalatokat egyaránt. Azt tapasztaltuk, hogy sok esetben költségcsökkentésre hivatkozva a teljes adatközpont-tervezés elmaradt.

Ön ismeri a tervezés során elkerülendő 10 legnagyobb hibát? Tudja, hogyan lehet a hűtési teljesítményt további ráfordítás nélkül növelni?

Ezekre, és számos más adatközpontokkal kapcsolatos kérdésre talál választ legújabb tanulmányainkban. Használja fel Ön is kutatásaink eredményeit, hogy cégének pénzt, magának pedig elkerülhető problémákat takarítson meg.

APC
Legendary Reliability®

Töltse le az APC tanulmányait ingyenesen a következő **90 napon** és nyerjen egy **APC Power Ready Travel Bag** csomagot!
Látogasson el a <http://promo.apc.com> címre. Kód: **62703t**
Tel **+36 40 200 262**

